

Dodatok č. 3

Názov stratégie CLLD: Stratégia CLLD VSP Južný Gemer

Názov MAS: Verejno - súkromné partnerstvo Južný Gemer

Logo MAS:

*V zmysle platných stanov občianskeho združenia Verejno - súkromné partnerstvo Južný Gemer schvaľuje Valné zhromaždenie členov stratégiu a jej aktualizáciu. Dodatok č. 3 stratégie CLLD VSP Južný Gemer bol schválený na zasadnutí valného zhromaždenia **VSP Južný Gemer** v obci **Lenka** dňa **18. 10. 2017**.*

V Lenke, dňa **18. 10. 2017**

Oskar Tóth

Dodatok č. 3 Stratégie CLLD VSP Južný Gemer bol vypracovaný v súlade s dodatkom č. 4 a dodatkom č. 5 Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 a Metodickým pokynom na spracovanie stratégie CLLD v aktuálnom znení.

Predmetom dodatku je úprava Stratégie CLLD VSP Južný Gemer na podmienky výzvy č. 21/PRV/2017.

Abstrakt

Verejno-súkromné partnerstvo Južný Gemer (ďalej len „VSP“) je dobrovoľné nestranické občianske združenie s plnou právnou subjektivitou, s celoštátnou i zahraničnou pôsobnosťou, založené na multisektorálnom partnerstve a princípoch prístupu LEADER. Zastupuje a koordinuje záujmy občanov, mimovládnych organizácií, podnikateľov a samospráv, pôsobiacich na území obcí, ktoré sú členmi Verejno-súkromného partnerstva Južný Gemer. Združenie bolo založené dňa 16.07.2008 registráciou Stanov OZ na Ministerstva vnútra SR.

Činnosť VSP siaha až do roku 2008 a je spätá s činnosťou Združenia obcí Mikroregiónu pri Slanej. Práve činnosť tohto mikroregiónu položilo základy ďalšej spolupráce a rozširovania činností do podoby verejno – súkromného partnerstva v takom rozsahu, v akom sa uchádza o podporu pri implementácii stratégie CLLD. Neoceniteľnou skúsenosťou bola implementácia náročných medzinárodných projektov v spolupráci s partnermi z Maďarska. I takto získané skúsenosti predstavujú fundament na ktorom chce VSP stavať v prípade implementácie stratégie CLLD.

Budovanie stratégie CLLD VSP Južný Gemer začalo v roku 2015, kedy sa uskutočnili prvé analytické zisťovania, vykonávali sa stretnutia s členmi VSP a širokou verejnosťou. Následne sa uskutočnili verejné stretnutia a prerokovania stratégie a prebiehala finalizácia dokumentu. Finálny dokument bol schválený Valným zhromaždením MAS dňa 09.12.2015, pričom sa definovali prioritné oblasti podpory. Zmenou podmienok boli v júni 2017 potreby územia špecifikované na základnú alokáciu, ako aj pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu v nasledovnom zložení:

Rozvoj zamestnanosti, podnikania a poľnohospodárstva	• podopatrenia PRV: 4.1; 6.1; 6.4 • špecifické ciele IROP: 5.1.1
Obnova a rozvoj obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie	• podopatrenia PRV: 7.2; 7.4; 7.5 • špecifické ciele IROP: 5.1.2
Partnerstvo a spolupráca	• podopatrenia PRV: 19.3; 19.4 • špecifické ciele IROP: 5.1.1

Obsah

1. Základné informácie o MAS	8
1.1. Identifikačné údaje MAS	8
1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje	8
2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	10
2.1. Vznik a história partnerstva.....	10
2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	15
3. Analytický rámec	19
3.1. Analýza zdrojov územia.....	19
3.2. SWOT analýza	61
3.3. Identifikácia potrieb	68
4. Strategický rámec.....	70
4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa	70
4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení.....	72
4.3. Súhrnná tabuľka strategického rámca	78
4.4. Integrované znaky stratégie CLLD	81
4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD	83
5. Implementačný rámec.....	85
5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu.....	85
5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS.....	85
5.1.2. Implementačný proces.....	95
5.2. Akčný plán	102
5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.....	147
5.3.1. Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD.....	148
5.3.2. Monitorovacie ukazovatele	151
6. Finančný rámec	158
6.1. Financovanie stratégie CLLD	158
6.2. Finančný plán pre opatrenia	162
7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť.....	166
7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia.....	166
7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV	167
7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP.....	169
7.4. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD.....	170
7.4.1. Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať	170

7.4.2. Synergie a komplementarity.....	170
7.5. Popis multiplikačných efektov	172
Prílohy Stratégie CLLD VSP Južný Gemer:	175

Zoznam tabuliek

Povinné tabuľky:

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS	8
Tabuľka 2: SWOT analýza	62
Tabuľka 3: Súhrnný prehľad strategického rámca	78
Tabuľka č. 4.A: Opatrenie Stratégie CLLD (1.1)	102
Tabuľka č. 4.B: Opatrenie Stratégie CLLD (1.2)	104
Tabuľka č. 4.C: Opatrenie Stratégie CLLD (1.3)	107
Tabuľka č. 4.D: Opatrenie Stratégie CLLD (1.4)	109
Tabuľka č. 4.E: Opatrenie Stratégie CLLD (2.1)	112
Tabuľka č. 4.F: Opatrenie Stratégie CLLD (2.2)	115
Tabuľka č. 4.G: Opatrenie Stratégie CLLD (2.3)	118
Tabuľka č. 4.H: Opatrenie Stratégie CLLD (2.4)	120
Tabuľka č. 4.I: Opatrenie Stratégie CLLD (2.5)	123
Tabuľka č. 4.J: Opatrenie Stratégie CLLD (3.1)	125
Tabuľka č. 4.K: Opatrenie Stratégie CLLD (3.2)	127
Tabuľka č. 4.L: Opatrenie Stratégie CLLD (3.3)	129
Tabuľka č. 4. Y: Opatrenie PRV – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu	131
Tabuľka č. 4. Z: Opatrenie IROP – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu	133
Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020	139
Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020	139
Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP	140
Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP	147
Tabuľka č. 9: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov	147
Tabuľka č. 10: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov	148
Tabuľka č. 11: Sumárna tabuľka finančného plánu	149
Tabuľka č. 12: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu	151
Tabuľka č.13: Zameranie stratégie podľa sektorov	152

Nepovinné tabuľky:

Nepovinná tabuľka č. 1: Základné údaje o území	9
Nepovinná tabuľka č. 2: Vývoj počtu obyvateľov VSP Južný Gemer v rokoch 2004 – 2014	34
Nepovinná tabuľka č. 3: Porovnanie demografie a ekonomickej aktivity obyvateľov v roku 2011	36

Nepovinná tabuľka č. 4: Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v jednotlivých obciach mikroregiónu v roku 2011	37
Nepovinná tabuľka č. 5: Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2004 a 2014	38
Nepovinná tabuľka č. 6: Bilancia obyvateľstva mikroregiónu v rokoch 2004 – 2014	40
Nepovinná tabuľka č. 7: Národnostné zloženie obyvateľov vo VSP v roku 2011	42
Nepovinná tabuľka č. 8: Percentuálne zastúpenie Rómov v obciach VSP Južný Gemer podľa Atlasu rómskych komunít 2013	43
Nepovinná tabuľka č. 9: Religiózna štruktúra obyvateľov mikroregiónu v roku 2011	44
Nepovinná tabuľka č. 10: Stupeň dosiahnutého vzdelania obyvateľstva v roku 2011	45
Nepovinná tabuľka č. 11: Prehľad osobností a rodákov	46
Nepovinná tabuľka č. 12: MŠ vo VSP Južný Gemer a počet detí v školskom roku 2013/2014	50
Nepovinná tabuľka č. 13: ZŠ vo VSP Južný Gemer a počet detí v školskom roku 2013/2014	51
Nepovinná tabuľka č. 14: Ubytovacie zariadenia na území VSP južný Gemer	53
Nepovinná tabuľka č. 15: Celková bilancia rozpočtov obcí VSP za roky 2010 až 2014	54
Nepovinná tabuľka č. 16: Prehľad podnikateľov z ORSR a ŽRSR	55
Nepovinná tabuľka č. 17: Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa odvetvia ekonomickej činnosti	56
Nepovinná tabuľka č. 18: Porovnanie miery nezamestnanosti k 31. 12. 2014	59
Nepovinná tabuľka č. 19: Počet uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2004 – 2014	60
Nepovinná tabuľka č. 20: Ukazovatele sebahodnotenia MAS	137

1. Základné informácie o MAS

1.1. Identifikačné údaje MAS

Vyplní sa nasledovná tabuľka:

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	16.07.2008
	Sídlo	Obec Lenka, Lenka č. 11, 98050 Lenka
	IČO	45022623
	DIČ (ak relevantné)	2120082206
Údaje o banke	Názov banky	Slovenská sporiteľňa, a.s.
	Číslo účtu	5063800390/0900
	IBAN	K07090000000005063800390
	SWIFT	GIBASKBX
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Oskár Tóth
	E-mail	obec.riecka@gemernet.sk
	Telefón	+421 918 744 482
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Mgr. Marián Habovčík
	E-mail	vspjuznygemer@gmail.com
	Telefón	+421 907 210 236

1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Verejno – súkromné Južný Gemer (ďalej len VSP) sa nachádza v strede južnej časti Slovenska, na hraniciach s Maďarskou republikou. Je súčasťou Banskobystrického samosprávneho kraja, leží v jeho juhovýchodnom cípe. Podľa členenia územných štatistických jednotiek patrí územie mikroregiónu do okresov Rimavská Sobota a Revúca. Verejno – súkromné partnerstvo bolo založené v roku 2008, pričom doň patrili všetky obce Združenia obcí Mikroregiónu pri Slanej. Následne sa verejno – súkromné partnerstvo rozšírilo o tri obce a v súčasnosti je partnerstvo tvorené 15 obcami a jedným mestom, pričom katastrálne sa jedná o súvislé územie.

VSP je tvorené nasledovnými obcami: Abovce, Číž, Hubovo, Chanava, Kesovce, Kráľ, Lenartovce, Lenka, Neporadza, Riečka, Stránska, Štrkovec, Včelince, Vlkyňa, Rumince a mestom Tornaľa. VSP sa rozprestiera na **ploche 191,60 km²** a na jeho území žije **14 211 obyvateľov** s priemernou hustotou osídlenia **74,17 obyv./km²** (k 31.12.2014).

Nepovinná tabuľka č. 1: Základné údaje o území

Počet obyvateľov (spolu)	14 211 obyvateľov
Rozloha územia (km ²)	191,60 km²
Hustota obyvateľstva	74,17 obyv./km²
Počet obcí	16
Z toho mestá	1
Počet obyvateľov najväčšej obce	7 364
Administratívne zaradenie – okres/y	Revúca – 1 obec Rimavská Sobota – 15 obcí
Administratívne zaradenie – kraj/e	Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK)

Takto definované územie VSP je plne v súlade s kritériami definovanými vo výzve 1MAS/PRV/2015. Pri koncipovaní stratégie sa prihliadalo na relevantné strategické dokumenty definované Slovenskou republikou. Jedná sa najmä o Program rozvoja vidieka SR 2014-2020, Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020 a pod., pričom stratégia CLLD a vymedzené územie spĺňa všetky minimálne podmienky definované vo výzve 1MAS/PRV/2015 a 21/PRV/2017.

Gemer (2014)

Povinné přílohy ku kapitole č.1:

- Príloha č. 1: Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS
- Príloha č. 2: Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS
- Príloha č. 3: Mapa územia MAS

2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1. Vznik a história partnerstva

Hlavným impulzom pre vznik VSP bol rozvoj zaostalého regiónu a riešenie rokmi zanedbávanej problematiky vyrovnávania regionálnych rozdielov, skvalitnenie života obyvateľov a zlepšenie ekonomickej, sociálnej a hospodárskej situácie v rámci územia.

Na základoch tejto myšlienky bolo založené Združenie obcí Mikroregión pri Slanej bol založený v roku 2000. Zakladajúcimi obcami boli Chanava, Hubovo, Rumince, Štrkovec, Tornaľa a Včelince. Neskôr sa k nim pripojili obce Abovce, Lenka, Neporadza a Riečka. Následne sa pripojili obce Kráľ, Riečka a Stránska.

Spoločenstvo si na začiatku definovalo nasledovné ciele činnosti:

1. Rozvoj miestnej demokracie a partnerskej spolupráce obcí a miestnych subjektov.
2. Koordinácia činností smerujúcich k trvalo udržateľnému rozvoju územia.
3. Vlastná činnosť smerujúca k podpore a oživeniu regionálnej ekonomiky s využitím miestnych zdrojov (revitalizácia územia, pohostinstvo a ubytovanie, reklama a propagačná činnosť, kúpa a predaj tovarov v rozsahu voľnej živnosti, vedenie účtovnej evidencie, poskytovanie služieb pre obyvateľov, kultúra, šport a ďalšie činnosti podľa potreby Mikroregiónu).

Impulzom pre naštartovanie procesu založenia občianskeho združenia Južný Gemer bolo ako čo najefektívnejšie pomôcť zaostalému regiónu. Tvorby stanov a založenia VSP vyšlo z podnetu samospráv a neziskového sektoru. V tom období sa črtal program LEADER, kde sme videli možnosti ako naštartovať náš zaostalý región v spolupráci s tretím sektorom a podnikateľmi. Cieľom prvých stretnutí bolo získavanie a presviedčanie nadšencov ktorých by naša myšlienka zaujala. Nebolo to jednoduché nakoľko sme nemali finančné prostriedky na činnosť a všetko sme si financovali z vlastných zdrojov a dobrovoľníckej práce. Program LEADER nás nadchol nakoľko riešil komplexne problémy a riešil problémy rozvoja celého územia. Preto sme si v roku 2008 vypracovali stanovy a podnikli prvé kroky pre spustenie celého projektu. V tom období sme sa chceli zapojiť už do LEADER 1 v programovacom období 2007 – 2013. Absolvovali sme prvé školenia a získavali sme informácie o programe o procese tvorby stratégie a jej implementácie. Po dôkladnom naštudovaní a zorientovaní sa s program sme dospeli k názoru, že z dôvodu kapacitných a personálnych sa nebudeme vedieť kvalitatne pripraviť pre prístup LEADER v programovacom období 2007 – 2013. Neprestali sme však pracovať a postupne sme získavali informácie podstúpili sme školenia a zručnosti, aby sme sa čo najlepšie vedeli pripraviť pre nové programovacie obdobie 2014 – 2020. Absolvovali sme množstvo stretnutí počas uplynulých rokov s podnikateľmi, tretím sektorom a samosprávami. Čoho dôkazom je aj príprava stratégie pre programovacie obdobie 2014 – 2020.

Ako už bolo zmienené vyššie, i napriek neúčasti v iniciatíve LEADER počas programovacieho obdobia 2007-2013, dokázal mikroregión aktívne implementovať niekoľko projektov, ktoré boli financované z prostriedkov EÚ a ŠR. Jednalo sa o:

- **Web stránka Mikroregiónu pri Slanej** (2011, financovaná zo zdrojov Banskobystrického samosprávneho kraja), celková výška investície 373,00 EUR
- **Zakúpenie počítačového vybavenia do kancelárie združenia** (2012, financovaná zo zdrojov Banskobystrického samosprávneho kraja), celková výška investície 500,00 EUR
- **Širokopásmová optická sieť v MR pri Slanej** (2012, Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007 -2013), celková výška investície 577 006,39 EUR a partnerom bola za maďarsku stranu CBP-Hét
- **Spoločné plánovanie budúcnosti pri Slanej/Közös tervezés a Sajóvölgy jövőről** - projekt HUSK/1101/1.5.1./0218

Uvedené projekty znamenali neoceniteľné skúsenosti z hľadiska organizácie ľudských zdrojov, koncipovania projektových zámerov, tvorby partnerstiev, spolupráce, finančného riadenia a pod.

Pravdepodobne najdôležitejším projektom bol projekt HUSK, ktorý sa realizoval v období 01.01.2013 – 12.12.2013, pričom celková výška podpory z ERDF bola vo výške 134 174,20 EUR. Vzhľadom na povahu projektu bol do projektu zapojený zahraničný partner z Maďarska - **CBP-Sajóvölgyi Tájszépítő Egyesülete**. Realizácia projektových aktivít sa uskutočnila v rámci Slovenskej republiky na území Banskobystrického samosprávneho kraja, Nitrianskeho samosprávneho kraja a v Maďarskej republike na území Borsod- Abaúj- Zemplén megye.

Globálnym cieľom projektu bolo:

- zlepšenie ekonomickej konkurencieschopnosti
- sociálne a kultúrnej súdržnosť v obci regiónov pri rieke Slaná
- posilnenie vzájomnej spolupráce v oboch stranách hraníc

Špecifické ciele projektu:

- Kvalitné zhodnotenie strategických dokumentov
- Skvalitnenie integrovaných plánovacích dokumentov
- Príprave pre obdobie po roku 2013
- Posilnenia partnerstva zapojením verejnosti do podpory integrovaného rozvoja

Primárnou cieľovou skupinou boli predstavitelia samospráv, zamestnanci obecných úradov, zástupcovia podnikateľov a občianskych združení a neziskových organizácií. Takto definovaná

cieľová skupina a partneri umožnili postupné budovanie partnerstva na základoch ktorého vzniklo VSP Južný Gemer.

Fotografia č. 1

Stretnutie v rámci projektu HUSK, 20.11.2012 obec Riečka – informovanie o cieľoch projektu

Fotografia č. 2

Stretnutie v rámci projektu HUSK, 07.03.2013, obec Figa a 09.05.2013, obec Lenka – financovanie projektu a zapájanie sa do ďalších výziev

Fotografia č.3

07.03.2013, obec Figa – zapájanie súkromného sektora a občianskych združení do spolupráce

VSP bolo aktívne i v oblasti získavania nových poznatkov a informácií o aktuálnom i novom programovacom období na roky 2014-2020. Z tohto dôvodu sa členovia VSP pravidelne zúčastňovali seminárov a konferencií organizovaných Národnou sieťou rozvoja vidieka SR, Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

VSP bolo registrované dňa 16.08.2008 v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Výber členov VSP bol realizovaný najmä v spolupráci so samosprávami. Každá samospráva bola oslovená, aby identifikovala možných partnerov/ členov a budúcich žiadateľov, ktorý by mali záujem pracovať v našom občianskom združení. Následne sa uskutočnili stretnutia s navrhnutými záujemcami ktorých sme oslovili a pozvali na pracovné stretnutia. Stretnutia sa uskutočnili v rámci skupín, ale aj individuálne. Takto sa začala tvorba partnerstva.

Do procesu tvorby partnerstva sme sa snažili zapojiť pomerne s každého sektoru. Rozloženie z pohľadu geografického je vyvážené, lebo je zastúpená všetkými samosprávami v území tiež je zastúpený občiansky sektor, podnikatelia, poľnohospodári a aj sociálnymi zariadeniami.

V čase odovzdávania ŽoSS MAS vo výzve 21/PRV/2017 v priebehu júna 2017 je tvorená členská základňa 16-timi zástupcami ZSVS (Záujmovej skupiny verejného sektora), 14-timi zástupcami ZSPS (Záujmovej skupiny súkromného sektora) a 12-timi zástupcami ZSOS

(Záujmovej skupiny občianskeho sektora), čo predstavuje celkovo 42 členov VSP Južný Gemer.

Hodnotiace kritérium A.1 Tvorba a zloženie partnerstva: Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer má zastúpený občiansky a podnikateľský sektor v 9 členských obciach, čo predstavuje 56,25 % obcí územnej pôsobnosti OZ.

2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

História územia je úzko spätá Gemerským panstvom a históriou uhorských zemianskych rodov, ako boli Abovci, Hanvayovci, Czinegovci, Dancsovci, Szentkirályiovci, Tekesovci, Szalonnaiovci, Soldosovci, Dačovci, Zacharovci, Méhyovci. Tehesovci, Tornallyayovci a ďalší, po ktorých mnohé obce odvádzajú svoj názov v maďarskom, ale aj slovenskom jazyku.

Výber členov VSP bol realizovaný najmä v spolupráci so samosprávami. Každá samospráva bola oslovená, aby identifikovala možných partnerov/ členov a budúcich žiadateľov, ktorý by mali záujem pracovať v našom občianskom združení. Následne sa uskutočnili stretnutia s navrhnutými záujemcami ktorých sme oslovili a pozvali na pracovné stretnutia. Stretnutia sa uskutočnili v rámci skupín, ale aj individuálne. Takto sa začala tvorba partnerstva. Pozitívne ohlasy na realizované aktivity sa širili ďalej a členská základňa partnerstva sa začala rozširovať o súkromný a občiansky sektor. Stretnutia priniesli množstvo informácií a podnetov od členov, ale aj sympatizantov. Jednotlivé stretnutia prinášali informácie a postupne tvorili priority pre tvorbu stratégie.

Počas roku 2015 pristúpili členské samosprávy k procesu tvorby strategických dokumentov – **Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja na obdobie rokov 2014-2020**. Prvým krokom spracovania PHSR bolo zostavenie a schválenie zámeru PHSR na obecným zastupiteľstvom. V rámci úvodných príprav bolo iniciované **zriadenie riadiacej a pracovnej skupiny** v každej obci. Nasledujúcim krokom bolo zverejnenie informácie o spracovaní PHSR a **dotazníka pre občanov (široká verejnosť)** v rámci informovanosti verejnosti. Analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia a získanie podkladov pre analytickú časť bola nasledujúcim krokom. Na základe dotazníkov i iných zdrojov bola definovaná SWOT analýza danej obce v troch oblastiach - ekonomickej, sociálnej a environmentálnej. Ex post hodnotenie PHSR z minulého obdobia bolo nutným procesom pre získanie vstupných informácií do

programovej časti. Nasledovalo spracovanie východísk pre strategickú časť **a vypracovanie strategickej vízie a formulácia strategických cieľov a opatrení**. Následné prerokovanie opatrení na zastupiteľstve a verejnom prerokovaní zavŕšilo proces prípravy strategickej časti, ktorá vyústila do návrhu aktivít a prípravy projektov. Vypracovanie akčného plánu, systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR je výstupom strategickej a programovej časti PHSR. Finančný rámec pre realizáciu PHSR a výber projektov v súlade s finančno-ekonomickými možnosťami predstavovalo finančnú časť procesu spracovania PHSR. Finalizácia dokumentu predstavovala verejné pripomienkovanie, prerokovanie a schválenie PHSR zastupiteľstvom.

Proces tvorby a PHSR poskytol jedinečnú možnosť zberu informácií o riešenom území, získavanie podnetov od občanov obcí, predstaviteľov samospráv, podnikateľov a zástupcov neziskového sektora. Prostredníctvom metodických postupov boli definované príležitosti a ohrozenia preklopené do tvorby stromu problémov a cieľov. I tieto údaje boli následne zapracované do procesu zostavenia predkladanej stratégie CLLD.

Verejnosť bola do procesu tvorby verejno-súkromného partnerstva, ako aj stratégie CLLD celý čas kontinuálne zapájaná viacerými adekvátnymi formami. Podnety a postupy pri vzniku partnerstva, plánovaní a realizovaní stratégie ako aj zapojenie verejnosti do činnosti združenia od jeho vzniku sú podrobnejšie popísané v podkapitole 2.1 Vznik a história partnerstva.

O už bolo zmienené vyššie, v rámci tvorby PHSR obcí sa realizoval dotazníkový prieskum, pričom distribúcia dotazníkov a ich zber bol zverený jednotlivým samosprávam. Názory občanov boli vyhodnocované za každú obec zvlášť a následne sa premietli do PHSR obcí. V sumare možno konštatovať, že občania vyjadrili hlbokú nespokojnosť s alarmujúco vysokou nezamestnanosťou, nedostatkom podnikateľských aktivít a príležitostí, odliv mladých ľudí kvalifikovanej pracovnej sily mimo územie, absencia veľkých investorov v regióne, zlý technický stav základnej infraštruktúry a základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo. Pozitívne bola vnímaná blízkosť Maďarska, výstavba R2 komunikácie, tiché a príjemné vidiecke prostredie s dobrou kvalitou životného prostredia, disponibilná pracovná sila a pod.

Informačná kampaň bola realizovaná priebežne počas rokov 2014 a 2015 (t.j. v procese tvorby stratégie CLLD) prostredníctvom webového sídla, osobných stretnutí, kultúrnych podujatí a taktiež prostredníctvom vývesných obecných tabúl a obecného rozhlasu. Skúsenosti

nadobudnuté v rámci realizácie cezhraničného projektu HUSK poskytlí neoceniteľný zdroj informácií (množstvo potenciálnych projektových zámerov a možných členov VSP) a skúsenosti manažmentu VSP. Webová adresa <http://vspjuznygemer3.webnode.sk/> je často navštevovaná ako miesto prvého kontaktu pre žiadateľov o užitočné informácie o VSP Južný Gemer.

V procese tvorby SWOT (v rámci tvorby PHSR) – analýzy sa v prvom rade v každej obci VSP uskutočnilo stretnutie s obyvateľmi, ako aj s miestnymi podnikateľmi a zástupcami neziskových organizácií. V rámci predošlej činnosti Združenia obcí Mikroregión pri Slanej bola vypracovaná komplexná SWOT analýza, ktorá sa však týkala len 12 obcí, kt. sú členmi daného mikroregiónu, avšak spracovateľ (Združenie pre rozvoj vidieka Banská Bystrica) dokumentu Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2008-2015 MIKROREGIÓN PRI SLANEJ vykonal dôslednú a profesionálnu prácu pri definovaní potrieb mikroregiónu (vrátane definovania SWOT analýzy) čo napomohlo pri vypracúvaní predkladanej CLLD stratégie. Pôvodná SWOT analýza bola prehodnotená a s ohľadom na nové poznatky o problematike CLLD, boli niektoré relevantné pasáže prevzaté do predkladaného dokumentu stratégie CLLD.

K zostaveniu problémovej analýzy a identifikácii potrieb územia, zároveň k rozdeleniu finančnej alokácie stratégie CLLD sa uskutočnilo spoločné stretnutie „kľúčových aktérov“ a členov občianskeho združenia zo všetkých troch sektorov relevantne zastupujúcich celé územie VSP. Na uvedené stretnutia je pozívaná široká verejnosť, pričom podnety od občanov často predkladajú ich volení zástupcovia – starostovia jednotlivých obcí.

Konečná forma stratégie CLLD pre VSP Južný Gemer bola prerokovaná a schválená na verejnom zasadnutí valného zhromaždenia dňa 09.12.2015 a bola všetkými prítomnými členmi jednomyselne schválená.

Na základe uvedených skutočností môžeme konštatovať, že stratégia CLLD bola pripravovaná kontinuálne a bola pri jej celej príprave od začiatku až po úplný koniec tvorby zapojená široká verejnosť. Po vykonaní verejného obstarávania pomáhali zo zdrojov prípravnej podpory opatrenie 19.1 pri príprave stratégie CLLD aj externí poradcovia a facilitátori, ktorí poskytli odborný a nezainteresovaný pohľad na problematiku.

Povinné prílohy:

- Príloha č. 4 Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)
- Príloha č. 5 Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva
 - Výber z prezenčných listín zo stretnutí VSP
 - Výber fotografií zo stretnutí členov VSP k príprave stratégie

Hodnotiace kritérium A.1 Tvorba a zloženie partnerstva: Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer formovalo svoje štruktúry od roku 2008, pričom oficiálne vzniklo 16.7. 2008 registráciou stanov združenia na Ministerstve vnútra SR (viac v kapitole 2.1. Vznik a história partnerstva).

Hodnotiace kritérium A.2 Tvorba stratégie CLLD: Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer pri tvorbe stratégie CLLD VSP Južný Gemer zapojilo širokú verejnosť prostredníctvom:

- dotazníkového zisťovania
- verejných stretnutí
- formálnych konzultácií
- obecných informačných kampaní a pod.

Na uvedených stretnutiach sa zástupcovia VSP riadili zásadami nediskriminácie a všetky názory účastníkov boli brané do úvahy a zapracované vo finálnom návrhu dokumentu stratégie CLLD. Účastníci predmetných stretnutí boli z oblasti verejného života, podnikateľskej sféry, či občianskeho sektora, na základe čoho môžeme konštatovať, že sa na procese zúčastnili aj zástupcovia rôznych cieľových skupín, ktoré pracovali v tematických skupinách priamo na jednotlivých informačných podujatiach (viac v kapitole 2.1. Vznik a história partnerstva a v kapitole 2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD)

Hodnotiace kritérium A.3 Kvalita manažmentu: Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer nemá k dátumu podania ŽoSS MAS vybraného manažéra združenia v internom pracovnom pomere. Personálna matica definuje minimálne kvalifikačné predpoklady na manažéra MAS, a to: ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou alebo ukončené vysokoškolské vzdelanie I. alebo II. stupňa a zároveň minimálne 2 roky praxe na zodpovedajúcej manažérskej pozícii (riadiaca a/alebo rozhodovacia a/alebo kontrolná funkcia) alebo 2 roky praxe v oblasti projektového manažmentu vo vidieckom alebo regionálnom

rozvoji alebo fondov EÚ. Zároveň sa združenie zaväzuje vybrať manažéra MAS najneskôr do podania ŽoNFP na podopatrenie 19.4 Chod MAS a/alebo ŠC 5.1.1 IROP – Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD.

3. Analytický rámec

3.1. Analýza zdrojov územia

Výhody a nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia verejno-súkromného partnerstva (MAS)

Územie Verejno – súkromného partnerstva je uceleným územím, rozprestierajúcim sa na **191,60 km²** s počtom **14 211 obyvateľov**. VSP sa rozprestiera na ploche **15 obcí** časti okresu Rimavská Sobota a **1 mesta** z okresu Revúca. VSP sa nachádza v strede južnej časti Slovenska, na hraniciach s Maďarskom. Je súčasťou Banskobystrického samosprávneho kraja a leží v jeho juhovýchodnom cípe.

Výhodou umiestnenia VSP je jeho juhovýchodná hranica, ktorá je tvorená štátnou hranicou s Maďarskom. Významná je poloha VSP vzhľadom na prepojenie sever – juh a spojenie Slovenska s Maďarskom vďaka hraničnému (cestnému aj železničnému) prechodu Kráľ – Bánréve. Prepojenosť VSP na nadradenú dopravnú sieť je veľmi dobrá. Územím prechádza severojužná trasa európskej dopravnej siete triedy „B“ - E 571 (Rakúsko) Bratislava – Zvolen – Košice (- Ukrajina), v jeho severnej časti. Najbližšou trasou pomocnej triedy „A“ je E 77 Pskov - Riga - Siauliai - Tolpaki - Kaliningrad - Gdańsk - Elbląg - Varšava - Radom - Krakov - Trstená - Ružomberok - Zvolen – Budapešť. Územím prechádza významná rýchlostná cesta R2 – súbeh s rýchlostnou cestou R1 Figa, východ – Tornaľa (10 694 m) – Gombasek (18 000 m). Zdroj: SSC, 2013.

Lokalizácia územia takpovediac na okraji územia republiky je taktiež nevýhodou, nakoľko poloha má vplyv na podnikanie a migráciu kvalifikovanej pracovnej sily mimo územie VSP do Maďarska (neexistujúca jazyková bariéra). Odliv pracovnej sily mimo región je významným negatívnym faktorom, nakoľko v rámci územia ostávajú menej kvalifikovaní obyvatelia, obyvatelia vo vyššom veku. Daná skutočnosť má vplyv na štrukturálne nevhodné zloženie uchádzačov o zamestnanie a nízku podnikateľskú aktivitu.

Komparatívnou výhodou je vysoká kvalita životného prostredia a priaznivá kvalita podzemnej vody. Do územia patrí lokalita minerálnych vôd, ktoré sa v súčasnosti využívajú na rekreačné účely. Ide o chránený prírodný útvar Morské oko – hĺbka 36 m. Dva zdroje minerálnej vody v areály plážového kúpaliska (Morské oko a Šťavica) nemajú stanovené ochranné pásmo, avšak spadajú do širšieho dočasného ochranného pásma minerálneho zdroja HVŠ-1.

Medzi ďalšiu výhodu možno neodškriepiteľne zaradiť existenciu prírodných jódových kúpeľov Číž. V tomto zariadení sa liečia vybrané choroby pohybového ústrojenstva a niektoré indikácie cievnych ochorení.

Medzi silné stránky VSP môžeme zaradiť doterajší rozvoj územia, hlavne so zameraním na integrovaný prístup, vrátane popisu využitia vonkajších zdrojov, napr. EU fondov, štátneho rozpočtu, súkromné zdroje a ďalších nástrojov. Prvé úspešné kroky zaznamenalo VSP už počas svojej prvej etapy fungovania ako mikroregiónu – združenia obcí Pri Slanej. Významným úspechom bolo získanie finančných prostriedkov pre zavedenie širokopásmovej siete v regióne, ktorý bol postihnutý absenciou kvalitného pokrytia. Cieľom projektu bolo zvýšenie miery ekonomickej integrácie v prihraničnom regióne Slaná-Sajó prostredníctvom zlepšenia prihraničných komunikačných kanálov vybudovaním cezhraničnej komunikačnej siete.

Región je dlhodobo jednou z najviac znevýhodnených regiónov v pomeroch SR a MR. Dlhodobo vykazuje jednu z najväčších mier nezamestnanosti (20-40%), vysoký podiel sociálne odkázaných obyvateľov, s nízkou úrovňou ekonomického rozvoja. Región vykazuje výrazne nižšiu vzdelanostnú úroveň miestneho obyvateľstva v porovnaní s celoštátnymi ukazovateľmi. (vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním)

Regióny majú charakter odľahlých regiónov od silných ekonomických sídiel. Projekt sa realizuje v „tesnom“ prihraničnom pásme do 2 až 10 km od hraníc, kde sa charakter uzavretosti hranice v minulosti prejavil najsilnejšie – tesné prihraničné lokality mali možnosť obracať sa iba na vnútrozemie – ich rozvojové dimenzie boli iba polovičné – iba smerom do vnútrozemia daného štátu (180 stupňov namiesto 360).

Slabá kúpyschopnosť miestneho obyvateľstva výrazne negatívne ovplyvňuje podnikateľské prostredie, ktoré sa prejavuje nižším investičným záujmom lokálnych, regionálnych, národných a nadnárodných podnikateľských subjektov aj v oblasti budovania komunikačných sietí.

Obmedzený rozvoj v týchto oblastiach sťažuje aj chýbajúce širokopásmové prepojenie info-komunikačnej prihraničnej infraštruktúry, resp. jej vysoká nákladovosť ak sa realizuje cez centrálné internetové prepojenia – cez Bratislavu a Budapešť. V prípade prenosu TV médií náročných na prenosové kapacity je prenos takýmto spôsobom finančne neúnosný.

V dôsledku otvorenia shengenskej hranice došlo k fyzickému prepojeniu cestnej infraštruktúry, ale k otvoreniu priameho cezhraničného internetového spojenia nedošlo – tieto komunikačné riešenia sa realizujú iba cez centrálné prepojenia cez Bratislavu a Budapešť. V rámci projektu sa vybudovalo v SR vyše 10 km optickej siete a v Maďarsku cca 4,7 km. (Zdroj: webové sídlo projektu, <http://www.slana-sajo.net/sk/o-projekte>, 2015)

Podrobný prehľad realizovaných projektov s vyšpecifikovaním výšky získaných finančných prostriedkov je uvedený v prílohe č. 11

Stupeň vidieckosti územia

Z hľadiska stupňa vidieckosti zaradujeme územie Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer do výrazne vidieckeho regiónu, kde viac ako 50 % obyvateľov žije vo vidieckych obciach a hustota obyvateľstva je do 100 obyv. na km². Konkrétna hustota osídlenia VSP je 74,17 obyv. / km².

Administratívno-správna príslušnosť územia

Územie pôsobnosti Verejno – súkromného partnerstva Južný Gemer administratívne patrí do Banskobystrického samosprávneho kraja a okresov Rimavská Sobota a Revúca.

Geografická charakteristika

Geomorfologická príslušnosť - reliéf

Územie VSP sa rozprestiera podľa regionálneho geomorfologického členenia v oblasti Lučenecko-košickej zníženiny. Severojužnou osou mikroregiónu prechádza hranica dvoch geomorfologických celkov:

- západná časť mikroregiónu patrí do celku Juhoslovenskej kotliny - podcelok Rimavská kotlina
- východná časť patrí do celku Bodvianskej pahorkatiny – podcelok Gemerská pahorkatina

Gemerská časť Bodvianskej pahorkatiny sa nachádza západne od Slovenského a Aggteleckého krasu a zasahuje až po rieku Slaná v západnej časti. (Zdroj: PHSR na roky 2008-2015 Mikroregión pri Slanej, strana 15, 2015)

Klimatické pomery

Väčšia časť územia leží v teplom mierne suchom okrsku s chladnou zimou a silne inverznou polohou, v južnej časti v povodí Slanej v mierne vlhkom klimatickom okrsku s chladnou zimou. Prevláda východné až severovýchodné stredne silné prúdenie vzduchu.

Najteplejším mesiacom je júl s priemerom teplôt 19-20°C a najchladnejším mesiacom je január, v s priemerom teplôt -3 až -4°C. Priemerné ročné teploty dosahujú hodnoty 8-9°C v severnej časti a 9-10°C v južnej časti územia, ktoré patrí k najteplejším lokalitám Slovenska. Priemerné ročné množstvo zrážok v kotline je 550-650 mm. Snehová pokrývka sa udrží 40 - 60 dní v roku. (Zdroj: PHSR na roky 2008-2015 Mikroregión pri Slanej, strana 18, 2015)

Hydrologické podmienky

Riešené územie spadá do regiónu povodia Slaná, časť povodia Slaná po štátnu . Hydrogeologicky patrí rajónov Neogén Gemerskej pahorkatiny (NM131) a kvartér Rimavskej kotliny (Q132).

Slaná je rieka na pomedzí východného a stredného Slovenska, preteká územím okresov Rožňava, Revúca a Rimavská Sobota. Je to významný pravostranný prítok Tisy, má celkovú dĺžku 229,4 km, pričom na našom území je to 110 km. Odvodňuje územie veľké 3 191 km² a jej priemerný prietok dosahuje hodnotu 8,5 m³/s pri Čoltove, resp. 14,5 m³/s pri Lenartovciach. Je tokom III. rádu a priemerná lesnatosť povodia je 40%. Slaná je stredohorským typom rieky s dažďovo-snehovým režimom odtoku.

Prírodné podmienky sú pre odtok menej priaznivé. Od roku 1953, po ukončení sústavy vodných diel Palcmanová Maša - Vlčia dolina - Dobšiná, režim odtoku je ovplyvnený prevodom vody z Hnilca do Slanej. Najčastejší výskyt maximálnych a minimálnych prietokov je v mesiacoch február - apríl.

V tomto regióne sa nachádzajú 2 skupinové vodovody - SKV Tornaľa a V Chanava - Číž a 7 vodovodov jednotlivých. Rimavskosobotský SKV dotuje SKV Tornaľa množstvom $Q = 18 \text{ l.s}^{-1}$ a SKV Chanava - Číž množstvom $Q = 13 \text{ l.s}^{-1}$.

SKV Tornaľa zásobuje pitnou vodou obce Tornaľa, Gemer, Behynce, Lenka, Včelince, Štrkovec, Kráľ, Stránska. Ako zdroj pre SKV sú vodné zdroje o kapacite $Q_{\min} = 20,0 \text{ l.s}^{-1}$ (Behynce). Ďalšie zdroje pitnej vody pre vodovody v meste Tornaľa slúžia vŕtané studne na pravom brehu rieky Slaná, ktorých výdatnosť je $Q=30 \text{ l.s}^{-1}$ v suchom období, pričom VZ dosahujú aj $Q_{\max}=50 \text{ l.s}^{-1}$. Voda je upravovaná v úpravni vody v blízkosti vodných zdrojov. Z nej je prečerpávaná výtlačným potrubím DN 300 do vodojemu 650 m^3 s kótou maximálnej hĺbky 237/5 m. Medzi využívané zdroje patrí aj vrt v oblasti Strelnice ($25,3 \text{ l.s}^{-1}$),

SKV Chanava - Číž - zásobuje pitnou vodou obce Rumince, Chanava, Číž, Rimavská Seč, Lenártovce a Vlkyňa. Ako zdroj pre SKV sú vodné zdroje o kapacite $Q_{\min} = (20-25 \text{ l.s}^{-1})$. (Chanava).

Ostatní obyvatelia sú zásobovaní pitnou vodou z vlastných studní, alebo miestnych drobných výverov. (Zdroj: PHSR na roky 2008-2015 Mikroregión pri Slanej, strana 19, 2015)

Pedologické podmienky a pôdny fond

Podstatná časť územia v údolí Slanej zaberajú zmiešané lokality pôdneho typu černozeme a hnedozeme.

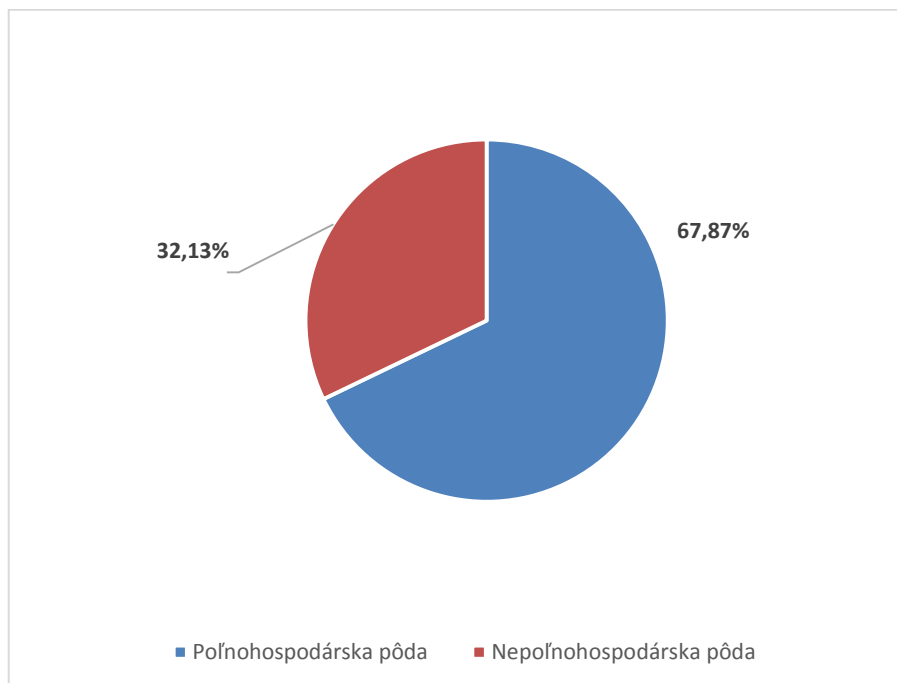
Černozeme sú čiernicové karbonátové, lokálne čiernice černozemné karbonátové až čiernice glejové karbonátové; zo starých karbonátových fluvialných sedimentov.

Hnedozeme sú kultizemné a kultizemné erodované, lokálne modálne z polygenetických hlin, sprievodné regozeme kultizemné a modálne karbonátové a pararendziny zo stredne ťažkých až ľahších silikátovo-karbonátových terciérnych sedimentov.

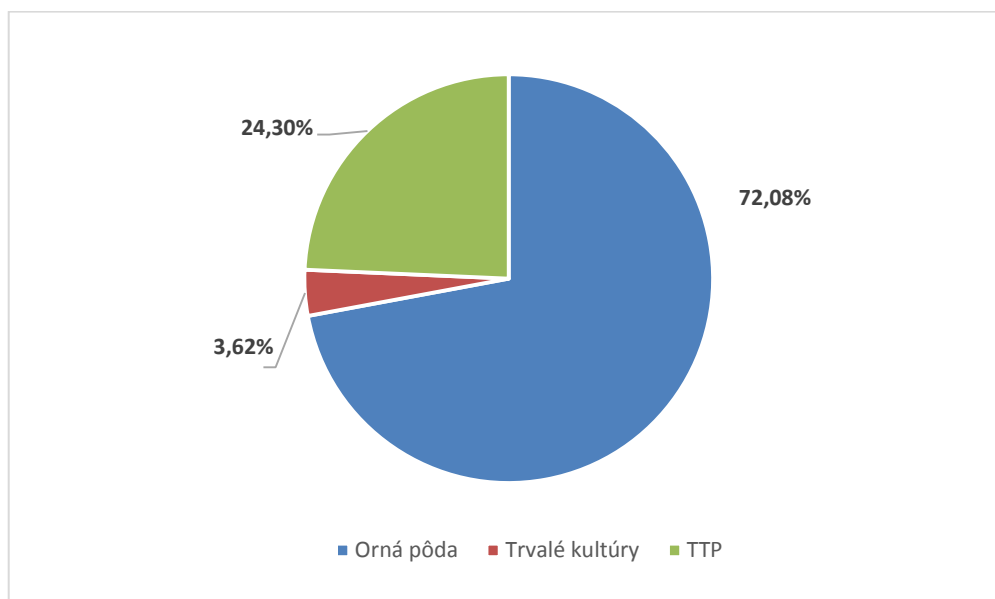
Väčšiu časť východného katastra mesta Tornaľa je tvorená kambizemným pôdnym typom s jednotkami modálne kyslými, sprievodne kultizemnými a rankrami; zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín. V obmedzených lokalitách je pôdny podzolový typ s pôdnymi jednotkami: modálne podzoly, sprievodné litozeme a rankre; zo zvetralín kremencov a z terciérnych sedimentov s výrazným zastúpením kremenného skeletu

Severovýchodne od mesta Tornale zasahujú do katastra pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé, zo sprašových hĺn a svahovín a fluvizeme glejové, sprievodné gleje; z karbonátových a nekarbonátových aluviálnych sedimentov. (Zdroj: PHSR na roky 2008-2015 Mikroregión pri Slanej, strana 17, 2015)

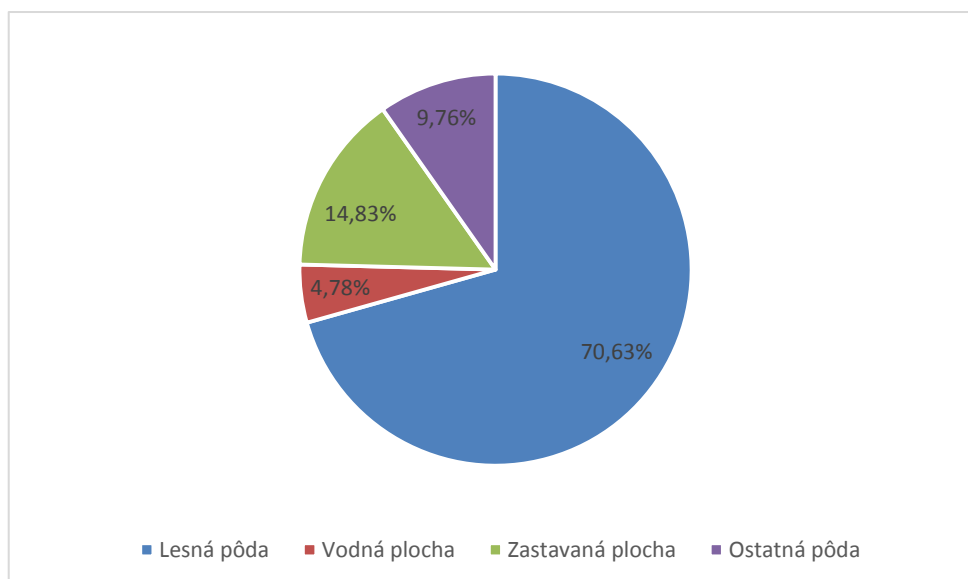
Graf č. 1: Pôdny fond Verejno – súkromného partnerstva Južný Gemer v roku 2014

Graf č. 2: Zloženie poľnohospodárskej pôdy vo Verejno – súkromnom partnerstve Južný Gemer v roku 2014

Graf č. 3: Zloženie nepoľnohospodárskej pôdy vo Verejno – súkromnom partnerstve Južný Gemer v roku 2014

Z hľadiska pôdneho fondu má v rámci Verejno - súkromného partnerstva Južný Gemer majoritné postavenie poľnohospodárska pôda. Táto pôda tvorí 67,87% a je využívaná na poľnohospodárske účely. V rámci poľnohospodárskej pôdy je najviac zastúpená orná pôda, a to až 72,08%. Trvalé trávne porasty sú s 24,30% zastúpením na druhom mieste a trávne kultúry zaberajú 3,62% územia VSP Južný Gemer.

Nepoľnohospodárska pôda zaberá 32,13% celkovej rozlohy VSP Južný Gemer. Tu zaberá lesná pôda dominantne postavenie, nakoľko dosahuje hodnotu 70,63%. Najviac lesa patrí pochopiteľne do katastra mesta Tornaľa (27 684 475,00 m²). Zastavané plochy a nádvorá predstavujú takmer 15 % z nepoľnohospodárskej pôdy. Vodná plocha je zastúpená 4,78% pomerom a ostatná pôda 9,76% z celkovej výmery nepoľnohospodárskej pôdy.

Ochrana prírody

V zmysle Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 v platnom znení, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je celé územie VSP zaradené do prvého stupňa ochrany prírody – tzv. „voľná krajina“.

Za zmienku stojí maloplošné chránené územie a útvar : Morské oko Tornaľa (Tornaľa) a Mŕtve rameno Slanej (Včelince).

Územie VSP a ani jeho časť nie je zaradená do systému ochrany prírody Natura 2000, celé územie je súčasťou panónskeho bioregiónu. Zaujímavým je územie rieky Slanej a jej mŕtvych ramien z hľadiska ochrany mokradí. V lokalite Morského oka je zriadený od roku 2007 Náučný chodník pod Správou slovenských jaskýň.

Natura 2000

Z hľadiska zaradenia územia medzi oblasti Natura 2000 môžeme konštatovať, že ani jedna členská obec nezasahuje do takéhoto špeciálneho typu chráneného územia.

Zdroj: <http://uzemia.enviroportal.sk/>

Historický vývoj

Územie v pôsobnosti verejno-súkromného partnerstva sa vyznačuje vysokým potenciálom a rôznorodosťou kultúrneho dedičstva. História územia je úzko spätá Gemerským panstvom a históriou uhorských zemianskych rodov, ako boli Abovci, Hanvayovci, Czinegovci, Dancsovci, Szentkirályiovci, Tekesovci, Szalonnaiovci, Soldosovci, Dačovci, Zacharovci,

Méhyovci. Tehesovci, Tornallyayovci a ďalší, po ktorých mnohé obce odvádzajú svoj názov v maďarskom, ale aj slovenskom jazyku.

Hlavným zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bolo oddávna poľnohospodárstvo, pre rozvoj ktorého boli v tomto kraji výhodné podmienky. Tunajší sedliaci sa zaoberali najmä pestovaním poľnohospodárskych produktov a chovom hovädzieho dobytku a ošípaných, ale aj povozníctvom, drevorubačstvom v blízkych lesoch, želiarstvom a pod.. Vo Včelinciach boli napríklad tradície zeleninárstva a kvetinárstva, v Abovciach ovocinárstva, v Hubove vinohradníctvom, v Neporadzi pestovaním tabaku. Obyvatelia sa zaoberali zároveň aj remeslami, ktoré boli nevyhnutné pre poľnohospodárstvo a praktický život obyvateľstva, ako napríklad tkalcovstvom (Abovce), mlynárstvom a pod.

Tradície a kultúra

Hlavným zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bolo oddávna poľnohospodárstvo, pre rozvoj ktorého boli v tomto kraji výhodné podmienky. Tunajší sedliaci sa zaoberali najmä pestovaním poľnohospodárskych produktov a chovom hovädzieho dobytku a ošípaných, ale aj povozníctvom, drevorubačstvom v blízkych lesoch, želiarstvom a pod.. Vo Včelinciach boli napríklad tradície zeleninárstva a kvetinárstva, v Abovciach ovocinárstva, v Hubove vinohradníctvom, v Neporadzi pestovaním tabaku. Obyvatelia sa zaoberali zároveň aj remeslami, ktoré boli nevyhnutné pre poľnohospodárstvo a praktický život obyvateľstva, ako napríklad tkáčstvom (Abovce), mlynárstvom a pod.

Jedným zo zaujímavostí mikroregiónu je bohatosť hmotných kultúrno-historických pamiatok. Na území sa nachádza 34 pamiatok evidovaných v Národnom registri kultúrnych pamiatok Slovenska. Ide o 8 kostolov, 19 kaštieľov a kúrií s parkami, 2 pomníky a 4 fary a vily. Prevládajú pamiatky z obdobia baroka a klasicizmu. Ich stav a formy využívania sú v mnohých prípadoch veľmi zlé. (Zdroj: PHSR na roky 2008-2015 Mikroregión pri Slanej, strana 36, 2015)

Doterajší rozvoj územia

Hlavným impulzom pre vznik VSP bol rozvoj zaostalého regiónu a riešenie rokmi zanedbávanej problematiky vyrovnávania regionálnych rozdielov, skvalitnenie života obyvateľov a zlepšenie ekonomickej, sociálnej a hospodárskej situácie v rámci územia.

Na základoch tejto myšlienky bolo založené Združenie obcí Mikroregión pri Slanej bol založený v roku 2000. Zakladajúcimi obcami boli Chanava, Hubovo, Rumince, Štrkovec, Tornaľa a Včelince. Neskôr sa k nim pripojili obce Abovce, Lenka, Neporadza a Riečka.

Spoločenstvo si na začiatku definovalo nasledovné ciele činnosti:

1. Rozvoj miestnej demokracie a partnerskej spolupráce obcí a miestnych subjektov.
2. Koordinácia činností smerujúcich k trvalo udržateľnému rozvoju územia.
3. Vlastná činnosť smerujúca k podpore a oživeniu regionálnej ekonomiky s využitím miestnych zdrojov (revitalizácia územia, pohostinstvo a ubytovanie, reklama a propagačná činnosť, kúpa a predaj tovarov v rozsahu voľnej živnosti, vedenie účtovnej evidencie, poskytovanie služieb pre obyvateľov, kultúra, šport a ďalšie činnosti podľa potreby Mikroregiónu).

Impulzom pre naštartovanie procesu založenia občianskeho združenia Južný Gemer bolo ako čo najefektívnejšie pomôcť zaostalému regiónu. Tvorby stanov a založenia VSP vyšlo z podnetu samospráv a neziskového sektoru. V tom období sa črtal program LEADER, kde sme videli možnosti ako naštartovať náš zaostalý región v spolupráci s tretím sektorom a podnikateľmi. Cieľom prvých stretnutí bolo získavanie a presviedčanie nadšencov ktorých by naša myšlienka zaujala. Nebolo to jednoduché nakoľko sme nemali finančné prostriedky na činnosť a všetko sme si financovali z vlastných zdrojov a dobrovoľníckej práce. Program LEADER nás nadchol nakoľko riešil komplexne problémy a riešil problémy rozvoja celého územia. Preto sme si v roku 2008 vypracovali stanovy a podnikli prvé kroky pre spustenie celého projektu. V tom období sme sa chceli zapojiť už do LEADER 1 v programovacom období 2007 – 2013. Absolvovali sme prvé školenia a získavali sme informácie o programe o procese tvorby stratégie a jej implementácie. Po dôkladnom naštudovaní a zorientovaní sa s program sme dospeli k názoru, že z dôvodu kapacitných a personálnych sa nebudeme vedieť kvalitne pripraviť pre prístup LEADER v programovacom období 2007 – 2013. Neprestali sme však pracovať a postupne sme získavali informácie podstúpili sme školenia a zručnosti, aby sme sa čo najlepšie vedeli pripraviť pre nové programovacie obdobie 2014 – 2020. Absolvovali sme množstvo stretnutí počas uplynulých rokov s podnikateľmi, tretím sektorom a samosprávami. Čoho dôkazom je aj príprava stratégie pre programovacie obdobie 2014 – 2020.

Ako už bolo zmienené vyššie, i napriek neúčasti v iniciatíve LEADER počas programovacieho obdobia 2007-2013, dokázal mikroregión aktívne implementovať niekoľko projektov, ktoré boli financované z prostriedkov EÚ a ŠR. Jednalo sa o:

- **Web stránka Mikroregiónu pri Slanej** (2011, financovaná zo zdrojov Banskobystrického samosprávneho kraja), celková výška investície 373 EUR
- **Zakúpenie počítačového vybavenia do kancelárie združenia** (2012, financovaná zo zdrojov Banskobystrického samosprávneho kraja), celková výška investície 500 EUR
- **Širokopásmová optická sieť v MR pri Slanej** (2012, Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007 -2013), celková výška investície 577 006,39 EUR a partnerom bola za maďarsku stranu CBP-Hét
- **Spoločné plánovanie budúcnosti pri Slanej/Közös tervezés a Sajóvölgy jövőről** - projekt HUSK/1101/1.5.1./0218

Uvedené projekty znamenali neoceniteľné skúsenosti z hľadiska organizácie ľudských zdrojov, koncipovania projektových zámerov, tvorby partnerstiev, spolupráce, finančného riadenia a pod. Pravdepodobne najdôležitejším projektom bol projekt HUSK, ktorý sa realizoval v období 01.01.2013 – 12.12.2013, pričom celková výška podpory z ERDF bola vo výške 134 174,20 EUR. Vzhľadom na povahu projektu bol do projektu zapojený zahraničný partner z Maďarska - **CBP-Sajóvölgyi Tájszépítő Egyesülete**. Realizácia projektových aktivít sa uskutočnila v rámci Slovenskej republiky na území Banskobystrického samosprávneho kraja, Nitrianskeho samosprávneho kraja a v Maďarskej republike na území Borsod- Abaúj- Zemplén megye.

Globálnym cieľom projektu bolo:

- zlepšenie ekonomickej konkurencieschopnosti
- sociálne a kultúrnej súdržnosť v obci regiónov pri rieke Slaná
- posilnenie vzájomnej spolupráce v oboch stranách hraníc

Špecifické ciele projektu:

- Kvalitné zhodnotenie strategických dokumentov
- Skvalitnenie integrovaných plánovacích dokumentov
- Príprave pre obdobie po roku 2013
- Posilnenia partnerstva zapojením verejnosti do podpory integrovaného rozvoja

Primárnou cieľovou skupinou boli predstavitelia samospráv, zamestnanci obecných úradov, zástupcovia podnikateľov a občianskych združení a neziskových organizácií. Takto definovaná cieľová skupina a partneri umožnili postupné budovanie partnerstva na základoch ktorého vzniklo VSP Južný Gemer.

Významným úspechom bolo získanie finančných prostriedkov pre zavedenie širokopásmovej siete v regióne, ktorý bol postihnutý absenciou kvalitného pokrytia. Cieľom projektu bolo zvýšenie miery ekonomickej integrácie v prihraničnom regióne Slaná-Sajó prostredníctvom zlepšenia prihraničných komunikačných kanálov vybudovaním cezhraničnej komunikačnej siete.

Región je dlhodobo jednou z najviac znevýhodnených regiónov v pomeroch SR a MR. Dlhodobo vykazuje jednu z najväčších mier nezamestnanosti (20-40%), vysoký podiel sociálne odkázaných obyvateľov, s nízkou úrovňou ekonomického rozvoja. Región vykazuje výrazne nižšiu vzdelanostnú úroveň miestneho obyvateľstva v porovnaní s celoštátnymi ukazovateľmi. (vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním)

Regióny majú charakter odľahlých regiónov od silných ekonomických sídiel. Projekt sa realizuje v „tesnom“ prihraničnom pásme do 2 až 10 km od hraníc, kde sa charakter uzavretosti hranice v minulosti prejavil najsilnejšie – tesné prihraničné lokality mali možnosť obracať sa iba na vnútrozemie – ich rozvojové dimenzie boli iba polovičné – iba smerom do vnútrozemia daného štátu (180 stupňov namiesto 360).

Slabá kúpyschopnosť miestneho obyvateľstva výrazne negatívne ovplyvňuje podnikateľské prostredie, ktoré sa prejavuje nižším investičným záujmom lokálnych, regionálnych, národných a nadnárodných podnikateľských subjektov aj v oblasti budovania komunikačných sietí.

Obmedzený rozvoj v týchto oblastiach sťažuje aj chýbajúce širokopásmové prepojenie info-komunikačnej prihraničnej infraštruktúry, resp. jej vysoká nákladovosť ak sa realizuje cez centrálné internetové prepojenia – cez Bratislavu a Budapešť. V prípade prenosu TV médií náročných na prenosové kapacity je prenos takýmto spôsobom finančne neúnosný.

V dôsledku otvorenia shengenskej hranice došlo k fyzickému prepojeniu cestnej infraštruktúry, ale k otvoreniu priameho cezhraničného internetového spojenia nedošlo – tieto komunikačné

riešenia sa realizujú iba cez centrálné prepojenia cez Bratislavu a Budapešť. V rámci projektu sa vybudovalo v SR vyše 10 km optickej siete a v Maďarsku cca 4,7 km. (Zdroj: webové sídlo projektu, <http://www.slana-sajo.net/sk/o-projekte>, 2015)

VSP bolo aktívne i v oblasti získavania nových poznatkov a informácií o aktuálnom i novom programovacom období na roky 2014-2020. Z tohto dôvodu sa členovia VSP pravidelne zúčastňovali seminárov a konferencií organizovaných Národnou sieťou rozvoja vidieka SR, Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

VSP bolo registrované dňa 16.08.2008 v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Výber členov VSP bol realizovaný najmä v spolupráci so samosprávami. Každá samospráva bola oslovená, aby identifikovala možných partnerov/ členov a budúcich žiadateľov, ktorý by mali záujem pracovať v našom občianskom združení. Následne sa uskutočnili stretnutia s navrhnutými záujemcami ktorých sme oslovili a pozvali na pracovné stretnutia. Stretnutia sa uskutočnili v rámci skupín, ale aj individuálne. Takto sa začala tvorba partnerstva.

Do procesu tvorby partnerstva sme sa snažili zapojiť pomerne s každého sektoru. Rozloženie z pohľadu geografického je vyvážené, lebo je zastúpená všetkými samosprávami v území tiež je zastúpený občiansky sektor, podnikatelia, poľnohospodári a aj sociálnymi zariadeniami.

V súčasnosti je členská základňa tvorená 39 subjektmi, z toho 40% predstavuje verejný sektor a 60% podiel má občiansky, neziskový a súkromný sektor (konkrétne 30% SZČO a podnikatelia a 30% neziskový a občiansky sektor). Členstvo v združení je dobrovoľné a členom sa môže stať akákoľvek osoba, podnikateľ či nezisková organizácia z územia pôsobnosti OZ, ktorá chce pracovať pre rozvoj územia a súhlasí s definovanými stanovami.

Zaujímavosti a zvláštnosti územia, typické črty a pod.

V obci číž sa nachádzajú kúpele Číž. Tieto sa nachádzajú na južnom Slovensku, neďaleko maďarských hraníc. Sú obklopené krásnou prírodou s miernymi pahorkatinami, ktoré

návštevníkov zlákať na prechádzky alebo turistiku. Kúpele Číž patria medzi unikáty Slovenska aj celej Európy. Významné sú hlavne vďaka liečivým účinkom slanej jódobrómovej so značnou mineralizáciou. Kúpele Číž nie sú len pre pohybovo chorých pacientov, ale sú poskytované aj pre verejnosť. V kúpeľoch Číž sa nachádza aj kúpalisko, v ktorom je niekoľko bazénov. Sú tam aj vodné atrakcie pre najmenších (vodné šmýkačky). Je tam až 38 °C horúca voda, relaxačné bazény, bazény s vodnými tryskami, plavecký bazén a iné. V kúpeľoch Číž sa môžu liečiť aj deti aj dospelí. Deti môžu kúpele Číž navštevovať vo veku od 3 do 15 rokov. (Zdroj: webové sídlo kúpele Číž, 2015, <http://www.ciz.kupele.org/>)

Osobnosti a rodáci:

Tompa Mihály	1817-1868	básnik a kňaz
Török Ján, Dr.	1834-1897	lekár
Benický Tibor, Mgr.	1958 -	výtvarník a pedagóg
Tandler Juraj	1934 -	hudobný skladateľ a pedagóg

Náučná lokalita Morské oko Tornaľa je malé jazierko s priemerom 60 m, nazývané Morské oko, na nive rieky Slaná pri Tornali (v mestskej časti Králik), bolo donedávna známe len ako potápačská lokalita. Zatopenú priepasť s hĺbkou 38 m pod hladinou jazera potápači používali na cvičné ponory. Pretože však lokalita podľa zákona o ochrane prírody a krajiny predstavuje prírodnú pamiatku – jaskyňu, starostlivosť o ňu zabezpečuje Správa slovenských jaskýň.

Správa slovenských jaskýň sa rozhodla vybudovať tu ďalšiu náučnú lokalitu v rámci spoločného projektu s Prepoštskou jaskyňou, financovaného zo štrukturálnych fondov Európskej únie. Realizačný projekt náučnej lokality vypracovala projekčná kancelária Barényi a Dzúr z Liptovského Mikuláša. Projekt sa zameriaval na oplotenie lokality, sadovnícke úpravy, vstupnú bránu (kamenný objekt), premostenie ku stredu jazera a na náučné panely. Po vypísaní a vyhodnotení tendra súťaž vyhrala firma Gemerstav z Rimavskej Soboty. Realizácia stavby sa začala v auguste r. 2006 a bola ukončená v máji 2007. Vzhľadom na nestabilné geologické podložie sypanej hrádze okolo jazera bola časť oplotenia a vstupná brána vybudovaná z voľne nakušaného prírodného kameňa (vápenca) v drôtokošoch „gabión“. Vyššia časť oplotenia z čelnej časti je riešená kovovou imitáciou rákosia. Kamenný objekt vstupnej brány je vysoký 5 m s pôdorysnými rozmermi 3 x 5 m. Cez ňu sa návštevníci drevenými schodmi a bráničkou dostanú na 15 m dlhé premostenie vo forme akéhosi „móla“. Premostenie je vyhotovené z dubového dreva a je umiestnené na plavákoch. Pre plošinu bola navrhnutá dilatačná lávka, ktorá

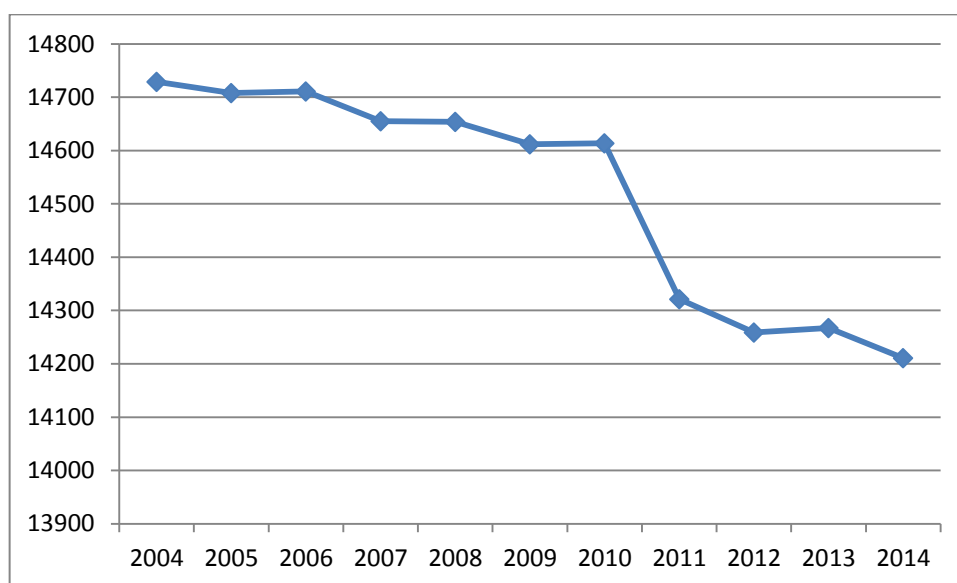
prispôsobuje svoju úroveň podľa meniacej sa hladiny jazierka. Ako zábradlie premostenia bolo použité lano ukotvené námorníckymi uzlami. Návštevníci sa týmto mostíkom dostanú do strednej časti jazierka, kde pri svetle reflektora, nainštalovaného v hĺbke 5 m, môžu nahliadnuť aj do zatopenej priepasti. Na náučnom paneli, ktorý je umiestnený na konci mostíka, sa môžu ďalej oboznámiť so zaujímavosťami a záhadami Morského oka, ako napríklad so skamenenými ježovkami a ústricami, ktoré sa pri dne vyvetrávajú z 23 miliónov starého vápnitého prachovca, alebo s drobnými rôznonožcami, ktoré sa v určitých obdobiach premnožia na dne priepasti. Ďalšími zaujímavosťami sú umelo vysadené ryby alebo občasné záhadné zakalenie vody najmä na jar.

Ďalšie dva náučné panely sú umiestnené v čelnej časti vstupnej brány. Prvý informuje návštevníkov o princípe fungovania Morského oka ako artézskeho výveru a o charaktere zatopenej priepasti a vody v nej. Druhý panel podáva informáciu o sprístupnených jaskyniach Slovenského krasu, ktoré boli zapísané do zoznamu svetového dedičstva. Bezprostredné okolie jazierka bolo vkusne upravené vysadením okrasných kríkov a vybavené osvetlením. Náučná lokalita tak spĺňa aj požiadavky bezpečnosti, pretože návštevníci sa nemôžu dostať priamo k jazeru, avšak môžu vychutnávať jeho krásy z premostenia. (Zdroj: webové sídlo Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, Správa slovenských jaskýň, <http://www.ssjsk.sk/clanok/33-naucna-lokalita-morske-oko>, 2015)

Demografická situácia – analýza, popis

Na základe štatistických údajov z roku 2014 na území v pôsobnosti verejno-súkromného partnerstva Južný Gemer žije 14 211 obyvateľov. Podiel žien z celkového počtu obyvateľov predstavuje 51,57 % (7 329 žien). Demografický vývoj počtu obyvateľov prezentujú najmä údaje uvedené v tabuľke 3. Z celkového hľadiska vývoja populácie VSP sa negatívny trend za posledných 10 sledovaných rokov prejavil poklesom počtu obyvateľov mikroregiónu z 14 729 na 14 211 obyvateľov. Vývoj počtu obyvateľov v mikroregióne prezentuje graf 4. Z dlhodobého hľadiska je pozorovaný nárast obyvateľstva v predproduktívnom veku a pokles poproduktívnej zložky obyvateľstva. Predproduktívna zložka obyvateľstva prevyšuje (s výnimkou rokov 2004 a 2011) poproduktívnu zložku obyvateľstva v rámci celého sledovaného obdobia.

Graf 4 Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2004 – 2014

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Nepovinná tabuľka č. 2: Vývoj počtu obyvateľov VSP Južný Gemer v rokoch 2004 – 2014

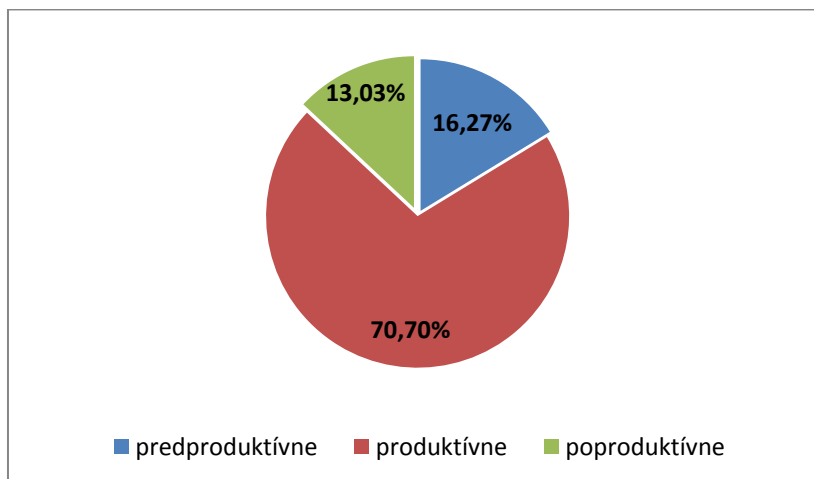
Rok	OBYVATELSTVO								
	Predproduktívne (0 – 14 rokov)		Produktívne (15 – 64 rokov)		Poproduktívne (65 a viac rokov)		Spolu	Index starnutia	Index vitality
	Spolu	%	Spolu	%	Spolu	%			
2004	1983	13,46%	10694	72,61%	2052	13,93%	14729	1,03	0,97
2005	2131	14,49%	10687	72,66%	1990	13,53%	14708	0,93	1,07
2006	2140	14,55%	10690	72,67%	1881	12,79%	14711	0,88	1,14
2007	2173	14,83%	10591	72,27%	1891	12,90%	14655	0,87	1,15
2008	2157	14,72%	10703	73,04%	1794	12,24%	14654	0,83	1,20
2009	2263	15,49%	10521	72,00%	1828	12,51%	14612	0,81	1,24
2010	2289	15,66%	10429	71,36%	1896	12,97%	14614	0,83	1,21
2011	1983	13,85%	10328	72,15%	2004	14,00%	14315	1,01	0,99
2012	2107	14,78%	10363	72,68%	1789	12,55%	14259	0,85	1,18
2013	2379	16,67%	10215	71,60%	1673	11,73%	14267	0,70	1,42
2014	2312	16,27%	10047	70,70%	1852	13,03%	14211	0,80	1,25

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Štruktúra populácie územia podľa produktivity a ekonomickej aktivity

Z hľadiska zastúpenia vekových kategórií z celkového počtu 14 211 obyvateľov je v predproduktívnom veku 16,27% obyvateľov, v produktívnom 70,70% a v poproduktívnom veku 13,03% obyvateľov (graf 5).

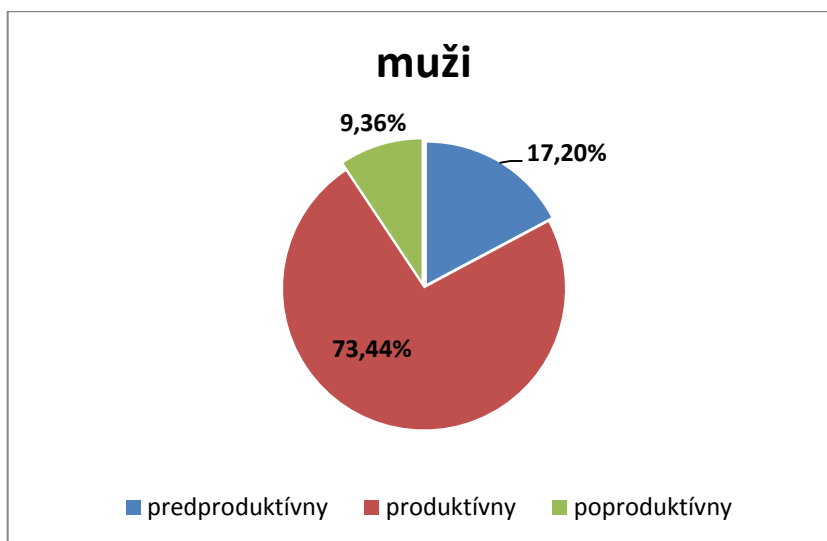
Graf 5 Demografická štruktúra obyvateľov VSP v roku 2014

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

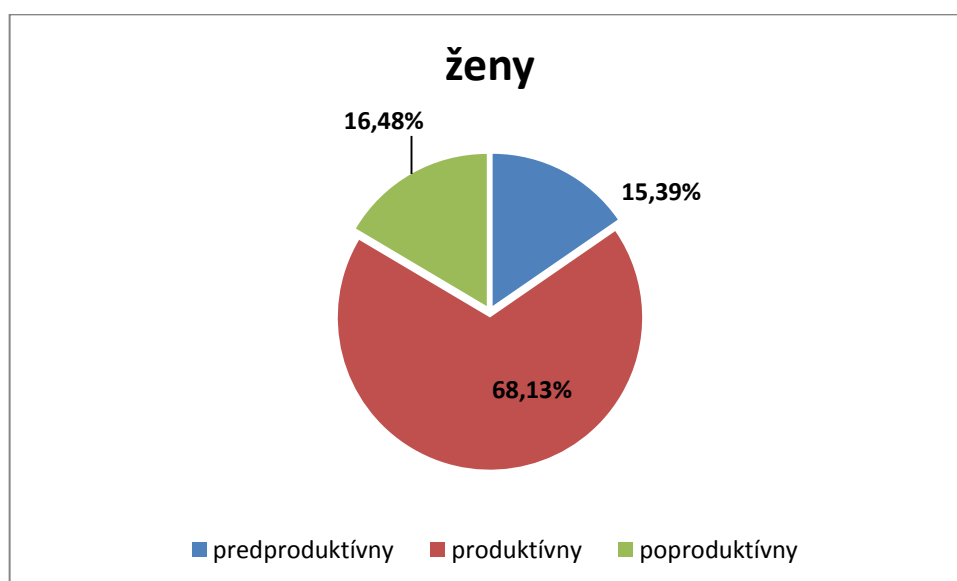
Ak porovnáme percentuálne zastúpenie mužov a žien na základe demografickej štruktúry (graf 6 a graf 7), je evidentné, že zastúpenie mužov v predproduktívnom, ale najmä v produktívnom veku prevyšuje percentuálne zastúpenie žien. Naopak ženy majú dominantné zastúpenie v poproduktívnom veku.

Graf 6 Demografická štruktúra mužov r. 2014

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Graf 7 Demografická štruktúra žien r. 2014

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Z hľadiska potenciálu ľudských zdrojov je významným ukazovateľom i podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Podľa posledných štatisticky sledovaných údajov podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov v území tvorí 50,35 %. V porovnaní s údajmi prezentovanými v tabuľke 4, podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov je mierne pod úrovňou priemeru Banskobystrického kraja a nad úrovňou Slovenskej republiky.

Nepovinná tabuľka č. 3: Porovnanie demografie a ekonomickej aktivity obyvateľov v roku 2011

	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien v %	EAO spolu	Podiel EAO v %
	Spolu	Muži	Ženy			
VSP Južný Gemer	14 321	7 372	6 949	48,52	7212	50,35
Okres Rimavská Sobota	84 867	41 329	41 329	48,70	40 340	47,53
Okres Revúca	40 419	19 897	20 522	50,77	19 534	48,33
Banskobystrický kraj	660 128	319565	340 563	51,60	334 600	50,69
Slovenská republika	5 404 322	2 631 752	2 772 570	51,30	2 630 052	48,67

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

V rámci vnútornej štruktúry územia najvyšší podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov je v obci Lenka a to 56,54 %. Je to spôsobené celkovým počtom obyvateľov a priaznivou

vekovou štruktúrou. Naopak najnižšia miera ekonomickej aktivity je v obci Neporadza (38,52%). (tabuľka 5).

Nepovinná tabuľka č. 4: Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v jednotlivých obciach mikroregiónu v roku 2011

Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo	Ekonomicky aktívne osoby spolu	Podiel ekonomicky aktívnych v %
Abovce	600	306	51,00
Hubovo	140	67	47,86
Chanava	707	364	51,49
Kesovce	243	133	54,73
Kráľ	963	466	48,39
Lenka	191	108	56,54
Neporadza	283	109	38,52
Rumince	382	186	48,69
Stránska	351	170	48,43
Štrkovec	380	183	48,16
Vlkyňa	350	157	44,86
Tornaľa	7 474	3 823	51,15
Včelince	813	422	51,91
Riečka	231	118	51,08
Lenartovce	547	284	51,92
Číž	666	316	47,45

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Trendy vo vývoji jednotlivých vekových kategórií

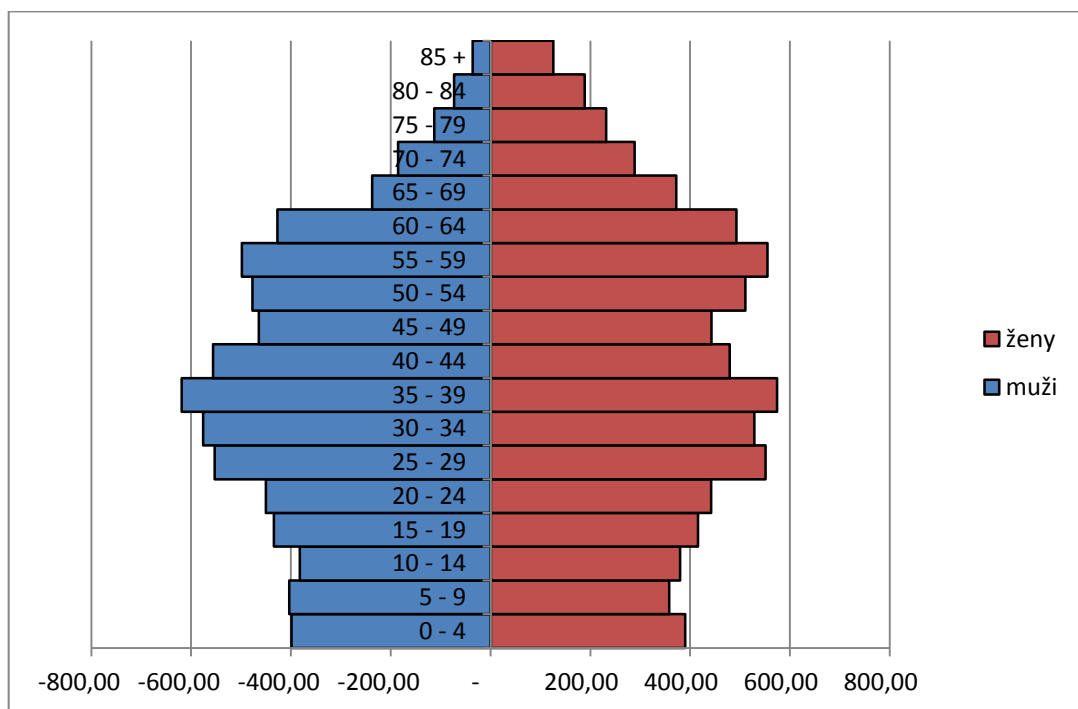
V porovnaní rokov 2001 a 2014, v rámci vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva VSP Južný Gemer môžeme pozorovať vo väčšine kategórií obyvateľstva prirodzený úbytok obyvateľstva. Vekové kategórie 30 až 39 a 50 až 64 zaznamenali pri porovnaní s rokom 2001 nárast a nachádzajú sa v produktívnej časti populácie. Negatívnym aspektom je pokles vo vekových kategóriách 0 až 29 (pri porovnaní s rokom 2001). To znamená že, detská zložka populácie, ktorá by mala tvoriť základ produktívnej zložky zaznamenáva negatívny vývoj. Veková štruktúra obyvateľstva v členení na mužov a ženy je uvedená v tabuľke 6.

Nepovinná tabuľka č. 5: Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2004 a 2014

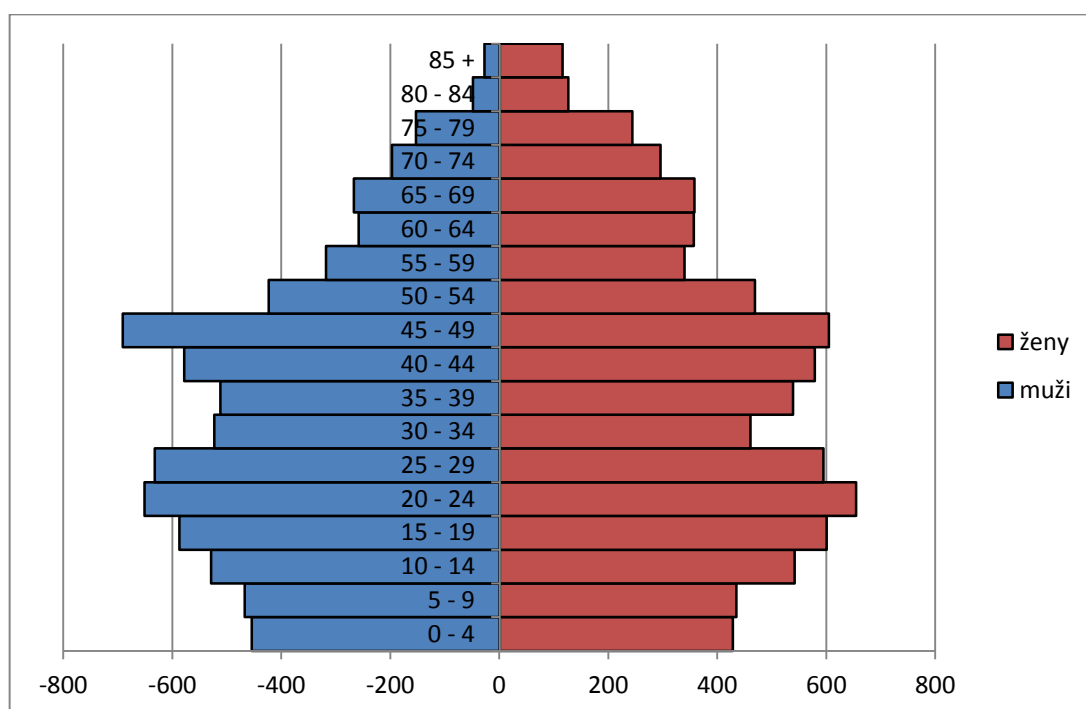
Rok	2001			2014		
	Pohlavie		Spolu	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy		muži	ženy	
0-4	454	429	883	399	390	789
5-9	467	435	902	403	358	761
10-14	529	542	1 071	382	380	762
15-19	587	601	1 188	434	416	850
20-24	651	655	1 306	450	442	892
25-29	632	595	1 227	553	551	1104
30-34	523	461	984	576	529	1 105
35-39	512	539	1 051	619	574	1 193
40-44	578	579	1 157	556	479	1 035
45-49	691	605	1296	464	443	907
50-54	423	469	892	477	511	988
55-59	318	340	658	498	555	1 053
60-64	258	357	615	427	493	920
65-69	267	358	625	237	372	609
70-74	197	296	493	185	289	474
75-79	153	244	397	113	232	345
80-84	48	127	175	73	189	262
85+	27	116	143	36	126	162

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015, www.datacube.sk

Graf 8 Veková štruktúra obyvateľstva VSP v roku 2014

Graf 9 Veková štruktúra obyvateľstva VSP v roku 2001

Trendy v demografických pohyboch, ich príčiny

Od roku 2001 z hľadiska vývoja trendov prirodzených prírastkov/úbytkov neustále prevyšuje počet zomrelých obyvateľov počet narodených detí. Stav prirodzeného úbytku je dôsledkom razantného poklesu miery natality, čo súvisí s celkovými spoločenskými a sociálnymi zmenami. Rok 2014 nebol tomto smere žiadnou výnimkou a je predzvesťou ďalšieho nepriaznivého demografického vývoja smerom do budúcnosti.

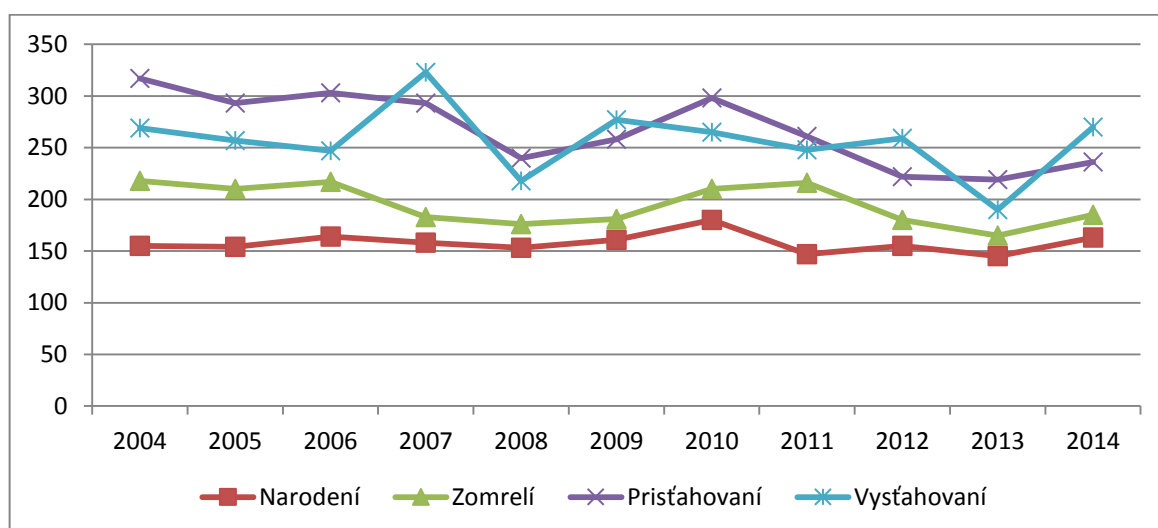
Na základe údajov uvedených v tabuľke 7 je zrejmé, že na celkovom poklese počtu obyvateľov v mikroregióne sa podieľa len negatívny stav prirodzeného prírastku. Naopak vcelku pozitívny trend je pozorovaný v oblasti počtu prisťahovaných obyvateľov do územia mikroregiónu. Za posledných sledovaných 10 rokov migračné saldo nenadobúda pozitívny trend, naopak nestály vývoj migračného salda znamená negatívny fakt. Absentujúci pozitívny trend vo vývoji obyvateľstva je stále absentujúci a znamená negatívnu skutočnosť charakterizujúcu územie VSP Južný Gemer. Vnútorný vývoj pohybu obyvateľov v mikroregióne prezentuje graf 10 a graf 11.

Nepovinná tabuľka č. 6: Bilancia obyvateľstva mikroregiónu v rokoch 2004 – 2014

Rok	Narodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Prisťahovaní	Vystaňovaní	Migračné saldo	Celkový prírastok (-úbytok)
2004	155	218	-63	317	269	48	-16
2005	154	210	-56	293	257	36	-21
2006	164	217	-53	303	247	56	3
2007	158	183	-25	293	323	-30	-56
2008	153	176	-23	240	218	22	-1
2009	161	181	-20	258	277	-19	-42
2010	180	210	-30	298	265	33	2
2011	147	216	-69	261	248	13	-57
2012	155	180	-25	222	259	-37	-62
2013	145	165	-20	219	190	29	8
2014	163	185	-22	236	270	-34	-56

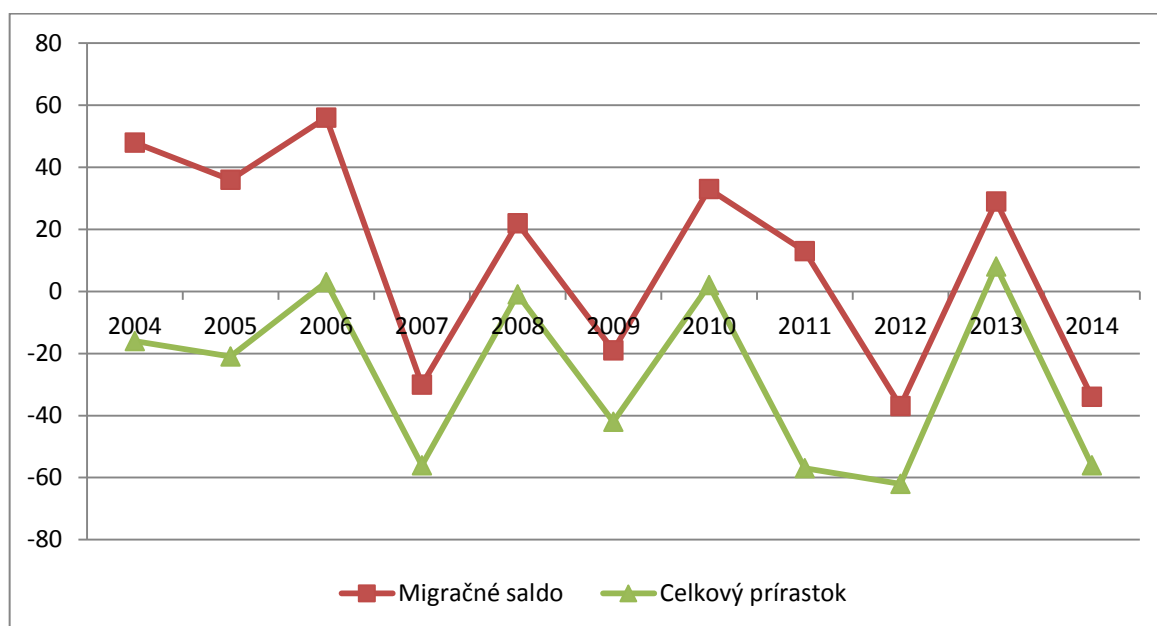
Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2015, www.datacube.sk

Graf 10 Vývoj vnútorného pohybu obyvateľstva vo VSP v rokoch 2004 – 2014

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Graf 11 Vývoj prirodzeného prírastku/úbytku a prírastku/úbytku vo VSP v rokoch 2004-2014

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Najvyšší prirodzený úbytok obyvateľstva bol v roku 2004 v meste Tornaľa (hodnota -33). Najvyšší prirodzený prírastok bol zaznamenaný v obci Vlkyňa (+14). Mesto Tornaľa zaznamenalo v roku 2014 i negatívne hodnoty migračného salda (-18). Obec Vlkyňa dosiahla najvyššiu hodnotu migračného salda v roku 2014 (+9).

Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva

Na základe štatistiky národnostného zloženia obyvateľov v roku 2011 možno považovať, vzhľadom na pomerne vysoký – 62,85% podiel obyvateľov hlásiacich sa k maďarskej národnosti, mikroregión za etnograficky homogénny. Tento aspekt je možné prisúdiť bezprostrednej blízkosti Maďarska a histórii územia. Z ostatných národností výraznejšie zastúpenie má len slovenská (24,54 %) a rómska národnosť (7,00%). Ostatné národnosti ú v sumáre zastúpené hodnotou 0,57%. (tabuľka 8).

Nepovinná tabuľka č. 7: Národnostné zloženie obyvateľov vo VSP v roku 2011

Národnosť	SODB 2011			
	Muži	Ženy	Počet	%
Slovenská	166	1 850	3 516	24,54
Maďarská	4 364	4 640	9 004	62,85
Rómska	513	490	1 003	7,00
Rusínska	2	3	5	0,03
Ukrajinská	2	4	6	0,04
Česká	27	21	48	0,34
Poľská	3	3	6	0,04
Chorvátska	1	0	1	0,01
Židovská	1	2	2	0,01
Moravská	0	1	1	0,01
Bulharská	0	5	5	0,03
Iná	4	4	8	0,06
Nezistená	385	336	721	5,03

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011, <http://census2011.statistics.sk/tabulky.html>

Marginalizované rómske komunity

Atlas rómskych komunit uvádza pre obce patriace do VSP Južný Gemer priemerné percentuálne zastúpenie Rómov v obciach na úrovni 31,66%. Takýto významný pomer je nutné zapracovať intervencií v rámci cieľov a opatrení stratégie CLLD z dôvodu zabezpečenia kvalitného vzdelávacieho procesu týchto znevýhodnených obyvateľov a taktiež v smere ďalšieho vzdelávania a zaraďovania sa do pracovného procesu. Až 79,80% zastúpenie je v obci Kesovce a 63,30% v obci Lenartovce. Naopak v prípade obcí Vlkyňa, Rumince, Lenka a Hubovo je percentuálne zastúpenie MRK na nulovej hodnote. Percentuálne zastúpenie MRK v jednotlivých obciach je uvedené v tabuľke 9.

Nepovinná tabuľka č. 8: Percentuálne zastúpenie Rómov v obciach VSP Južný Gemer podľa Atlasu rómskych komunít 2013

Názov obce	Percentuálne zastúpenie Rómov v obci (v%)
Tornaľa	27,1
Abovce	50,5
Číž	33,2
Chanava	43,8
Kesovce	79,8
Kráľ	38,6
Lenartovce	63,3
Neporadza	42,6
Riečka	35,0
Stránska	27,2
Štrkovec	26,7
Včelince	38,7
Vlkyňa	0
Rumince	0
Lenka	0
Hubovo	0
Priemer VSP	31,66

Zdroj: Príloha č. 3.6 k Výzve 7.4 – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (PRV SR 2014-2020), 2015, www.apa.sk

Vierovyznanie

Z hľadiska religióznej štruktúry v mikroregióne dominuje rímskokatolícke vierovyznanie (50,56 %). Druhú najpočetnejšiu skupinu tvoria obyvatelia hlásiaci sa k reformovanej kresťanskej cirkvi (21,99 %). Za zmienku stojí i početná skupina hlásiaca sa k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (6,42%). Bez vyznania je 12,76% obyvateľov, pričom až 5,11% obyvateľov sa k svojmu vierovyznaniu odmietlo vyjadriť (tabuľka 10).

Nepovinná tabuľka č. 9: Religiózna štruktúra obyvateľov mikroregiónu v roku 2011

Vierovyznanie	VSP Južný Gemer (SODB 2011)			
	MUŽI	ŽENY	SPOLU	%
Rímskokatolícka cirkev	3 296	3 624	6 920	50,56
Gréckokatolícka cirkev	36	41	77	0,56
Pravoslávna cirkev	7	6	13	0,09
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	413	465	878	6,42
Reformovaná kresťanská cirkev	1 417	1 593	3 010	21,99
Evanjelická cirkev metodistická	31	49	80	0,58
Apoštolská cirkev	7	9	16	0,12
Starokatolícka cirkev	4	8	12	0,09
Bratská jednota baptistov	0	1	0	0,00
Cirkev bratská	1	0	1	0,01
Kresťanské zbory	10	7	17	0,12
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	3	3	6	0,04
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	57	117	174	1,27
Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	1	1	2	0,01
Bez vyznania	963	784	1 747	12,76
Iné	21	13	34	0,25
Nezistené	699	0	699	5,11

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011, <http://census2011.statistics.sk/tabulky.html>

Vzdelanostná úroveň, vývojové trendy vo vzdelanosti

V rámci vzdelanostnej štruktúry zistenej pri SODB 2011 má až 24,85 % obyvateľov VSP dosiahnuté iba základné vzdelanie, 13,6 % učňovské vzdelanie bez maturity a 15,68% úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou (tabuľka 11). Percentuálny podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov je pod celoslovenským priemerom – 6,30%.

Negatívnym aspektom je tá skutočnosť, že až 24,85 % obyvateľov má len základné vzdelanie a len 6,30% vysokoškolské vzdelanie. Základné vzdelanie dosiahlo viac žien než mužov a taktiež viac žien dosiahlo vysokoškolské vzdelanie. Alarmujúca hodnota je 16,47% obyvateľov bez vzdelania, čo je jednej z aspektov podpisujúcich sa pod nízku konkurencieschopnosť okresov Revúca, Rimavská Sobota a najmä VSP Južný Gemer. Úroveň vzdelania, neznalosť cudzích jazykov, neznalosť úradného jazyka a dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily znamenajú výrazné konkurenčné nevýhody územia VSP Južný Gemer. Je

potrebné v zhl'adom na uvedené zistenia do tejto oblasti koncentrovať intervenciu v rámci cieľov a opatrení stratégie CLLD (vzdelanostná infraštruktúra) z dôvodu zabezpečenia kvalitného vzdelávacieho procesu inovatívnymi metódami.

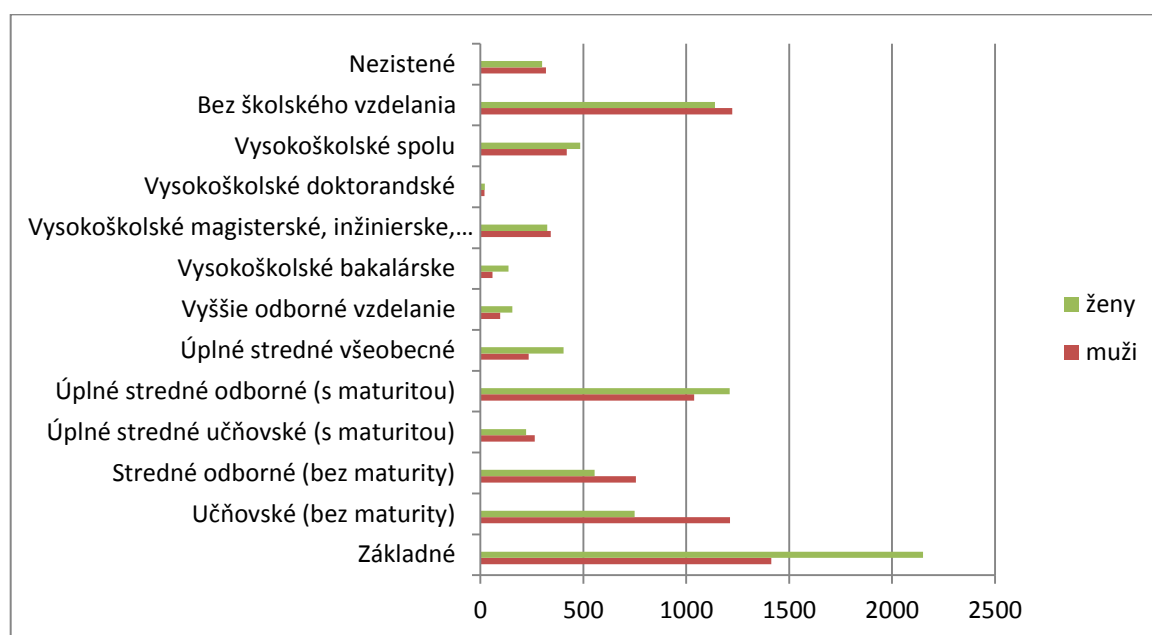
Nepovinná tabuľka č. 10: Stupeň dosiahnutého vzdelania obyvateľstva v roku 2011

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	VSP Južný Gemer (SODB 2011)			
	MUŽI	ŽENY	SPOLU	%
Základné	1 414	2 150	3 564	24,85
Učňovské (bez maturity)	1 213	749	1 962	13,68
Stredné odborné (bez maturity)	756	554	1 310	9,13
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	264	222	486	3,39
Úplné stredné odborné (s maturitou)	1 038	1 211	2 249	15,68
Úplné stredné všeobecné	234	404	638	4,45
Vyššie odborné vzdelanie	96	155	251	1,75
Z toho: bakalárske	58	137	195	1,36
magisterské, inžinierske, doktorské	341	325	666	4,64
doktorandské	20	22	42	0,29
Vysokoškolské spolu	419	484	903	6,30
Bez školského vzdelania	1 223	1 139	2 362	16,47
Nezistené	318	299	617	4,30

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011, <http://census2011.statistics.sk/tabulky.html>

Čo sa týka štruktúry vysokoškolského vzdelania, najviac obyvateľov dosiahlo vzdelanie na úrovni magisterského/inžinierskeho/doktorského vzdelania. V tejto kategórii sú muži v miernej prevahe pri porovnaní so ženami. Viac žien dosiahlo bakalársky stupeň vysokoškolského vzdelania než muži. Doktorandskú úroveň vzdelania dosiahlo 44 osôb z územia VSP Južný Gemer. (Tabuľka 11)

Graf 12 Vzdelanostná úroveň obyvateľstva VSP v roku 2011

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011, <http://census2011.statistics.sk/tabulky.html>

Osobnosti a rodáci

Pôvodné hodnoty a tradície územia prezentujú osobnosti a rodáci z územia. Aj vďaka ich aktivite sa môžu obyvatelia VSP hlásiť ku svojim koreňom. Prehľad osobností prezentuje tabuľka 12.

Nepovinná tabuľka č. 11: Prehľad osobností a rodákov

Meno a priezvisko	Pôsobenie	Oblasť pôsobenia
Tompa Mihály	1817 - 1868	Básnik a kňaz
Török Ján, Dr.	1834 - 1897	Lekár
Szögedi Anna, Mgr.	1950 -	Poslankyňa NR SR
Benický Tibor, Mgr.	1958 -	Výtvarník a pedagóg
Tandler Juraj	1934 -	Hudobný skladateľ a pedagóg

Zdroj: vlastné spracovanie, podklady VSP Južný Gemer, 2015

Technická infraštruktúra

Jedným z najdôležitejších faktorov posúvajúcich akýkoľvek región smerom vpred je technická infraštruktúra a najmä jej stav a kvalita. Technická infraštruktúra sa skladá z nasledovných zložiek:

Dopravná infraštruktúra

Prepojenosť VSP na nadradenú dopravnú sieť je veľmi dobrá. Územím prechádza severojužná trasa európskej dopravnej siete triedy „B“ - E 571 (Rakúsko -) Bratislava – Zvolen – Košice (- Ukrajina), v jeho severnej časti. Najbližšou trasou pomocnej triedy „A“ je E 77 Pskov - Riga - Siauliai - Tolpaki - Kaliningrad - Gdańsk - Elbląg - Varšava - Radom - Krakov - Trstená - Ružomberok - Zvolen – Budapešť. Z pohľadu európskej dopravnej siete je najbližšou cestnou trasou

Na železniciu je riešené územie dostupné tzv. „južnou trasou“ I. kategórie č.160 Nové Zámky/Palárikovo - Šurany - Levice - Kozárovce - Zvolen - Lučenec - Lenartovce - Rožňava - Košice, ktorá tvorí železničnú kostru Banskobystrického kraja a prechádza osou VSP. Táto trať nie je zaradená do hlavnej európskej siete

Významná je poloha VSP vzhľadom na prepojenie sever – juh a spojenie Slovenska s maďarskom vďaka hraničnému (cestnému aj železničnému) prechodu Kráľ – Bánréve. Dostupnosť hlavného mesta z VSP je v 300 - 340 minút. Dostupnosť krajského mesta je v rozpätí 150-180 minút.

Základná cestná sieť

Cesty I triedy:

- I/50 hranica katastra Stránska/Behynce – Behynce – (prerušenie 1,0 km kataster Gemer) - Tornaľa – Starňa – hranica katastra Starňa/Gemer 7,1 km
- I/50B obchvat mesta Tornaľa kataster Stránska/Včelince – kataster Starňa/Gemer 9,1 km
- I/67 Kráľ (hranica) – Tornaľa križovatka I/50 (ďalej spoločne) 13,2 km
- Spolu 29,4 km

Cesty II triedy:

- II/532 Behynce (križovatka I/50) - hranica katastra Behynce/Otročok 2,2 km
- II/571 Abovce – Rimavská Seč – Rimavská Sobota (hranica katastra Abovce/Lenártovce) 3,7 km
- Spolu 5,9 km

Cesty III triedy:

- III/571039 Lenártovce – Chanava - Rumince – hranica katastra Včelince/Stránska 10,9 km
- III/067001 Štrkovec – Neporadza 5,2 km

- III/067002 Štrkovec – Kesovce 3,2 km
- III/067003 križovatka II/67– Lenka – Hubovo 4,4 km
- III/067004 križovatka III/571039 – Včelince - križovatka II/67 2,0 km
- III/532001 križovatka II/532 – hranica katastra Behynce/Žiar 0,4 km
- Spolu 26,1
- Celkovo základná cestná sieť 61,4 km

Kapacitne všetky uvedené komunikácie vyhovujú. Kvalitatívne vyhovuje iba cesta I/50B a čiastočne I/67. Miestne komunikácie, ktoré sú v niektorých častiach betónové alebo dokonca prašné si vyžadujú rekonštrukciu a opravy. O údržbu miestnych ciest sa starajú miestne samosprávy, regionálnu cestu má na starosti Banskobystrická regionálna správa ciest, a.s., cesty I triedy sú pod národnou správou.

Železničná sieť

Územím prechádza tzv. „južná vetva“ v celkovej dĺžke 18,2 km, s hraničným železničným prechodom (nákladný) a so zastávkami Tornaľa (rýchliková), Abovce, Riečka, Štrkovec, Včelince.

Jedná sa o železničnú trať č. 160 Zvolen – Fiľakovo – Košice, Ktorá je v súčasnej dobe jednokolažová, neelektrifikovaná. Železničná stanica v Tornali je zmiešanou stanicou III. Kategórie pre nákladnú dopravu a osobnú prepravu. Denne prejde traťou 25 osobných a 15 nákladných vlakov.

Letecká doprava

Vzdialenosť obcí od najbližších letísk Sliač, Poprad a Košice je 100-110 km. Všetky tieto letiská sú zaradené do siete letísk pre medzinárodnú dopravu. (Zdroj: PHSR na roky 2008-2015 Mikroregión pri Slanej, strana 59, 2015)

Kanalizácia

Kanalizácia s rozostavanou ČOV je čiastočne iba v meste Tornaľa v správe. Ostatní obyvatelia vypúšťajú odpadové vody do žump, septikov, alebo priamo do potokov.

V roku 2006 bol spracovaný Zámer vybudovania kanalizácie a ČOV pre obce MR pri Slanej, ktorý rieši územie mesta Tornaľa vrátane sídelných častí Starňa a Behynce a obce Včelince (a

obce Gemer a Žiar). ČOV by mala byť vybudovaná pod mestom Tornaľa v objeme 11000 EO. ČOV je v procese dobudovania.

Pripravený je zámer na vybudovanie ČOV Chanava a spoločnej kanalizácie pre obce mikroregiónu: Chanava, Kráľ, Abovce a ďalšie obce Gemerská Ves, Figa, Ratková, Rimavská Seč a Gemerský Jablonec. Za týmto účelom bolo vytvorené Združenie obcí skupinového vodovodu CHANAVA. ČOV je vo výstavbe, kanalizácia v obci Chanava je pred dokončením.

Pripravená je výstavba ČOV pre 540 jednotiek a kanalizácie o dĺžke 2768 m v obci Rumince (stavebné povolenie 2008).

Zásobovanie pitnou vodou

V tomto regióne sa nachádzajú 2 skupinové vodovody - SKV Tornaľa a V Chanava - Číž a 7 vodovodov jednotlivých. Rimavskosobotský SKV dotuje SKV Tornaľa množstvom $Q = 18 \text{ l.s}^{-1}$ a SKV Chanava - Číž množstvom $Q = 13 \text{ l.s}^{-1}$.

SKV Tornaľa zásobuje pitnou vodou obce Tornaľa, Gemer, Behynce, Lenka, Včelince, Štrkovec, Kráľ, Stránska. Ako zdroj pre SKV sú vodné zdroje o kapacite $Q_{\min} = 20,0 \text{ l.s}^{-1}$ (Behynce). Ďalšie zdroje pitnej vody pre vodovody v meste Tornaľa slúžia vŕtané studne na pravom brehu rieky Slaná, ktorých výdatnosť je $Q=30 \text{ l.s}^{-1}$ v suchom období, pričom VZ dosahujú aj $Q_{\max}=50 \text{ l.s}^{-1}$. Voda je upravovaná v úpravni vody v blízkosti vodných zdrojov. Z nej je prečerpávaná výtlačným potrubím DN 300 do vodojemu 650 m^3 s kótou maximálnej hĺbky 237/5 m. Medzi využívané zdroje patrí aj vrt v oblasti Strelnice ($25,3 \text{ l.s}^{-1}$),

SKV Chanava - Číž - zásobuje pitnou vodou obce Rumince, Chanava, Číž, Rimavská Seč, Lenartovce a Vlkyňa. Ako zdroj pre SKV sú vodné zdroje o kapacite $Q_{\min} = (20-25 \text{ l.s}^{-1})$. (Chanava). Kvalita vody vo VZ Chanava nevyhovuje – vysoký obsah dusičnanov.

Ostatní obyvatelia sú zásobovaní pitnou vodou z vlastných studní, alebo miestnych drobných výverov. Kvalita vody je ovplyvnená výskytom Fe a Mn, ako aj síranov a amoniakom, čo úzko súvisí s poľnohospodárskou činnosťou v danej oblasti.

Verejný vodovod je vybudovaný v Chanave, Králi, Lenke, Ruminciach, Štrkovci, Včelinciach a v meste Tornaľa. Podľa VPP Slaná sa v súčasnosti nenachádzajú v regióne ďalšie výdatné vodné zdroje vhodné pre pitné účely, ktoré by vykryli deficit vo vodných zdrojoch. Zásobovanie regiónu v budúcnosti je uvažované prevzatím vody z iného regiónu (VN Klenovec) pre južnú časť regiónu od Tornale smerom dole. (Zdroj: PHSR na roky 2008-2015 Mikroregión pri Slanej, strana 61, 2015)

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru na území VSP reprezentujú maloobchodné zariadenia, školské, zdravotnícke, kultúrne, športové a zariadenia sociálnej starostlivosti. Ich výskyt, množstvo a kvalita závisí od veľkosti obce/mesta VSP.

Vo všetkých obciach sú zariadenia základnej obchodnej vybavenosti. Maloobchodné predajne sa nachádzajú v každej obci, pričom v každej obci sa nachádza pohostinstvo. Z pochopiteľných dôvodov, je sociálna infraštruktúra najrozvinutejšia v meste Tornaľa.

Školské zariadenia sú tvorené materskými a základnými školami. Mesto Tornaľa má na svojom území domov mládeže, gymnázium, strednú odbornú školu a tri špeciálne školy. V rámci obce Číž sa nachádzajú dve špeciálne školy. Najviac materských škôl sa nachádza v meste Tornaľa (celkovo 3). Obce Hubovo, Kesovce, Lenka, Neporadza, Stránska a Riečka nemajú na svojom území materské školy.

Nepovinná tabuľka č. 12: MŠ vo VSP Južný Gemer a počet detí v školskom roku 2013/2014

Obec	Počet MŠ	Počet detí v MŠ
Abovce	1	24
Chanava	1	17
Kráľ	1	34
Lenartovce	1	31
Rumince	1	21
Štrkovec	1	20
Včelince	1	12
Vlkyňa	1	20
Číž	1	18
Tornaľa	3	261
SPOLU	13	458

Zdroj: Databázy obcí VSP Južný Gemer, 2015

Počet základných škôl s plnou právnou subjektivitou je uvedený v tabuľke 14 Sieť základných škôl prechádza v súčasnosti racionalizáciou. Je na zriaďovateľoch daných škôl – obciach/mestách, aby sa vyrovnali so záporným hospodárením v niektorých zariadeniach. S ohľadom na pasáž popisujúcu sa stavu a úrovni vzdelania obyvateľov VSP je pochopiteľné, že by mala byť zachovaná snaha o poskytovanie kvalitného vzdelávania s ohľadom na príspevok k nárastu konkurencieschopnosti VSP.

Nepovinná tabuľka č. 13: ZŠ vo VSP Južný Gemer a počet detí v školskom roku 2013/2014

Obec	Počet detí v ZŠ
Abovce	25
Chanava	31
Kráľ	45
Lenartovce	70
Neporadza	18
Štrkovec	32
Včelince	22
Číž	13
Tornaľa	1 284
SPOLU	1 540

Zdroj: Databázy obcí VSP Južný Gemer, 2015

Školy vyššieho stupňa vzdelávania sa v mikroregióne nachádzajú len v meste Tornaľa a to konkrétne gymnázium, strednú odbornú školu a tri špeciálne školy. V meste sa nachádza i domov mládeže.

Špeciálne školstvo je zastúpené Spojenou školou internátnou v Tornali a Základná škola v vyučovacím jazykom maďarským Ferenca Kazinczyho.

Sieť zdravotníckych zariadení je zastúpená šiestimi ambulanciami praktického lekára pre dospelých v meste Tornaľa a jedna ambulancia v obci Včelince. Samostatná ambulancia praktického lekára pre deti je v meste Tornaľa. V Tornali je taktiež 19 ambulancií lekárov špecialistov a v obci Číž sú dve takéto ambulancie. Tri lekárne sú situované v meste Tornaľa a jedna v Lenartovciach. Stomatológ sa nachádza len v meste Tornaľa. V meste sa nachádzajú i dve rýchle zdravotné služby. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že zdravotná služba je situovaná v meste Tornaľa.

V meste Tornaľa je lokalizovaný i detský domov a Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Tornaľa. V meste Tornaľa je i Reedukačné centrum.

Administratívnu a ostatnú vybavenosť tvoria najmä obecné úrady, ktoré sa nachádzajú v každej obci. Slovenská pošta sa nachádza len v meste Tornaľa a obciach Štrkovec, Včelince, Lenartovce a Číž. V obci Lenka je sídlo Verejno – súkromného partnerstva Južný Gemer.

Rekreačné, stravovacie a ubytovacie zariadenia

Zariadení cestovného ruchu je v rámci územia málo a sú sústredené najmä v meste Tornaľa a v jeho okolí. Najvýznamnejšou turistickou lokalitou je Náučná lokalita Morské oko – jedná sa o potápačskú lokalitu a prítomné mestské kúpalisko - Tornaľa.

Stravovanie je možné v obci Abovce, kde sa nachádza pizzeria a vináreň. V meste Tornaľa stravovacie služby poskytujú Pizzéria Corsaro Tornaľa, Centrál Tornaľa a dve prevádzky s rýchlym občerstvením. Celkovo možno konštatovať, že ubytovacích a stravovacích zariadení v regióne je málo a vo viacerých prípadoch si vyžadujú rekonštrukciu a vyššiu vybavenosť.

V obci Číž sa nachádzajú kúpele Číž. Tieto sa nachádzajú na južnom Slovensku, neďaleko maďarských hraníc. Sú obklopené krásnou prírodou s miernymi pahorkatinami, ktoré návštevníkov zvlákajú na prechádzky alebo turistiku. Kúpele Číž patria medzi unikáty Slovenska aj celej Európy. Významné sú hlavne vďaka liečivým účinkom slanej jódobrómovej so značnou mineralizáciou. Kúpele Číž nie sú len pre pohybovo chorých pacientov, ale sú poskytované aj pre verejnosť. V kúpeľoch Číž sa nachádza aj kúpalisko, v ktorom je niekoľko bazénov. Sú tam aj vodné atrakcie pre najmenších (vodné šmýkačky). Je tam až 38 °C horúca voda, relaxačné bazény, bazény s vodnými tryskami, plavecký bazén a iné. V kúpeľoch Číž sa môžu liečiť aj deti aj dospelí. Deti môžu kúpele Číž navštevovať vo veku od 3 do 15 rokov. (Zdroj: webové sídlo kúpele Číž, 2015, <http://www.ciz.kupele.org/>)

Nepovinná tabuľka č. 14: Ubytovacie zariadenia na území VSP južný Gemer

Názov subjektu	Názov zariadenia	Počet lôžok
Kúpele Čiž	Liečebné domy	191
Eva Brezinová	Zelený dom	26
ES – STAV s.r.o.	Ubytovňa ES – STAV	13
BUCK s.r.o.	Ubytovňa BUCK	21
Eva Kališová	Ubytovanie na súkromí	13
Mestské služby mesta Tornaľa	Turistická ubytovňa	70
Mestské kultúrne stredisko	Turistická ubytovňa	34
Ubytovacie zariadenie v obci Včelince je vo výstavbe		
Ubytovacie zariadenie v obci Riečka je vo výstavbe		

Zdroj: MsÚ Tornaľa, 2015

Kultúrne, historické a prírodné zdroje,

Kultúrne zariadenia v prvom rade tvoria kultúrne domy nachádzajúce sa v každej obci a obecné knižnice. Kultúrne domy sú využívané na rozličné kultúrno – spoločenské podujatia, ktoré sa konajú najmä pri príležitosti osláv a výročí, resp. pre záujmovú činnosť obyvateľov obcí rôznych vekových kategórií.

Kultúrno - osvetové zariadenia sú lokalizované v obci Chanava, Štrkovec a v meste Tornaľa. V rámci VSP Južný Gemer sa nachádza i jedno Centrum voľného času v rámci mesta Tornaľa.

Kultúrno-spoločenský život sa v rámci VSP sústreďuje i v športových zariadeniach, ktoré sa nachádzajú takmer v každej obci. Každá obec má futbalové ihrisko. V zimných mesiacoch sú kultúrne domy využívané a aj ako športoviská pre stolný tenis a iné športové podujatia.

Najvýznamnejším partnerom miestnej samosprávy v oblasti kultúrno-spoločenského rozvoja sú mimovládne organizácie, ktoré disponujú bohatými skúsenosťami a odborným potenciálom v oblastiach veľmi dôležitých pre trvalo udržateľný rozvoj obce. Takmer v každej obci sú združenia dôchodcov, poľovníkov, hasičov, Rómov a pod.

Rozpočtové zdroje

Rozpočtové zdroje obcí VSP Južný Gemer sú znázornené v tabuľke 16. Z uvedeného je zrejmé, že v sledovanom období nastával kontinuálny nárast prebytku (rozdiel vo výdavkoch a príjmoch). To znamená, že obce začlenené do VSP sumárne pozitívne hospodária a dokážu generovať úsporu. Táto skutočnosť je zaujímavá v prípade nutnosti spolufinancovania rozvojových aktivít jednotlivých obcí. Zároveň je však nutné dodať, že gro tohto rozdielu je tvorené mestom Tornaľa a jeho hospodárením.

Nepovinná tabuľka č. 15: Celková bilancia rozpočtov obcí VSP za roky 2010 až 2014

CELKOVÁ BILANCIA ROZPOČTU	Rok				
	Skutočné plnenie				
	2010	2011	2012	2013	2014
	1	2	3	4	5
Bežné príjmy	6 602 913,19	7 756 889,85	7 520 145,82	7 906 100,51	8 305 004,40
Kapitálové príjmy	6 693 005,00	2 563 389,14	1 653 096,07	981 203,30	699 067,44
Finančné operácie príjmové	767 864,00	353 432,55	616 064,21	293 530,94	433 802,60
ROZPOČTOVÉ ZDROJE SPOLU	14 063 782	10 673 712	9 789 306	9 180 835	9 437 874
Bežné výdavky	6 318 169,57	7 392 377,01	4 877 034,27	4 871 178,85	5 125 590,93
Kapitálové výdavky	7 331 993,00	3 164 441,00	1 241 127,49	1 177 331,32	1 004 957,62
Finančné operácie výdavkové	398 965,24	0,00	0,00	0,00	0,00
ROZPOČTOVÉ VÝDAVKY SPOLU	14 049 128	10 556 818	6 118 162	6 048 510	6 130 549
ROZDIEL	14 654	116 894	3 671 144	3 132 325	3 307 326

Zdroj: vlastný prieskum, 2015

Ekonomické zdroje – oblasť podnikania

Prehľad podnikateľov z ORSR a ŽRSR

Podnikanie na Slovensku je možné na základe živnostenského oprávnenia v zmysle živnostenského zákona ako SZČO alebo na základe obchodného zákona ako obchodná spoločnosť s rôznymi druhmi právnych foriem.

Nepovinná tabuľka č. 16: Prehľad podnikateľov z ORSR a ŽRSR

Obec	Počet aktívnych podnikateľov (ORSR)	Počet aktívnych podnikateľov (ŽRSR)
Tornaľa	40	217
Abovce	9	46
Číž	7	70
Chanava	5	25
Kesovce	0	3
Kráľ	7	45
Lenartovce	4	24
Neporadza	7	13
Riečka	17	12
Stránska	1	17
Štrkovec	1	19
Včelince	14	48
Vlkyňa	0	8
Rumince	2	13
Lenka	3	9
Hubovo	0	2
SPOLU VSP Južný Gemer	117	571

Zdroj: www.orsr.sk, www.zrsr.sk, vlastné spracovanie

Z pohľadu právnej formy podnikania dominujú SZČO na základne živnostenského oprávnenia. Druhou početnou zložkou sú spoločnosti s ručením obmedzením, Najmenej sú zastúpené akciové spoločnosti, družstvá a iné formy podnikania.

Takmer 23% územia je tvorené lesnými pozemkami. Vo všetkých obciach VSP existujú fyzické poľnohospodárske jednotky (PD, poľnohospodárske dvory a pod.). Mnohé z nich sú však využívané iba čiastočne, prípadne vôbec. V súčasnosti zamestnáva sektor Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace, lesníctvo, ťažba dreva a rybolov sumárne 685 obyvateľov VSP. Je to najviac spomedzi všetkých odvetví ekonomickej činnosti. Z tohto je možné deklarovať, že daný sektor má na zamestnanosť obyvateľov VSP zásadný význam. Poľnohospodárstvo je orientované najmä na klasickú rastlinnú výrobu. Veľký podiel v štruktúre subjektov v poľnohospodárskej prvovýrobe majú súkromne hospodáriaci roľníci.

Ďalšími ťažiskovými činnosťami v rámci VSP je výroba potravín, výroba odevov, Veľkoobchod, maloobchod, verejná správa, vzdelávanie a zdravotníctvo.

Dostatočný počet podnikateľských subjektov lokalizovaných v regióne dáva predpoklady pre úspešnú implementáciu stratégie CLLD v časti určenej pre realizáciu aktivít súkromného sektora.

Nepovinná tabuľka č. 17: Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	SPOLU
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	623
Lesníctvo a ťažba dreva	61
Rybolov a akvakultúra	1
Ťažba uhlia a lignitu	16
Dobývanie kovových rúd	3
Iná ťažba a dobývanie	12
Pomocné činnosti pri ťažbe	3
Výroba potravín	188
Výroba nápojov	33
Výroba tabakových výrobkov	1
Výroba textilu	20
Výroba odevov	308
Výroba kože a kožených výrobkov	37
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	60
Výroba papiera a papierových výrobkov	83
Tlač a reprodukcia záznamových médií	9
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	2
Výroba chemikálií a chemických produktov	35
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	5
Výroba výrobkov z gumy a plastu	57
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	67
Výroba a spracovanie kovov	75
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	216
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	45
Výroba elektrických zariadení	65
Výroba strojov a zariadení i. n.	227
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	172
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	5
Výroba nábytku	29
Iná výroba	17
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	39

Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	38
Zber, úprava a dodávka vody	35
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	26
Výstavba budov	160
Inžinierske stavby	44
Špecializované stavebné práce	188
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	68
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	214
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	507
Pozemná doprava a doprava potrubím	221
Letecká doprava	3
Skladové a pomocné činnosti v doprave	52
Poštové služby a služby kuriérov	61
Ubytovanie	29
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	142
Nakladateľské činnosti	9
Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok	2
Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie	1
Telekomunikácie	14
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	30
Informačné služby	10
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	48
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	17
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	8
Činnosti v oblasti nehnuteľností	36
Právne a účtovnícke činnosti	49
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	12
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	27
Vedecký výskum a vývoj	5
Reklama a prieskum trhu	9
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	32
Veterinárne činnosti	10
Prenájom a lízing	3
Sprostredkovanie práce	52
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	6
Bezpečnostné a pátracie služby	51
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	37

Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	31
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	453
Vzdelávanie	512
Zdravotníctvo	333
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	157
Sociálna práca bez ubytovania	61
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	10
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	7
Činnosti herní a stávkových kancelárií	20
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	20
Činnosti členských organizácií	37
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	15
Ostatné osobné služby	36
Zamestnávateľ v zahraničí	46
Nezistené	704

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011, <http://census2011.statistics.sk/tabulky.html>

Prehľad najväčších zamestnávateľov vo Verejno – súkromnom partnerstve Južný Gemer

Tvorba pracovných miest je cieľom stratégie CLLD, ktorý korešponduje s cieľom stratégie EURÓPA 2020 ako aj s cieľom Slovenskej republiky zabezpečiť inkluzívny, udržateľný a inteligentný rast prostredníctvom zvyšovania zamestnanosti, zlepšenia vzdelávania a kvalitným výskumom a inováciami, znižovaním sociálneho vylúčenia a zmien v klimatickej oblasti.

Najdôležitejšiu skupinu tvoria podnikateľské subjekty Aries2, s.r.o., Metal s.r.o., LVD S2, s.r.o., LVD S3, s.r.o. a Unicorn-ESK, s.r.o., ktoré pôsobia vo výrobe kovových konštrukcií a výrobe strojov a zariadení a zamestnávajú najviac ľudí. Početne najväčšiu skupinu tvoria firmy, ktoré pôsobia vo veľkoobchode a maloobchode a sú to: Reifen Schwarz s.r.o., Pneu Trade s.r.o., Goant s.r.o., Kovalčík Lux s.r.o., LAL s.r.o., Stav play s.r.o., Loja s.r.o., Regiotel Tornaľa s.r.o., Tiji s.r.o., LEG Kovo s.r.o., Corvina s.r.o., Silverbow s.r.o., a XIN.HAO s.r.o.. V oblasti zdravotníctva pôsobia 4 firmy so sídlom v meste: Diadém s.r.o., Evita-gyn s.r.o., Ochrana zdravia s.r.o. a Psychcen-PKN s.r.o..

Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je aj miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie ekonomickej vyspelosti regiónov.

Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť. Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov v poľnohospodárstve vyvolala tlak na trh práce zaoberať sa inovátnymi prvkami rozvoja v tejto oblasti.

Okres Rimavská Sobota, Revúca a VSP Južný Gemer dlhodobo zápasí s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti, ktorej príčinu treba hľadať v nevyváženom hospodárskom rozvoji, v nedostatku kapitálových zdrojov, demografickej štruktúre a jej vývoji, rapidnom znížení zamestnanosti vo väčšine odvetviach, nízkej kvalifikačnej úrovni obyvateľstva a migrácii kvalifikovanej pracovnej sily.

Nezamestnanosť na úrovni 29,75% je až alarmujúca. Túto skutočnosť je nutné zapracovať do intervencií v rámci cieľov a opatrení stratégie CLLD. **Perspektívu v riešení tohto stavu možno nájsť** v programoch na oživenie zamestnanosti, v podpore nových zamestnávateľov pri vytváraní nových pracovných miest, v podpore zamestnávateľských subjektov. K pozitívnej zmene majú prispieť aj aktívne opatrenia trhu práce.

Nepovinná tabuľka č. 18: Porovnanie miery nezamestnanosti k 31. 12. 2014

	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	Evidovaný počet nezamestnaných	Miera nezamestnanosti v %
VSP Južný Gemer	14 211	2 989	29,75
Okres Rimavská Sobota	84 764	14 112	29,84
Okres Revúca	40 237	6 441	26,82
Banskobystrický kraj	656 813	63 789	17,22
Slovenská republika	5 415 949	374 718	12,29

Zdroj: ÚPSVaR, Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

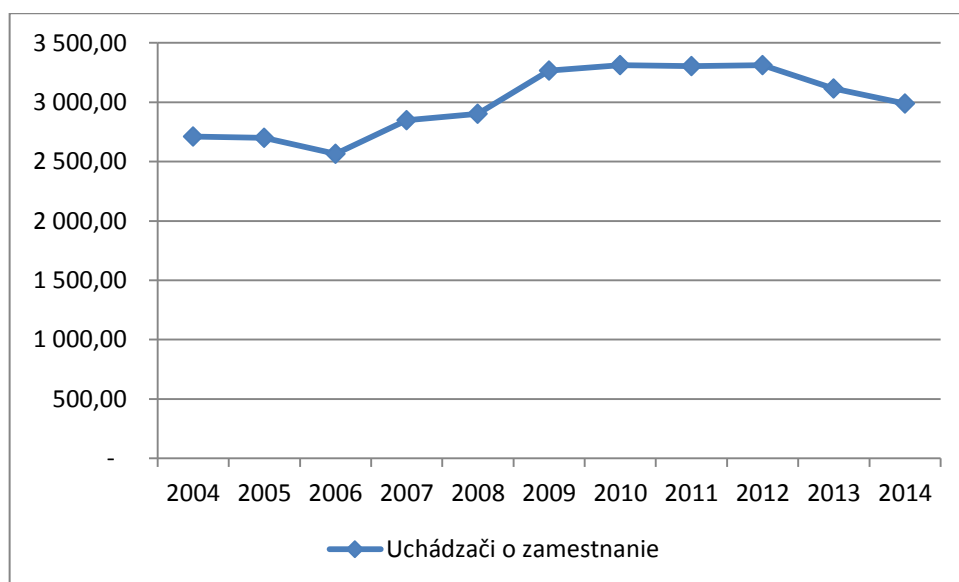
Z hľadiska vývoja miery nezamestnanosti môžeme sledovať isté vývojové trendy. Najmenej ľudí nezamestnaných bolo v roku 2006, kedy sa miera nezamestnanosti pohybovala na úrovni 24,70 %. No i táto úroveň je jedna z najvyšších v Slovenskej republike. S odvolaním sa na tabuľku 19 je možné konštatovať, že situácia v období 2009 až 2014 je natoľko kritická, že miera nezamestnanosti sa pohybuje okolo hranici 30%.

Nepovinná tabuľka č. 19: Počet uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2004 – 2014

Rok	Uchádzači o zamestnanie	Miera nezamestnanosti v %
2004	2 710	26,23
2005	2 701	26,07
2006	2 561	24,70
2007	2 847	27,44
2008	2 901	27,89
2009	3 267	31,63
2010	3 311	31,95
2011	3 304	32,31
2012	3 312	32,58
2013	3 116	30,75
2014	2 989	29,75

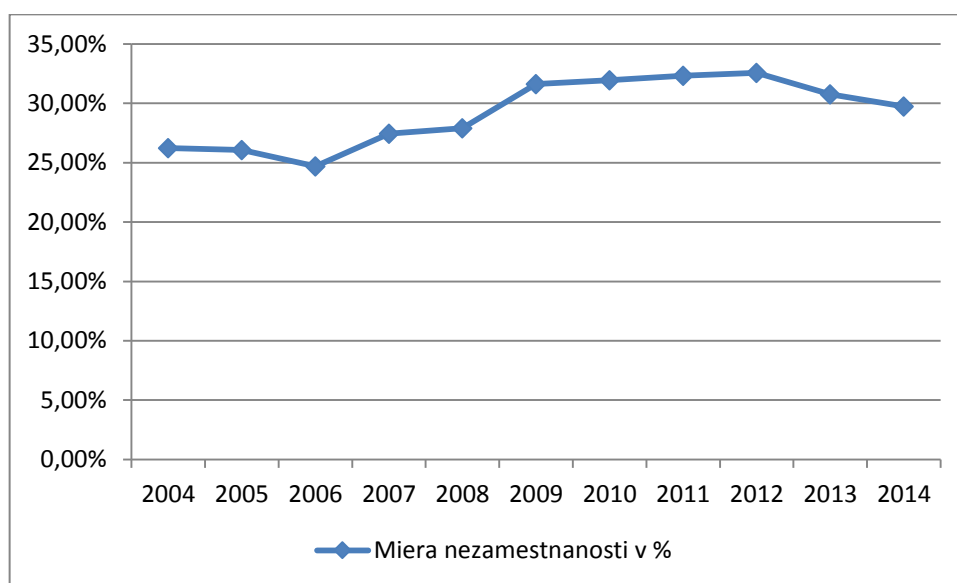
Zdroj: ÚPSVaR, Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Graf 13 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2004 – 2014

Zdroj: ÚPSVaR, Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Graf 14 Vývoj nezamestnanosti v rokoch 2004 – 2014

Zdroj: ÚPSVaR, Štatistický úrad SR, 2015, www.datacube.sk

Popis doteraz realizovaných aktivít v území, ich význam, prípadné nedostatky a pod. sú podrobne popísané v časti „doterajší rozvoj územia“.

Povinné prílohy:

- Príloha č. 6 Zoznam zdrojov analýzy a vstupných dokumentov

3.2. SWOT analýza

Východiskom pre formulovanie stratégie CLLD je SWOT analýza, ktorá predstavuje jednoduchú a pritom výstižnú a objektívnu charakteristiku silných a slabých stránok (vnútorná analýza) skúmanej oblasti a jej možných príležitostí a ohrození (vonkajšia analýza). Svojím obsahom poskytuje SWOT analýza poznatky o faktoroch, ktoré je možné využiť v prospech regiónu a naopak, ktorým je navrhovanej regionálnej stratégii potrebné čeliť resp. ich eliminovať.

Silné stránky zahŕňajú komparatívne a konkurenčné výhody pre rôzne typy rozvojových aktivít, slabé stránky sú ohrozujúce, limitujúce. Príležitosti ako možnosti a potenciál rozvoja spolu s ohrozeniami ako rizikami vonkajšieho prostredia, môžu mať pravdepodobné účinky na strategický rozvoj územia prostredníctvom stratégie CLLD.

Tabuľka 2: SWOT analýza

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<i>Ludské zdroje</i> • voľná pracovná sila v regióne • vysoký podiel stredoškolsky vzdelanej pracovnej sily • národnostná pestrosť • rozvinutá spolupráca v rámci mikroregiónu • viaceré obce dlhodobo spolupracujú s partnerskými obcami v Maďarsku • dostatok spoločenských organizácií a kultúrny život v obciach regiónu <i>Kultúra a história</i> • existencia kultúrno – historických pamiatok naprieč celým územím (kaštiele, pamätníky, sakrálne stavby) • dostatočná sieť kultúrnych zariadení • organizovanie rôznych kultúrnych a športových podujatí počas celého roka (bohatý kultúrny a spoločenský život) • zvyky a tradície uchovávané i v dnešných dobách • aktívne spoločenské organizácie podieľajúce sa na dianí v obciach <i>Občianska vybavenosť</i> • dobrá dopravná dostupnosť mesta Tornaľa • vybudovaná optická sieť • Sociálne a zdravotnícke zariadenia lokalizované v meste Tornaľa	<i>Ludské zdroje</i> • vysoká miera nezamestnanosti • strata pracovných návykov najmä u dlhodobo nezamestnaných • zlá štruktúra vzdelanostnej úrovne obyvateľstva • odliv kvalifikovanej pracovnej sily mimo región a do zahraničia • nevyužívanie potenciálu početnej MRK • nedostatok pracovných príležitostí • nárast kriminality • nepriaznivý vývoj v demografickej skladbe obyvateľstva • starnúce obyvateľstvo • vysoký podiel obyvateľov žijúcich pod hranicou chudoby • extrémne vysoká nezamestnanosť • MRK • jazyková bariéra u časti obyvateľstva <i>Kultúra a história</i> • chátrajúce pamiatky • podmienky pre organizovanie kultúrnych podujatí sú nevyhovujúce • nedostatok financií použiteľných na obnovu pamiatok a organizovanie podujatí • nedostatok financií použiteľných na organizovanie podujatí • Slabá podpora kultúry zo strany VÚC

• Dostatočná sieť materských a základných škôl <i>Poľnohospodárstvo a ekonomika</i> • výhodná geografická poloha s ohľadom na blízkosť štátnych hraníc • priaznivé prírodné podmienky na rozvoj poľnohospodárstva • vysoké zastúpenie lesov • výmera poľnohospodárskej pôdy • poľnohospodárska tradícia v regióne • dostatok pracovnej sily • vysoký potenciál využitia poľnohospodárskych pôd • Priemyselný park Tornaľa <i>Cestovný ruch</i> • vhodné prírodné podmienky • vhodné kultúrno – historické podmienky • kúpele Číž • Morské oko v Tornali • poľovnícke a rybárske revíry <i>Environmentálna oblasť</i> • vysoká kvalita životného prostredia • lesné plochy potenciálne využiteľné pre ťažbu dreva • morské oko nachádzajúce sa v území	<i>Občianska vybavenosť</i> • nedostatočná údržba a zlý technický stav ciest, nevybudované chodníky • absencia infraštruktúra v mnohých obciach– vodovod, kanalizačná sieť • nedostatočné vybavenie školských a predškolských zariadení modernou vzdelávacou technikou • zlý technický stav školských a predškolských zariadení • nedobudovaná infraštruktúra – kanalizácia, ČOV vo všetkých sídlach • nevhodný stav priestorov určených pre realizáciu kultúrnych podujatí (amfiteátre, zlý stav KD) • zlý technický stav obecných budov • absencia zelenej infraštruktúry v niektorých obciach • nevyužité voľné budovy vo vlastníctve obcí • nevysporiadané vlastnícke vzťahy • nedostatočná sieť maloobchodných a služieb základného charakteru v obciach <i>Poľnohospodárstvo a ekonomika</i> • geografická poloha „na okraji štátu“ • slabo využívaný potenciál prírodných daností • nedostatok pracovných príležitostí v obciach
--	---

• systém povrchných a podzemných vodných plôch a tokov • chránené územia a útvary • prihraničná oblasť	• nedostatok podnikateľských príležitostí • nízka konkurencieschopnosť vidieckej ekonomiky • zastarané technológie v poľnohospodárstve a lesníctve • absentujúci finančný kapitál • slabé/absentujúce podnikateľské zázemie vo väčšine obcí <i>Cestovný ruch</i> • slabo rozvinutá infraštruktúra pre rozvoj cestovného ruchu • nedostatočne využitý prírodný, kultúrno – historický potenciál a tradície • nedostatočný počet penziónov a iných ubytovacích zariadení • nedostatok doplnkových aktivít • zlý stav kultúrno – spoločenských a športových zariadení • nedostatočne využité historické budovy • absencia ľudských zdrojov orientovaných na cestovný ruch <i>Environmentálna oblasť</i> • nedostatočné využívanie prírodného potenciálu územia • nedostatočné využívanie prírodného potenciálu územia pre účely cestovného ruchu
--	--

	• nedobudovaná sieť kanalizácií a ČOV • nízka úroveň separácie odpadov
<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<i>Ludské zdroje</i> • využitie spoločenských organizácií a využitie vnútorného ľudského potenciálu • zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľov <i>Kultúra a história</i> • rozvoj cestovného ruchu • zabezpečenie podpory činnosti spoločenských a kultúrnych organizácií • obnova pamiatok • marketing kultúrnych a športových podujatí a zvýšenie ich propagácie v rámci VSP <i>Občianska vybavenosť</i> • rozširovanie a uplatňovanie rozličných služieb sociálnej starostlivosti • podpora zabezpečovania sociálnych služieb pre starších obyvateľov • možnosti rozširovania zdravotníckych služieb • budovanie nájomných bytov • dobudovanie technickej infraštruktúry	<i>Ludské zdroje</i> • zhoršovanie medziľudských vzťahov • sociálna exklúzia ohrozených skupín obyvateľstva • nárast kriminality a nezamestnanosti • zmena legislatívy • zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľov • zvyšovanie úmrtnosti obyvateľstva • odliv kvalifikovaných síl a mladých ľudí z regiónu <i>Kultúra a história</i> • strata identity územia • nezáujem o históriu a identitu regiónu • postupné znižovanie kultúrnych podujatí v dôsledku poklesu záujmu organizátorov a cieľových skupín <i>Občianska vybavenosť</i> • znižovanie verejných financií určených k podpore školstva, športu, sociálnej oblasti a zdravotníctvo • pokles záujmu podnikateľov o podnikanie v regióne

• rekonštrukcia existujúcej verejnej infraštruktúry – cesty, chodníky a pod. • využitie nevyužívaných budov na podnikateľské účely • výstavba zariadení podporujúcich voľnočasové aktivity • možnosti čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ • zlepšenie informovanosti obyvateľov	• znižovanie kvality života <i>Poľnohospodárstvo a ekonomika</i> • nízky záujem investorov o podnikanie v obciach • zánik poľnohospodárskej výroby • znižovanie dotácií smerujúcich do oblasti poľnohospodárstva a lesníctva • absencia legislatívnej podpory pre MSP
<i>Poľnohospodárstvo a ekonomika</i> • podpora živnostníkov a remeselného podnikania v regióne • rozvoj a podpora malého a stredného podnikania • vytvorenie priaznivejších podmienok na podnikanie • využívanie podporných programov z EÚ • rozvoj ekologického poľnohospodárstva a podpora mladých farmárov	<i>Cestovný ruch</i> • nedostatočná prezentácia územia smerom navonok • nedostatočná prezentácia územia v rámci územia • nedostatok finančných zdrojov • nedostatočný rozvoj územia a zánik tradícií • nedostatočný rozvoj podnikania • legislatívne bariéry
<i>Cestovný ruch</i> • možnosti rozvoja vidieckeho turizmu • využitie histórie regiónu na rozvoj cestovného ruchu • využívanie prírodných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu • možnosti čerpania prostriedkov z fondov EÚ	<i>Environmentálna oblasť</i> • zhoršovanie kvality životného prostredia • znečisťovanie životného prostredia samotnými občanmi

• podpora nepoľnohospodárskych aktivít na vidieku • zlepšenie vzhľadu obcí • vytváranie pracovných príležitostí • možnosti ubytovania na súkromí <i>Environmentálna oblasť</i> • uchovávanie a zvyšovanie biodiverzity krajiny • zvýšenie atraktivity krajiny ochranou historických parkov a chránených areálov • potenciál na zavedenie obnoviteľných zdrojov energie • zvyšovanie enviromentálneho vedomia obyvateľov • napojenie obcí na ČOV a dobudovanie kanalizačnej siete • využívanie prostriedkov z EÚ na realizáciu enviroprojektov	
---	--

SWOT analýza monitoruje súčasný stav územia VSP. Hodnotí silné a slabé stránky (negatíva a pozitíva územia) a príležitosti a možné ohrozenia v jeho budúcom rozvoji. Do jej prípravy a tvorby boli priamo aktívne zapojení samotní obyvatelia územia (rôzne vekové kategórie), podnikatelia, zástupcovia neziskových organizácií, ako aj zástupcovia miestnej samosprávy (poslanci, zamestnanci obecných úradov, starostovia).

Pri spracovaní SWOT analýzy sa využilo obdobie prípravy Plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja jednotlivých obcí VSP. Stretnutia s občanmi boli vedené formou diskusie a dialógom s nimi boli získavané názory na silné, slabé stránky tej ktorej obce a príležitosti a ohrozenia. Výsledkom týchto stretnutí boli individuálne SWOT analýzy obcí a sumárna SWOT analýza VSP. V rámci postupov prípravy PHSR boli výsledky analýz prezentované v rámci obcí.

Vychádzajúc z vyššie prezentovaných informácií, zapojenie verejnosti bolo riešené v priebehu celého procesu tvorby SWOT analýzy. Proces samotného zostavenia obecných SWOT analýz na verejných stretnutiach obyvateľov bol doplnený o dotazníkový prieskum, v ktorom sa obyvatelia vyjadrovali ku indikátorom kvality života v oblastiach: práca, podmienky bývania, verejné a sociálne služby, voľný čas a zábava, rozvoj obce a medziľudské vzťahy. Obyvatelia VSP boli o organizovaní obecných stretnutí, ako aj o všetkých aktivitách informovaní prostredníctvom obecných tabúl, obecného rozhlasu a internetových stránkach obcí.

3.3. Identifikácia potrieb

V rámci problémovej analýzy v nadväznosti na výsledky komplexného auditu zdrojov, dotazníkového zisťovania a SWOT analýzy boli identifikované nasledovné kľúčové potreby územia VSP:

- Málo pracovných príležitostí a nízke príjmy obyvateľstva
- Slabý rozvoj podnikania a podpora investícií na vidieku
- Zlý vzťah ľudí k životnému prostrediu – čierne skládky
- Rozvoj poľnohospodárstva – podpora mladých farmárov
- Chátrajúce kultúrne pamiatky
- Podpora vzdelávania – MŠ a ZŠ
- Nepriaznivý demografický vývoj – udržanie mladých ľudí v regióne, starnúce obyvateľstvo
- Rozvoj cestovného ruchu, cykloturistika
- Nedobudované ČOV a kanalizačná sieť
- Zlý stav komunikácií, chodníkov a obecných objektov/budov

Na základe vyššie uvedených kľúčových problémových oblastí bolo stanovených nasledovných 5 prioritných oblastí na ktoré sa rozvoj územia VSP musí upírať:

- 1) Tvorba nových pracovných príležitostí a podpora podnikania
- 2) Ochrana životného prostredia a budovanie verejnej infraštruktúry
- 3) Obnova kultúrnych a historických pamiatok, úprava verejných priestranstiev
- 4) Zvýšenie dostupnosti kvalitných sociálnych a vzdelávacích služieb
- 5) Podpora aktivít v oblasti cestovného ruchu

Na základe vyššie uvedeného boli navrhnuté konečné strategické priority:

- Strategická priorita 1. Tvorba pracovných miest a podpora podnikania
- Strategická priorita 2. Obnova obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie
- Strategická priorita 3. Rozvoj partnerstva, propagácie, cestovného ruchu a spolupráce

Pri príprave problémovej analýzy a identifikácii potrieb územia sa vychádzalo z auditu zdrojov a zo SWOT analýzy. V procese určenia kľúčových problémov bola v prvom rade použitá metóda brainstormingu, kedy boli zástupcami verejno – súkromného partnerstva a verejnosťou určené všetky problémy, ktoré je potrebné v území riešiť. Zatriedením problémov do skupín, ich spoločným prehodnotením a pomenovaním, boli stanovené skupiny problémov, ktoré boli následne vyselektované z pohľadu ich riešenia na úrovni celého územia VSP. Tie boli východiskom pre ich zaradenie do párovej matice. Pomocou tejto metódy boli stanovené problémy navzájom porovnané a identifikované kľúčové problémy územia.

Pri zadefinovaní strategických priorít sa vychádzalo z uvedených kľúčových problémov a identifikovaných potrieb územia. Hlavným cieľom bolo reflektovať na stanovené kľúčové problémy tými najvhodnejšími rozvojovými oblasťami, kde sa budú v plnej miere koncentrovať finančné prostriedky, personálne i materiálne zdroje. Stanovenie strategických priorít odráža potrebu dosiahnutia efektívneho, účinného a TUR územia.

Nakoľko analýza problémov vychádza zo SWOT analýzy, zapojenosť verejnosti bola zabezpečená v celom procese riešenia SWOT analýzy a pokračovala aj v riešení problémovej analýzy prostredníctvom členov verejno – súkromného partnerstva.

Hodnotiace kritériá B.1 Analytická časť (pozri kapitola 3. Analytický rámec):

- V rámci kapitoly 3.1 Analýza zdrojov územia sú podrobne popísané výhody a nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia verejno–súkromného partnerstva, ktoré sú popísané podľa tematických oblastí: geografickej charakteristiky, historického vývoja, doterajšieho rozvoja územia, zvláštností a špecifik daného územia, ako aj z pohľadu demografie, infraštruktúry či ekonomického zázemia.
- V rámci kapitoly 3.1 Analýza zdrojov územia sú podrobne popísané identifikované zvláštnosti a špecifiká daného územia, ktoré sú popísané podľa tematických oblastí: geografickej charakteristiky, historického vývoja, doterajšieho rozvoja územia,

zvláštností a špecifik daného územia, ako aj z pohľadu demografie, infraštruktúry či ekonomického zázemia.

- SWOT analýza, ktorá je súčasťou kapitoly 3.2 Stratégie CLLD VSP Južný Gemer, sumarizuje výstupy z kapitoly 3.1 Analýza zdrojov územia.
- Kapitola 3.3 Identifikácia potrieb obsahuje odôvodnenú prioritizáciu v nadväznosti na SWOT analýzu Stratégie CLLD VSP Južný Gemer.

4. Strategický rámec

Strategický rámec (vízia, strategické ciele, strategické priority a špecifické ciele) sú definované a vypracované v nadväznosti na analytickú časť, SWOT analýzu, analýzu potrieb, pričom sa zohľadňujú ciele Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, ciele Integrovaného regionálneho programu 2014 – 2020 a stratégie EU 2020. V celom strategickom rámci sa uplatňuje regionálne špecifikum a prepojenosť na miestnu potrebu s dôrazom na doplnkovosť PRV a IROP.

4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa

V komparácii s ostatnými členskými štátmi EÚ, dosiahla SR za posledné viac ako dve dekády, dynamického hospodárskeho a sociálneho vývoja významný spoločenský pokrok. Postupnou realizáciou rozvojových projektov, podporných programov, vrátane štrukturálnych reforiem a systémových zmien, dochádzalo k modernizácii a modifikácii odvetvovosektorovej štruktúry hospodárstva, ako i konvergencii SR k ekonomicky vyspelým štátom. Vízia regionálneho rozvoja predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť - vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2014 až 2020 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie. Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná takto: **„Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.“** (Zdroj: Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, strana 34).

Počas realizácie aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov. Očakáva sa, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely.

Vízia je najvšeobecnejším vyjadrením predstavy a zámeru, kam sa chce územie MAS posunúť, ako chce MAS zmeniť svoje územie v dlhodobom horizonte 15 rokov.

Vízia mikroregiónu Verejno – súkromného partnerstva Južný Gemer do roku 2030:

„ Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer sa do roku 2030 stane územím, ktoré využíva svoj vnútorný potenciál k zabezpečeniu dostatočného množstva pracovných príležitostí, úhl'adného vzhľadu obcí s kvalitnou infraštruktúrou, rozvetvenou štruktúrou podnikateľských aktivít a vysokou kvalitou života svojich občanov.“

Zo SWOT analýzy územia a z analýzy potrieb a problémov vyplýva, že v území VSP Južný Gemer je potrebné riešiť priority:

- 1) Tvorba nových pracovných príležitostí a podpora podnikania
- 2) Ochrana životného prostredia a budovanie verejnej infraštruktúry
- 3) Obnova kultúrnych a historických pamiatok, úprava verejných priestranstiev
- 4) Zvýšenie dostupnosti kvalitných sociálnych a vzdelávacích služieb
- 5) Podpora aktivít v oblasti cestovného ruchu

Logický rámec rozvoja územia bol zostavený interaktívne počas stretnutí zástupcov všetkých troch sektorov – verejného, súkromného a občianskeho z územia VSP.

Strategický cieľ VSP Južný Gemer do roku 2023:

„Do roku 2023 zabezpečiť, aby obyvatelia VSP dosahovali vysokú kvalitu životnej úrovne, dostatočný počet pracovných príležitostí a atraktívny región z pohľadu cestovného ruchu a voľnočasových aktivít s kvalitne vybudovanou infraštruktúrou.“

Strategický cieľ je konkretizáciou vízie a stanovil sa do roku 2023 a bude dosiahnutá za prostredníctvom implementácie stratégie CLLD a ďalších vhodných schém pomoci.

4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

Výber strategických (rozvojových) priorít vyplynul zo SWOT analýzy a definovaných páľčivých problémov a potrieb definovaných v rámci stretnutí so zástupcami všetkých troch sfér z územia VSP.

Strategické (rozvojové) priority VSP Južný Gemer definované v stratégii CLLD:

- Strategická priorita 1. Rozvoj zamestnanosti, podnikania a poľnohospodárstva
- Strategická priorita 2. Obnova a rozvoj obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie
- Strategická priorita 3. Rozvoj partnerstva a spolupráce

Priorita 1. Rozvoj zamestnanosti, podnikania a poľnohospodárstva

Špecifický cieľ 1: Využitie potenciálu podnikateľského prostredia a tvorba pracovných miest vo VSP v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, služieb a remesiel.

Priorita 2. Obnova a rozvoj obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie

Špecifický cieľ 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov obcí a spokojnosti návštevníkov VSP.

Priorita 3. Rozvoj partnerstva a spolupráce

Špecifický cieľ 3: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho.

V rámci uvedených cieľov je navrhnutá implementácia nasledovných opatrení:

Špecifický cieľ 1: Využitie potenciálu podnikateľského prostredia a tvorba pracovných miest vo VSP v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, služieb a remesiel.

- Opatrenia Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020
 - 4. Investícia do hmotného majetku
 - podopatrenie 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
 - 6. Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti
 - podopatrenie 6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov

- podopatrenie 6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
- Opatrenia Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 - 2020
 - špecifický cieľ č. 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
 - Aktivita: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev
 - A) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest,
 - B) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstarávacej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb
 - C) Podpora marketingových aktivít
 - D) podpora miestnych produkčno – spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností

Špecifický cieľ 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov obcí a spokojnosti návštevníkov VSP.

- Opatrenia Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020
 - 7. Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
 - podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
 - podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
 - podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie

- Opatrenia Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 - 2020
 - špecifický cieľ č. 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a o verejných infraštruktúrach
 - sociálne služby a komunitné služby
 - ✓ zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno – technického vybavenia
 - ✓ zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb
 - ✓ rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb
 - ✓ infraštruktúra komunitných centier
 - infraštruktúra vzdelávania
 - ✓ vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórii, jazykových učební ZŠ
 - ✓ skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení

Špecifický cieľ 3: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho.

- Opatrenia Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020
 - 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou)
 - podopatrenie 19.3 – Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny
- Opatrenia Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 - 2020
 - špecifický cieľ č. 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
 - Aktivita: financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením a uskutočňovanie stratégií CLLD
 - A) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie),
 - B) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod. okrem školení pre predkladateľov

projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD,

- C) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadnutí národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS,
- D) finančné náklady (napr. bankové poplatky),
- E) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégie CLLD (na úrovni MAS),

Príspevok špecifických cieľov stratégie CLLD k fokusovým oblastiam PRV a špecifickým cieľom IROP

Pripravovaná stratégia CLLD je plne v súlade s cieľmi Európa 2020 a Dunajskou stratégiou v oblasti inteligentného, inkluzívneho a udržateľného rastu. Celý dokument taktiež vychádza z Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja jednotlivých obcí VSP.

Stratégia CLLD pomáha riešiť problémy identifikované v Programe rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a v Integrovanom regionálnom operačnom programe 2014 – 2020.

Špecifický cieľ 1: Využitie potenciálu podnikateľského prostredia a tvorba pracovných miest vo VSP v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, služieb a remesiel.

Fokusové oblasti PRV 2014 – 2020

- 2A *Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie.*
- 2B *Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva a najmä generáčnej výmeny*
- 2C *Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva*
- 3A *Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a*

v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií

- *4B Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov*
- *5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky*
- *6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest*

Príspevok k prierezovým cieľom PRV 2014 - 2020

Inovácie - týkajú sa najmä vývoja trhových novínok (produktov) v oblasti potravín vrátane inovatívnych systémov zabezpečovania kvality (technológií a postupov). Inovácie sú základným princípom metódy LEADER a CLLD.

Životné prostredie – všetky aktivity musia byť šetrné voči životnému prostrediu a musia byť v súlade s cieľmi EURÓPA 2020 v environmentálnej oblasti.

Špecifické ciele IROP

- *špecifický cieľ č. 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií*

Špecifický cieľ 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov obcí a spokojnosti návštevníkov VSP.

Fokusové oblasti PRV 2014 – 2020

- *5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;*
- *6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;*
- *6C Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach*

Príspevok k priereзовým cieľom PRV 2014 - 2020

Inovácie - týkajú sa najmä nových kvalitnejších verejných služieb vo vidieckych sídlach. Inovácie sú základným princípom metódy LEADER a CLLD.

Životné prostredie – všetky aktivity musia byť šetrné voči životnému prostrediu a musia byť v súlade s cieľmi EURÓPA 2020 v environmentálnej oblasti.

Špecifické ciele IROP

- *špecifický cieľ č. 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.*

Špecifický cieľ 3: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho.

Fokusové oblasti PRV 2014 – 2020

- *1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach*
- *2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie.*
- *2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva a najmä generačnej výmeny*
- *2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva*
- *3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií*
- *5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky*
- *6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest*
- *6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;*

- 6C *Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach*

Príspevok k prierezovým cieľom PRV 2014 - 2020

Inovácie - týkajú sa najmä vývoja trhových novínok (produktov) v oblasti cestovného ruchu vrátane inovatívnych marketingových a informačných aktivít Inovácie sú základným princípom metódy LEADER a CLLD.

Životné prostredie – všetky aktivity musia byť šetrné voči životnému prostrediu a musia byť v súlade s cieľmi EURÓPA 2020 v environmentálnej oblasti.

Špecifické ciele IROP

- *špecifický cieľ č. 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií*

4.3. Súhrnná tabuľka strategického rámca

Tabuľka 3: Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia		
„Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer sa do roku 2030 stane územím, ktoré využíva svoj vnútorný potenciál k zabezpečeniu dostatočného množstva pracovných príležitostí, uhládneho vzhl'adu obcí s kvalitnou infraštruktúrou, rozvetvenou štruktúrou podnikateľských aktivít a vysokou kvalitou života svojich občanov.		
Strategický cieľ		
Do roku 2023 zabezpečiť, aby obyvatelia VSP dosahovali vysokú kvalitu životnej úrovne, dostatočný počet pracovných príležitostí a atraktívny región z pohľadu cestovného ruchu a voľnočasových aktivít s kvalitne vybudovanou infraštruktúrou.		
Priorita 1: Rozvoj zamestnanosti, podnikania a poľnohospodárstva		
Špecifický cieľ 1: Využitie potenciálu podnikateľského prostredia a tvorba pracovných miest vo VSP v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, služieb a remesiel.		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
4. Investícia do hmotného majetku	špecifický cieľ č. 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni	

○ 4.1 Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov • 6. Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti ○ 6.1 Podpora na začatie podnikateľskej činnosti mladých poľnohospodárov ○ 6.4 Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	podporou podnikania a inovácií Aktivita: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev A) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, B) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstarávacej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb C) Podpora marketingových aktivít D) podpora miestnych produkčno – spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností	
Priorita 2: Obnova a rozvoj obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie		
Špecifický cieľ 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov obcí a spokojnosti návštevníkov VSP.		
Opatrenia PRV: • 7. Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach ○ podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie ○ podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	Opatrenia IROP: • špecifický cieľ č. 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a o verejných infraštruktúrach Aktivita: rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach ➤ sociálne služby a komunitné služby ✓ zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálne – technického vybavenia	Iné opatrenia:

○ podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	✓ zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb ✓ rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb ✓ infraštruktúra komunitných centier ➤ infraštruktúra vzdelávania ✓ vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ ✓ skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení	
Priorita 3: Partnerstvo a spolupráca		
Špecifický cieľ 3: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho.		
Opatrenia PRV: • 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) ○ podopatrenie 19.3 – Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny ○ podopatrenie 19.4 - Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	Opatrenia IROP: • špecifický cieľ č. 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií Aktivita: financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením a uskutočňovanie stratégií CLLD A) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie), B) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod. okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD, C) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane	Iné opatrenia:

	zasadnutí národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS, D) finančné náklady (napr. bankové poplatky), E) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégie CLLD (na úrovni MAS),	
--	---	--

4.4. Integrované znaky stratégie CLLD

Základným znakom integrácie stratégie je jej samotná tvorba a vznik, pretože stratégia ako taká integruje viacero aktivít pre riešenie konkrétnych problémov územia a snaží sa multiplikovať efekt rozvoja územia mikroregiónu. Ďalším nemenej dôležitým integračným znakom je proces tvorby stratégie CLLD, do ktorej boli zapojené všetky zložky komunitného života v obciach a v regióne (obce, občania, podnikatelia, neziskové organizácie a pod.). Všetky názory a podnety boli brané v úvahu a spoločnými silami vznikla stratégia CLLD VSP Južný Gemer.

Vyššie spomenutá integrácia vychádza a je v súlade s nariadením (EÚ) č. 1303/2013, ktoré definuje stratégiu CLLD ako stratégiu integrovaných znakov a „viacsektorových oblastných stratégií miestneho rozvoja“. Stratégia CLLD VSP Južný Gemer je multifondová a viacsektorová. V rámci jej implementácie sa realizujú projekty verejného aj súkromného sektora, pričom väčšina z projektových zámerov má integrovaný charakter.

Stratégia CLLD VSP Južný Gemer sa zameriava na také ciele a činnosti, ktoré majú najväčšiu šancu spôsobiť pozitívne zmeny v území a podporiť tie oblasti rozvoja územia, kde existuje potenciál pre udržateľný rozvoj regiónu s cieľom využiť potenciál miestnych zdrojov v súlade so stratégiou Európa 2020 – inkluzívny, inteligentný a udržateľný rast.

Integrácia v rámci stratégie CLLD VSP Južný Gemer je tiež zameraná na:

- riešenie špecifických cieľov a strategických priorít prostredníctvom viacerých projektov implementovaných v časovej súvzťažnosti rokov 2016 – 2023 za účelom maximalizácie ich dopadov.

- Integrovať silné stránky územia a využiť ich maximálny potenciál.
- Spolupracovať a vymieňať si skúsenosti so slovenskými MAS, ako aj s MAS zo zahraničia
- pokračovať v integrácii vnútorných zložiek VSP (obyvatelia, podnikatelia, samospráva a pod.) a spoločnými silami realizovať ciele stratégie CLLD, aktivizovať miestnych obyvateľov.

Integrovaný prístup prináša nové možnosti efektívnejšieho investovania finančných prostriedkov v rozvoji obcí a regiónu, nakoľko niektoré investície spolu logicky súvisia a prinášajú multiplikačný efekt., ktorí mobilizuje a znásobuje využité verejné a súkromné zdroje v území a prispieva k prehĺbeniu spolupráce v rámci VSP Južný Gemer (verejný, súkromný, občiansky a neziskový sektor).

Medzi základné spoločné znaky integrovaných nástrojov v období 2014 – 2020 patrí vzájomná synergia a doplnkovosť stratégií rôzneho rozsahu a územnej pôsobnosti. Stratégia Európa 2020, Dunajská stratégia, Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020.

Demarkačné línie medzi podnikateľmi v rámci stratégie CLLD vo všeobecnosti platí, že podpora z EPFRV je smerovaná do poľnohospodárskych podnikov, spracovateľských podnikov, potravinárskych podnikov, obhospodarovateľov lesa a malé a stredné podniky s podielom tržieb z poľnohospodárstva viac ako 30 %. Z EFRR sú v rámci podpory podnikateľských projektov oprávnené subjekty, ktoré nie sú oprávnené z EPFRV a inovatívne podnikajú vo vidieckej oblasti. V prípade investícií pre verejný sektor je cieľom združenia zvýšiť kvalitu života obyvateľov VSP, pričom podpora z EFRR bude zameraná na zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím (mesto – vidiek).

Integrácia aktivít sa odzrkadlila aj vo zvýšenej podpore projektov súkromného sektora, ktoré majú možnosti generácie dodatočných finančných príjmov a inkluzívneho rozvoja VSP. Podpora súkromných investícií bude viac ako 50 % z celkového rozpočtu na operácie v rámci stratégie CLLD.

Integrácia podnikateľských projektov bude sledovať multiplikačný efekt v oblasti pestovania špeciálnej rastlinnej výroby a konzumácie týchto produktov v miestnych reštauráciách a zariadeniach cestovného ruchu. Taktiež produkty zo živočíšnej výroby sa budú môcť spracovávať v nových podporených zariadeniach pre výrobu mäsových produktov a týmto spôsobom multiplikovať a integrovať rozvoj a tvorbu pracovných miest.

4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD

Zmena oproti doterajšej praxi v riešení rozvoja vidieka a zároveň aj inovatívnosť v riešení problémov územia VSP spočíva v samotnej existencii partnerstva a ochoty všetkých zúčastnených podieľať sa na implementácii stratégie CLLD. Tento prístup na základe metódy LEADER ako aj prítomnosť viacerých partnerov z rôznych sektorov je zárukou, že rozhodovanie o budúcnosti územia bude mať integrovaný charakter a že spojí možnosti všetkých obcí s úsilím zabezpečiť finančne strategické rozhodnutia z viacerých zdrojov – vlastných financií i vonkajších zdrojov.

Ďalšou inováciou v prístupe k rozvoju je identifikácia príležitosti pre príjmy a pracovné miesta založené hlavne na domácich zdrojoch v rôznych oblastiach.

Inovatívne podnikateľské zámery prinesú do územia VSP nové pracovné miesta, nové zdroje príjmov pre podnikateľov, ako aj pre samosprávy (miestne dane) a dobre vzdelaní, kvalifikovaní mladí ľudia nebudú odchádzať do veľkých miest či zahraničia a ostanú vo svojej rodnej obci, kde sa budú podieľať na spoločnom rozvoji obce a VSP, budú spoločne budovať komunitu, ktorá bude naplňovať svoje stanovené ciele.

Podpora inovatívnych projektov vo vidieckej oblasti prispieva aj k skvalitneniu životného prostredia a úspore energie, pričom nové technológie prinášajú na trh nové kvalitnejšie výrobky. S touto výzvou a cieľom združenia podporovať inovatívne podnikanie na vidieku by sme radi uspeli v možnosti získať finančné prostriedky zo zdrojov EÚ.

V spolupráci s partnermi zo zahraničia, akademickou obcou ako aj rôznymi partnermi v rámci územia pôsobnosti MAS by sme chceli realizovať rôzne inovatívne projekty, ktoré by slúžili ako pilotné projekty a následne by sme ich vedeli porovnávať s projektmi ostatných MAS na

Slovensku a takýmto spôsobom by sme sa učili navzájom robiť veci lepšie, robiť veci inak a inovovať svoje manažérske postupy.

Vyššie uvedené inovácie – riadenie rozvoja územia na základe spolupráce a partnerstva rôznych sektorov (verejného, súkromného a občianskeho), využitie domácich zdrojov pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a netradičný prístup k obnove obcí založený na tradíciách, inovatívnom urbanizme a dobudovaní nevyhnutnej infraštruktúry s dôrazom na podmienky pre trávenie voľného času pre domácich i návštevníkov, je možné dosiahnuť prostredníctvom vyššie uvedených priorít a špecifických cieľov, čo prispeje k celkovému zatraktívneniu územia, k tvorbe nových zdrojov príjmov a pracovných miest.

Vyššie spomenuté inovačné znaky stratégie CLLD VSP Južný Gemer budú prispievať k riešeniu miestnych problémov a zároveň budú naplňovať ciele stratégie CLLD prostredníctvom aktívneho manažmentu VSP v procese implementácie, maximalizácie efektov z podpory a zapojením širokej skupiny obyvateľstva do procesu implementácie cez financovanie operácií CLLD, projekty spolupráce resp. samotnú činnosť združenia.

Hodnotiaca otázka B.2 Strategický rámec (pozri kapitola 4. Strategický rámec):

- Všetky strategické a špecifické ciele sú odôvodnené v rámci SWOT analýzy a sú k nim priradené potreby, ktoré budú danými cieľmi napĺňané

Stratégia CLLD VSP Južný Gemer obsahuje inovatívne znaky vo vzťahu k riešeniu miestnych problémov a ich príspevok k naplneniu cieľov stratégie CLLD, resp. opatrení, cieľových skupín, fungovaniu a riadeniu partnerstva a MAS a je opísaný spôsob implementácie týchto inovačných znakov/prístupov aj konkrétne.

5. Implementačný rámec

5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Poslaním Verejno-súkromného partnerstva Južný Gemer je podporovať všeobecný trvalo udržateľný rozvoj územia pokrývajúceho územie katastrov obcí regiónu Južného Gemera, zvyšovať kvalitu života občanov a spolupracovať na rôznych úrovniach.

Cieľmi Verejno-súkromného partnerstva Južný Gemer je:

- podpora trvalo udržateľného rozvoja celého územia VSP Južný Gemer, predovšetkým však aktivít realizovaných v prospech obcí, neziskových organizácií, malých a stredných podnikateľov a ostatných subjektov a občanov pôsobiacich a žijúcich v danom území;
- ochrana prírodných a kultúrnych hodnôt územia VSP Južný Gemer;
- propagácia rozvoja vidieka a vidieckych činností medzi obyvateľmi a návštevníkmi VSP Južný Gemer;
- podpora spolupráce pri obnove a rozvoji vidieka na národnej a medzinárodnej úrovni.

Členská základňa Verejno – súkromného partnerstva Južný Gemer predstavuje partnerstvo verejnej správy, podnikateľských a nepodnikateľských subjektov a občanov pôsobiacich, alebo sídliačich na danom území s cieľom aktívne sa podieľať na rozvoji mikroregiónu prípravou, realizovaním, riadením, aktualizovaním, monitorovaním a hodnotením stratégie rozvoja územia. VSP je zoskupenie predstaviteľov verejných a súkromných miestnych spoločensko-hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv. Na splnenie danej podmienky boli zadané nasledovné záujmové skupiny: Záujmová skupina verejného sektora ZSVS, Záujmová skupina podnikateľského sektora ZSPS a záujmová skupina občianskeho sektora ZSOS). Členstvo v jednej záujmovej skupine je nezlučiteľné s členstvom v inej záujmovej skupine. Príslušnosť členov združenia k záujmovej skupine je uvedená v personálnej matici združenia a v interných vykonávacích predpisoch združenia.

Pomerné teritoriálne zastúpenie členov VSP je zabezpečené tak, že minimálne 1 člen má trvalé bydlisko, sídlo, resp. prevádzku v jednej z devätnástich obcí, ktorá spadá do územia pôsobnosti partnerstva. Okrem uvedených kritérií partnerstvo spĺňa aj podmienky rodového a sociálneho zastúpenia. Konkrétny zoznam členov verejno–súkromného partnerstva (MAS) je uvedený v Prílohe č. 4 Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí).

Organizačná štruktúra občianskeho združenia bola vytvorená tak, aby jej jednotlivé orgány plnili funkciu koordinačnú, iniciačnú, výkonnú a kontrolnú. Orgány združenia sú tvorené predstaviteľmi verejných a súkromných miestnych spoločensko – hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv.

Valné zhromaždenie je Najvyšší orgán VSP Južný Gemer a tvoria ho všetci členovia VSP Južný Gemer.

Členovia Valného zhromaždenia sú fyzické a právnické osoby v súlade s článkom IV Členstvo v VSP Južný Gemer pri rešpektovaní článku I Základné ustanovenia, že žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv.

Zasadnutia Valného zhromaždenia zvoláva Rada VSP Južný Gemer (Výkonný orgán VSP Južný Gemer) minimálne raz do roka, alebo ak písomne požiada o zvolanie minimálne tretina členov VSP Južný Gemer a to do 30-tich kalendárnych dní od doručenia žiadosti Predsedovi VSP Južný Gemer.

Pri hlasovaní na zasadnutí Valného zhromaždenia ma **každý člen jeden hlas**.

Valné zhromaždenie (Najvyšší orgán VSP Južný Gemer) je schopný uznávať sa, ak sú prítomní členovia VSP Južný Gemer, ktorí majú nadpolovičnú väčšinu všetkých hlasov, t.j. viac ako 50 % všetkých hlasov (bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám).

Na prijatie rozhodnutia je potrebná nadpolovičná väčšina hlasov prítomných členov VSP Južný Gemer (bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám).

V prípade rovnosti hlasov sa vykoná nové hlasovanie. V prípade rovnosti hlasov aj v druhom hlasovaní sa návrh považuje za neprijatý.

Pôsobnosť Valného zhromaždenia:

- a) schvaľuje stanovy, ich zmeny a doplnky
- b) schvaľuje plán činnosti a výročnú správu
- c) schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení
- d) volí a odvoláva členov Rady VSP Južný Gemer (Výkonný orgán VSP Južný Gemer) a Revíznej komisie (Kontrolný orgán VSP Južný Gemer)
- e) rozhoduje o vylúčení člena VSP Južný Gemer v súlade s článkom V Práva a povinnosti členov, bodom 3, odstavcom e;
- f) schvaľuje Stratégiu CLLD a jej aktualizáciu;
- g) vo vzťahu k PRV SR 2014 – 2020 a v zmysle pravidiel CLLD rozhoduje o zániku VSP Južný Gemer, zlúčením s iným občianskym združením, alebo dobrovoľným rozpustením. V prípade, ak dôjde k zániku VSP Južný Gemer rozpustením, alebo zlúčením s iným občianskym združením počas doby platnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS, VSP Južný Gemer je povinné vrátiť čerpané finančné prostriedky z EPFRV resp. EFRR.
- h) iné v súlade so stratégiou CLLD;
- i) rozhoduje o účasti VSP Južný Gemer, v iných profesijných, či záujmových organizáciách a volí do nich svojich zástupcov.
- j) stanovuje výšku, spôsob a termín úhrady členských príspevkov;
- k) prerokúva a schvaľuje výročné správy o implementácii stratégie CLLD a hodnotiace správy.

Personálne zastúpenie je uvedené v personálnej matici.

V čase odovzdávania ŽoSS MAS vo výzve 21/PRV/2017 v priebehu júna 2017 je tvorená členská základňa 16-timi zástupcami ZSVS (Záujmovej skupiny verejného sektora), 14-timi zástupcami ZSPS (Záujmovej skupiny súkromného sektora) a 12-timi zástupcami ZSOS (Záujmovej skupiny občianskeho sektora), čo predstavuje celkovo 42 členov VSP Južný Gemer.

Rada VSP Južný Gemer je výkonným orgánom VSP Južný Gemer, pričom sa za svoju činnosť zodpovedá Valnému zhromaždeniu a vykonáva činnosti v súlade so stanovami a internými vykonávacími predpismi VSP Južný Gemer.

Rada združenia má 15 členov, pričom členská základňa výkonného orgánu VSP Južný Gemer musí byť zastúpená každou záujmovou skupinou (verejný sektor, občiansky sektor a súkromný sektor).

Členovia Rady združenia sú fyzické a právnické osoby v súlade s článkom IV Členstvo v VSP Južný Gemer pri rešpektovaní článku I Základné ustanovenia, že žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv.

Pôsobnosť Rady VSP Južný Gemer:

- a) riadi činnosť VSP Južný Gemer v období medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu (Valného zhromaždenia);
- b) volí spomedzi seba a odvoláva Predsedu VSP Južný Gemer;
- c) volí spomedzi seba a odvoláva Podpredsedu VSP Južný Gemer;
- d) zvoláva a obsahovo pripravuje rokovania najvyššieho orgánu a pripravuje základné materiály na tieto rokovania;
- e) zodpovedá za vypracovanie a implementáciu stratégie CLLD a jej aktualizácií;
- f) schvaľuje prijatie nových členov;
- g) zriadi výberovú komisiu MAS;
- h) zriadi monitorovací výbor MAS a volí resp. odvoláva členov monitorovacieho výboru;
- i) menuje manažéra MAS;
- j) schvaľuje harmonogram výziev na predkladanie projektových zámerov / ŽoNFP / ŽoPr;
- k) schvaľuje výzvu na predkladanie projektových zámerov / ŽoNFP / ŽoPr;
- l) schvaľuje zrušenie / zmenu výzvy na predkladanie projektových zámerov / ŽoNFP / ŽoPr;
- m) volí a odvoláva členov výberovej komisie MAS a schvaľuje jej štatút;
- n) iné stanovené v stratégii CLLD;
- o) schvaľuje ďalšie interné vykonávacie predpisy VSP Južný Gemer;

- p) Rada VSP Južný Gemer zodpovedá za zostavenie návrhu rozpočtu a ročnej účtovnej uzávierky združenia, spracovávanie správ o činnosti VSP Južný Gemer, zriaďovanie komisií, príp. pracovných a iniciatívnych skupín, výklad stanov VSP Južný Gemer, rozhoduje o nákupe, využití a predaji majetku VSP Južný Gemer.

Personálne zastúpenie je uvedené v personálnej matici.

Štatutárnym orgánom VSP Južný Gemer je Predseda VSP Južný Gemer, ktorý vystupuje v mene VSP Južný Gemer navonok a podpisuje zmluvy,

Vo vzťahu k PRV SR 2014 – 2020 predkladá na PPA Protokol o výbere projektových zámerov / žiadosti o nenávratný finančný príspevok z PRV SR 2014 – 2020.

Vo vzťahu k IROP predkladá na RO pre IROP Protokol o výbere žiadosti o nenávratný finančný príspevok z IROP.

Predseda VSP Južný Gemer vykonáva hlavne tieto činnosti :

- a) zvoláva a vedie zasadnutie Rady VSP Južný Gemer (Výkonného orgánu VSP Južný Gemer)
- b) zvoláva a vedie zasadnutie Valného zhromaždenia (Najvyššieho orgánu VSP Južný Gemer)
- c) rozhoduje o záležitostiach VSP Južný Gemer pokiaľ tieto nie sú upravené v stanovách, resp. v interných vykonávacích predpisoch;
- d) riadi činnosť VSP Južný Gemer
- e) kontroluje činnosť kancelárie a spolupracuje s manažérom
- f) ustanovuje likvidátora v prípade likvidácie VSP Južný Gemer,
- g) vykonáva činnosti podľa poverenia valného zhromaždenia.

So súhlasom Rady združenia VSP Južný Gemer (Výkonného orgánu VSP Južný Gemer) môže Predseda VSP Južný Gemer poveriť svojich zástupcov (Podpredsedu VSP Južný Gemer) výkonom niektorých činností v prípade písomného poverenia na zastupovanie jeho osoby ako štatutárneho orgánu VSP Južný Gemer zo závažných dôvodov (napr. práceneschopnosť, konflikt záujmov, časová tieseň a iné objektívne príčiny).

Personálne zastúpenie je uvedené v personálnej matici.

Výkonný orgán VSP Južný Gemer zriadi svoju Kanceláriu VSP Južný Gemer na zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov ako aj manažovanie činnosti MAS a realizáciu úloh VSP Južný Gemer.

Kancelária VSP Južný Gemer zabezpečuje každodennú činnosť VSP Južný Gemer pod vedením Rady združenia (Výkonného orgánu VSP Južný Gemer).

Na čele kancelárie je manažér menovaný Radou VSP Južný Gemer (Výkonným orgánom VSP Južný Gemer). Administratívu a realizáciu úloh VSP Južný Gemer zabezpečuje manažér a ostatní zamestnanci, ktorí môžu byť členmi len Valného zhromaždenia (Najvyššieho orgánu VSP Južný Gemer).

Manažér je povinný zúčastňovať sa zasadnutí výkonného orgánu s hlasom poradným. Osoba s funkciou manažér môže túto funkciu vykonávať len pre jedno združenie so štatútom MAS.

Kvalifikačné predpoklady na obsadenie pozície manažéra sú definované v interných vykonávacích predpisov a v personálnej matici v súlade s pravidlami Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020.

Hlavné činnosti kancelárie:

- a. zabezpečuje chod kancelárie, finančné riadenie a vnútorný audit stratégie;
- b. pripravuje materiály na zasadnutie Najvyššieho orgánu VSP Južný Gemer, Výkonného orgánu VSP Južný Gemer, Výberovej komisie, Kontrolného orgánu VSP Južný Gemer a Monitorovacieho výboru;
- c. Zabezpečuje kontakt s potencionálnymi a existujúcimi užívateľmi stratégie CLLD, poradenstvo a konzultácie;
- d. organizuje vzdelávacie a tréningové podujatia
- e. organizuje informačné kampane a administruje výzvy pre jednotlivé opatrenia stratégie CLLD;
- f. zabezpečuje celú administratívu súvisiacu s implementáciou stratégie
- g. zabezpečuje monitoring implementácie stratégie CLLD

- h. komunikuje s RO pre PRV, RO pre IROP, PPA, NSRV a s ďalšími relevantnými partnermi
- i. zabezpečuje ďalšie činnosti z poverenia Rady združenia (Výkonný orgán VSP Južný Gemer).

Kancelária VSP Južný Gemer pracuje na základe pracovného a organizačného poriadku schváleného Radou VSP Južný Gemer (Výkonným orgánom VSP Južný Gemer).

Personálne zastúpenie je uvedené v personálnej matici.

Výberová komisia v zmysle čl. 34 ods. 3, písm. c) a f) všeobecného nariadenia vykonáva výber ŽoNFP podľa poradia ich prínosu k plneniu cieľov a zámerov stratégie CLLD a stanovuje výšku podpory.

Výberová komisia pri každom hlasovaní o výbere projektov musí dodržiavať podmienku v zmysle všeobecného nariadenia, čl. 34, ods. 3, písm. b) t.j. minimálne 50 % hlasov rozhodnutí o výbere projektov patrí partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy.

Z dôvodu, že výberová komisia nemá inú rozhodovaciu právomoc ako hlasovanie o výbere projektov, nemusí plniť podmienku článku I, ods. 3.

S cieľom naplnenia podmienok ods. 1, článku X Výberová komisia vykonáva nasledovné činnosti:

- h) zabezpečí proces posúdenia projektových zámerov (ak je relevantné) / hodnotenia ŽoNFP / ŽoPr;
- i) posudzuje splnenie podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve;
- j) prideluje body jednotlivým projektovým zámerom (ak je relevantné) / ŽoNFP / ŽoPr na základe výsledkov posúdenia / odborného hodnotenia a zoradí projektové zámery / ŽoNFP / ŽoPr podľa bodového hodnotenia;
- k) vykoná výber projektových zámerov (ak je relevantné) / ŽoNFP / ŽoPr berúc do úvahy pravidlá Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 - 2020 v platnom znení;

- l) schvaľuje/odporúča, resp. neschvaľuje/neodporúča ŽoNFP na financovanie z PRV;
- m) schvaľuje/odporúča, resp. neschvaľuje/neodporúča ŽoPr na financovanie z IROP;
- n) schvaľuje/odporúča, resp. neschvaľuje/neodporúča vydanie hodnotiacej správy pre projektové zámery (ak je relevantné);
- o) vypracuje Protokol o výbere projektových zámerov / ŽoNFP / ŽoPr;
- p) vypracuje návrh hodnotiacej správy pre projektové zámery (ak je relevantné);
- q) stanovuje výšku podpory NFP pre jednotlivé ŽoNFP/ŽoPr.

Výberová komisia má minimálne sedem členov. Počet členov musí byť vždy nepárny. VSP Južný Gemer môže okrem riadnych členov menovať aj náhradníkov členov výberovej komisie. Výberovej komisií predsedá na každom zasadnutí jeden jej člen, ktorého si komisia zvolí na začiatku každého zasadnutia.

Členov Výberovej komisie menuje Rada združenia VSP Južný Gemer (Výkonný orgán VSP Južný Gemer) zo zoznamu potencionálnych členov výberovej komisie na návrh kancelárie VSP Južný Gemer. Člen výberovej komisie nemusí pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území pôsobnosti VSP Južný Gemer. Pre jednu výzvu bude stanovená jedna výberová komisia.

Výkonný orgán menuje vždy novú výberovú komisiu pre každú výzvu na predkladanie projektových zámerov / ŽoNFP, pričom jednotliví členovia sa môžu opakovať. V rámci jednej výzvy môže byť menovaná len jedna výberová komisia na celú výzvu, výnimkou môže byť len výmena členov z opodstatnených dôvodov. Opodstatnenými dôvodmi sú najmä konflikt záujmov, úmrtie člena výberovej komisie, jeho dlhodobá pracovná neschopnosť alebo nečinnosť a pod.

Členstvo vo výberovej komisií je nezlučiteľné s členstvom vo výkonnom orgáne, kontrolnom orgáne a monitorovacím výbore VSP Južný Gemer.

Výberová komisia sa riadi počas svojho zasadnutia pravidlami svojho štatútu a manuálom, ktorý schváli Rada VSP Južný Gemer (Výkonný orgán VSP Južný Gemer).

Monitorovací výbor je orgánom, ktorý vykonáva najmä vyhodnotenie výstupov a výsledkov a monitorovanie realizácie projektov v rámci stratégie CLLD, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a pod. v zmysle pravidiel Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 - 2020 v platnom znení;

Monitorovací výbor sa stretáva minimálne dvakrát ročne pričom na svojom prvom zasadnutí si stanoví rozsah činnosti a zvolí spomedzi seba predsedu Monitorovacieho výboru. Rozsah činnosti Monitorovacieho výboru podlieha schváleniu Rade VSP Južný Gemer (Výkonnému orgánu VSP Južný Gemer).

Členstvo v Monitorovacom výbore je nezlučiteľné s členstvom vo výkonnom orgáne VSP Južný Gemer

Pri hlasovaní na zasadnutí Monitorovacieho výboru ma každý člen jeden hlas.

Monitorovací výbor má päť členov, z ktorých žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv. Monitorovací výbor je uznášaniaschopný v prípade prítomnosti nadpolovičnej väčšiny svojich členov. Uznesenie sa prijíma väčšinou hlasov.

Revízna komisia (kontrolný orgán VSP Južný Gemer) vykonáva nasledovné činnosti:

- a) je kontrolným orgánom, ktorý za svoju činnosť zodpovedá najvyššiemu orgánu;
- b) členstvo v revíznej komisii je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch VSP Južný Gemer, okrem členstva vo Valnom zhromaždení (Najvyšší orgán VSP Južný Gemer);
- c) kontroluje hospodárenie VSP Južný Gemer, upozorňuje príslušné orgány VSP Južný Gemer na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie;
- d) kontroluje dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov.

Revízna komisia má troch členov, z ktorých žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv.

Pri hlasovaní na zasadnutí Revíznej komisie ma **každý člen jeden hlas**.

Revízna komisia volí spomedzi svojich členov predsedu revíznej komisie. Členovia Revíznej komisie majú právo sa zúčastňovať na rokovaní Rady VSP Južný Gemer, Monitorovacieho výboru a Výberovej komisie ako pozorovatelia.

Zasadnutia Revíznej komisie (Kontrolného orgánu VSP Južný Gemer) sa konajú podľa potreby, najmenej však dvakrát ročne, alebo na požiadanie Predsedu VSP Južný Gemer, resp. Valného zhromaždenia (Najvyššieho orgánu VSP Južný Gemer). Revízna komisia je uznášaniaschopná v prípade prítomnosti nadpolovičnej väčšiny svojich členov. Uznesenie sa prijíma väčšinou hlasov.

Spôsob propagácie činnosti verejno-súkromného partnerstva

Činnosť verejno – súkromného partnerstva bola v priebehu vypracovávania integrovanej stratégie propagovaná prostredníctvom internetovej stránky. O aktivitách vykonávaných v tomto období, boli tiež obyvatelia VSP informovaní prostredníctvom vývesiek na verejných tabuliach obcí a prostredníctvom obecného rozhlasu.

Od roku 2008 sú všetky aktivity verejno – súkromného partnerstva zverejňované na internetovej stránke občianskeho združenia: <http://vspjuznygemer3.webnode.sk/> a stránke mikroregiónu <http://www.mrprislanej.eu/>. Aktualizáciou internetovej stránky je poverený manažér združenia. Internetová stránka sa aktualizuje minimálne jedenkrát mesačne, tak aby bolo zabezpečené priebežne uverejňovanie všetkých aktivít združenia.

Spôsob konzultácie s konečnými prijímateľmi – predkladateľmi projektov (poradenstvo a externá pomoc).

Konzultácie s konečnými prijímateľmi – predkladateľmi projektov budú realizované v kancelárii VSP a z pozície združenia budú vykonávané manažérom združenia. Konzultácie budú vykonávané vo vzťahu ku predkladaniu ŽoNFP (projektov) a ich súladu s Integrovanou stratégiou rozvoja územia, ako aj ku procesu výberu projektov, ich predkladaniu PPA a komunikácie s ňou, ako aj v procese ich realizácie, monitoringu a kontroly. Tieto procesy budú

prebiehať v súlade s Programom rozvoja vidieka (os 3 a 4), tiež v súlade s Usmernením pre Administráciu osi 2, vrátane Prílohy č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení; a s Príručkou .

Povinné prílohy:

- Príloha č. 7 Organizačná štruktúra MAS
- Príloha č. 8 Personálna matica MAS
- Príloha č. 9 Štatúty, interné smernice, stanovy MAS

5.1.2. Implementačný proces

Implementačný proces predstavuje proces výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadostí zahŕňajúci vyhlásenie výzvy, príjem, hodnotenie, výber, schválenie žiadosti a kontrolu projektov (projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr) na úrovni MAS, PPA resp. RO pre IROP. Tieto implementačné procesy majú svoje identické znaky ako aj svoje špecifiká a odlišnosti. Taktiež sa MAS ako konečný prijímateľ môže uchádzať o iné zdroje z národných podporných schém, ako aj z cezhraničných projektov spolupráce.

Implementačné procesy určené pre implementáciu stratégie CLLD sú podrobne opísané v nasledovných dokumentoch, vždy v aktuálne platnom znení:

- Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020
- Systém riadenia PRV SR 2014 – 2020
- Systém riadenia EŠIF a IROP

Implementácia stratégie CLLD a činnosť MAS sa v programovom období 2014 – 2020 bude riadiť vyššie uvedenými dokumentami. V nasledovných podkapitolách budú popísané základné činnosti prevzaté z týchto dokumentov a regionálne špecifiká, ktoré odzrkadľujú skúsenosti s implementáciou stratégie CLLD.

V rámci implementácie stratégie CLLD je potrebné rešpektovať § 46 zákona o príspevku z EŠIF (Zákon 292/2014 Z. z.), ktorý charakterizuje pravidlá posudzovania konfliktu záujmov v rámci celého procesu (prípravy výzvy, rozhodovania v konaní, príprave a realizácii projektu alebo projektového zámeru). **Konflikt záujmov v rámci podpory z EŠIF je prísne zakázaný.**

Kancelária MAS vypracuje v rámci stratégie CLLD indikatívny harmonogram vyhlasovania výziev, ktorý bude pravidelne aktualizovaný v zmysle ročného plánu o činnosti a bude uvádzať predbežnú finančnú alokáciu na výzvu. Predbežný harmonogram vyhlásenia prvých a následných výziev je uvádzaný aj v rámci kapitoly 5.2 Akčný plán pre základnú alokáciu. Indikatívny harmonogram výziev musí rešpektovať podmienky jeho včasného zverejnenia a schvaľovania v zmysle Systému riadenia CLLD v kapitole 9 Žiadosť o NFP (časť PRV 2014 – 2020) a v kapitole 11 (CLLD v rámci IROP 2014 – 2020).

ŽoNFP z PRV 2014 – 2020

Žiadateľ podáva ŽoNFP príslušnej MAS na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP, ktorú MAS vyhlási zverejnením na webovom sídle PPA spôsobom uvedeným v Systéme riadenia CLLD v aktuálne platnom znení. MAS sa môže v určitých prípadoch v závislosti od charakteru projektov, ktorých sa bude výzva týkať, rozhodnúť či výber projektov zabezpečí prostredníctvom dvoch výberových kôl (výzva na predkladanie projektových zámerov a výzva na predkladanie ŽoNFP). V prípade neuplatnenia dvojkoľového systému, uskutoční MAS výber projektov prostredníctvom jedného kola (výzva na predkladanie ŽoNFP). V prípade dvojkoľového výberu sú hodnotiace a výberové kritériá platné aj pre hodnotenie projektových zámerov a tiež ŽoNFP.

Formálne náležitosti výzvy, ako aj spôsoby jej vyhlásenia sú uvedené v kapitole 9.1 Výzva na predkladanie žiadosti o NFP – Systému riadenia CLLD. Prílohou výzvy sú formulár ŽoNFP, príručka pre žiadateľa, schéma štátnej a/alebo schéma pomoci de minimis (ak je relevantná), zoznam merateľných ukazovateľov a predbežná informácia pre žiadateľov podľa čl. 13 nariadenia 1302 /2008.

VSP Južný Gemer definovalo výberové a hodnotiace (bodovacie) pre výber projektov v súlade so Systémom riadenia CLLD pri zachovaní podmienok efektívnosti a maximalizácie efektov z verejnej podpory v nadväznosti na ciele Stratégie CLLD VSP Južný Gemer. Hodnotiace a výberové kritériá tvoria samostatný dokument, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou Stratégie CLLD VSP Južný Gemer a ktorý podrobne popisuje aj tzv. rozlišovacie kritériá pre výber projektov.

Zmena výzvy, jej prípadné zrušenie je akceptovateľné vždy iba v súlade s kapitolou 9.4 Zmena a zrušenie výzvy – Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Procesné úkony, ktoré musí VSP Južný Gemer vykonať v rámci Konania o žiadosti o NFP z PRV SR 2014 – 2020, sú popísané v kapitole 9.5 Systému riadenia CLLD v platnom znení.

ŽoNFP je základným dokumentom, ktorým žiadateľ na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP žiada MAS o spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov určených pre danú MAS a danú výzvu. Konanie o ŽoNFP sa začína dňom jej doručenia na adresu príslušnej MAS spôsobom určeným vo výzve a v súlade s podmienkami stanovenými v kapitole 9.5 Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Príjem a registráciu ŽoNFP zabezpečí príslušná MAS, pričom po overení splnenia všetkých podmienok pre riadne, včasné a formálne správne predloženie žiadosti, zaregistruje príslušnú ŽoNFP do IS AGIS PRV a vykoná overenie ostatných podmienok poskytnutia príspevku. Po zaregistrovaní ŽoNFP vystaví MAS žiadateľovi „Potvrdenie o registrácii žiadosti“ v zmysle kapitoly 9.5 Systému riadenia CLLD v platnom znení. Po vykonaní týchto úkonov nasleduje kontrola formálnej a vecnej správnosti Žiadosti o NFP v zmysle podkapitoly 9.5.3 a 9.5.4 Systému riadenia CLLD v platnom znení. Všetky zásahy a závery z konania o ŽoNFP sú zaznamenávané v kontrolnom liste.

MAS vykoná kontrolu oprávnenosti výdavkov ŽoNFP v súlade so stratégiou CLLD, ako aj predmetnou výzvou, pričom oprávnené sú len výdavky v rámci územnej pôsobnosti MAS. Charakter výdavkov môže byť – bežný alebo kapitálový. Informovanie konečných prijímateľov a vecné hľadisko oprávnenosti výdavkov, ako aj iné dôležité informácie sú uvedené v podkapitole 9.5.5 Systému riadenia CLLD v platnom znení.

MAS si v rámci stratégie CLLD a vecne príslušnej výzvy stanoví minimálnu a maximálnu výšku oprávnených výdavkov pre jednotlivé opatrenia/podopatrenia a operácie, ktoré sú v súlade s Programom rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a Systémom riadenia CLLD, podkapitola 9.5.5.1.

Po vykonaní všetkých predchádzajúcich kontrol zabezpečí MAS kontrolu obstarávania tovarov, služieb, stavebných prác a súvisiacich postupov a následne odborné hodnotenie ŽoNFP

odbornými hodnotiteľmi. Proces odborného hodnotenia žiadosti o NFP prebieha v zmysle kapitoly 9.5.6, 9.5.7 Systému riadenia CLLD v platnom znení a následne výberovou komisiou v zmysle úloh výberovej komisie uvedených v kapitole 9.6 Výber Žiadosti o NFP. V závislosti od zvoleného procesu (jednokolový, dvojkolový výber) sa uplatňujú stanovené a definované postupy.

Odborní hodnotitelia sú povinní pred účasťou na odbornom hodnotení podpísať Čestné vyhlásenie o nestrannosti, zachovaní dôvernosti informácií a vylúčení konfliktu záujmov. Všetky výsledky je MAS povinná po overení písomne zaznamenávať, pričom sa odborné hodnotenie vykonáva v priestoroch určených MAS a poskytnuté dokumenty je zakázané odnášať mimo priestory MAS. Po ukončení procesu výberu ŽoNFP výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoNFP, v ktorom navrhne jednotlivé ŽoNFP na vydanie príslušného rozhodnutia (rozhodnutia o schválení/neschválení ŽoNFP, rozhodnutie o zastavení konania).

Pôdohospodárska platobná agentúra zabezpečí príjem posúdených ŽoNFP, vrátane protokolu o výbere ŽoNFP z MAS v zmysle kapitoly 9.7 Systému riadenia CLLD v platnom znení. Všetky dokumenty doložené do Protokolu o výbere ŽoNFP musia byť originály a samotný Protokol o výbere ŽoNFP musí byť podpísaný štatutárnym orgánom MAS a osobami podieľajúcimi sa na konaní o ŽoNFP na MAS. Kompletný Protokol s povinnými prílohami doručí MAS na adresu PPA, ktorú môže PPA na svojom webovom sídle bližšie špecifikovať. Kontrola formálnej a vecnej správnosti žiadosti o NFP pracovníkmi PPA a zároveň odborné hodnotenie žiadosti o NFP zo strany PPA a priradenie oprávnených výdavkov k fokusovej oblasti či vypracovanie zmluvy o poskytnutí NFP a prípadné spôsoby ukončenia zmluvného vzťahu sa riadia kapitolami platného Systému riadenia CLLD - 9.7 Príjem a registrácia žiadosti o NFP na PPA, 9.8 Zmluva o poskytnutí NFP a 9.9 Ukončenie zmluvy o poskytnutí NFP.

Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD prebieha v spolupráci viacerých organizácií. MAS je povinná poskytnúť informácie riadiacim orgánom, NSRV, určeným hodnotiteľom, alebo iným subjektom povereným výkonom týchto funkcií. MAS je okrem toho povinná vykonávať vlastné hodnotenie a monitorovanie, ktoré vykonáva kancelária MAS v spolupráci s monitorovacím výborom. Dôležitým prvkom hodnotenia a monitorovania je proces sebahodnotenia MAS. Všetky monitorovacie a hodnotiace procesy sa budú vo VSP Južný Gemer riadiť platnými pravidlami, internými vykonávacími predpismi, ako aj všeobecné

záväznými právnymi predpismi. Proces hodnotenia a monitorovania je podrobnejšie popísaný v kapitole 10 Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Verejno súkromné partnerstvo Južný Gemer sa v rámci implementácie časti stratégie CLLD VSP Južný Gemer financovanej v zo zdrojov PRV SR 2014 – 2020 rozhodlo uprednostňovať využívanie jednokolového výberového systému s ohraničeným dátumom na predkladanie ŽoNFP (uzavretá forma), avšak v prípade relevantnosti sa nevylučuje použitie aj dvojkolovej formy. V rámci konania o ŽoNFP platia stanovené termíny a časové horizonty v zmysle Systému riadenia CLLD v aktuálne platnom znení.

ŽoPr z IROP 2014 – 2020

RO pre IROP vyhlasuje osobitne výzvu na:

- a) Chod MAS (financovanie prevádzky bez animácií)
- b) Realizáciu stratégie MAS (v rozsahu spadajúceho do IROP)

Na konanie o ŽoNFP v predmetných výzvach a pre následný proces uzatvárania zmlúv o poskytnutí NFP sa vzťahujú podmienky definované v Systéme riadenia EŠIF.

MAS po uzavretí zmluvy o poskytnutí NFP s RO pre IROP zameranej na realizáciu stratégie MAS vyhlasuje výzvy na výber realizátorov svojej stratégie („ReS“), teda na predkladanie žiadostí ReS o príspevok (ďalej len „ŽoPr“) V zmysle kapitoly 11 Systému riadenia CLLD v platnom znení sa proces od vyhlásenia výzvy na predkladanie ŽoPr až po výber ŽoPr a podpis zmluvy medzi MAS a Res neriadi ustanoveniami zákona o EŠIF ani Systémom riadenia EŠIF. Výber ŽoPr je plne v kompetencii MAS, pričom sa musia zachovať zásady objektívnosti, transparentnosti, pričom projekt ReS musí mať pozitívny vplyv na realizáciu stratégie CLLD VSP Južný Gemer.

Implementačné procesy sú podrobne popísané v Systéme riadenia CLLD v platnom znení v nasledovných podkapitolách, ktoré okrem iného definujú:

11.1 Implementačná štruktúra CLLD v rámci IROP – stanovuje základnú charakteristiku pre implementáciu časti IROP v stratégií CLLD VSP Južný Gemer

11.2 Výzva MAS na predkladanie ŽoPr – MAS vyhlasuje výzvu v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, ktorý musí byť pravidelne aktualizovaný na webovom sídle združenia. MAS vyhlási výzvu zverejnením na webovom sídle, až po odsúhlasení výzvy zo strany RO pre IROP, ktorý tiež zabezpečí zverejnenie informácie

o zverejnený výzvy MAS na svojom webovom sídle s aktívnym odkazom na webovú stránku MAS. Výzva môže mať formu iba otvorenej výzvy, ktorej dĺžka trvania je závislá na disponibilných finančných prostriedkoch, ktorých vyčerpanie je dôvodom na ukončenie tohto druhu výzvy. MAS a RO pre IROP zverejňujú informáciu o plánovanom ukončení výzvy z dôvodu blížiaceho sa vyčerpania alokácie v stanovenej lehote pred predpokladaným uzavretím výzvy. Výber ŽoPr. predložených na základe otvorenej výzvy bude prebiehať v termínoch (tzv. kolách) stanovených vo výzve.

11.3 Zmena a zrušenie výzvy – v nevyhnutných prípadoch a v súlade s platnými pravidlami a Systémom riadenia CLLD v platnom znení je možné výzvu meniť, optimalizovať, vhodnejšie nastavovať resp. zrušiť. Postupy MAS pre vykonanie zmien vo výzve resp. zrušenie výzvy sú podrobne popísané v podkapitole 11.3 Systému riadenia CLLD v platnom znení.

11.4 Hodnotiace kritériá ŽoPr – MAS vypracuje hodnotiace kritériá pre výber ŽoPr, ktoré schváli výberová komisia zriadená gestorom CLLD a ktorých súčasťou budú aj hodnotiace kritériá ŽoPr definované RO pre IROP. Predmetná podkapitola Systému riadenia CLLD v platnom znení určuje minimálne oblasti zamerania hodnotiacich kritérií, pričom musí byť zabezpečené, aby projekt spĺňal podmienky hospodárnosti a efektívnosti. Spolu s hodnotiacimi kritériami musia byť zadefinované aj rozlišovacie kritériá.

11.5 Výberové kritériá ŽoPr – MAS definuje aj výberové kritériá v zmysle predmetnej kapitoly Systému riadenia CLLD v platnom znení, ktorých súčasťou musia byť aj rozlišovacie kritériá. Zmena hodnotiacich a výberových kritérií MAS podlieha schváleniu RO pre IROP

11.6 Procesné úkony – žiadosti o príspevok – sú podrobne definované v predmetnej kapitole Systému riadenia CLLD v platnom znení a popisujú presný postup MAS v procese prijímu ŽoPr v rámci vyhlásených výziev a ich následnej formálnej a administratívnej kontroly. Odborné hodnotenie žiadosti o príspevok sa bude vykonávať v súlade s podkapitolou 11.6.3 platného Systému riadenia CLLD. Kontrola oprávnenosti výdavkov CLLD / IROP je vymedzená v stratégii CLLD VSP Južný Gemer v súlade s IROP, pričom MAS je zodpovedná za transparentnú, jednoznačnú a efektívnu interpretáciu oprávnenosti výdavkov vo vzťahu k IROP v zmysle podmienok definovaných v Systéme riadenia CLLD v platnom znení.

11.7 Výber žiadostí o príspevok – vykonáva výberová komisia v zmysle pravidiel Systému riadenia CLLD v platnom znení a celý proces zaznamenáva v písomnej podobe. Po ukončení procesu výberu ŽoPr. výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoPr v ktorom navrhne jednotlivé ŽoPr na schválenie. V termíne stanovenom Systémom riadenia CLLD v platnom znení je povinná MAS predložiť Protokol o výbere ŽoPr na RO pre IROP. Protokol musí byť podpísaný štatutárnym orgánom MAS

a osobami podieľajúcimi sa na schvaľovaní ŽoPr na MAS. Dokumenty doložené do Protokolu musia byť originály a musia byť splnené podmienky Systému riadenia v platnom znení.

11.8 Overenie výberu ŽoPr vykonanej MAS – sa bude riadiť pravidlami predmetnej kapitoly Systému riadenia CLLD v platnom znení, avšak udelenie súhlasu so strany RO pre IROP v žiadnom prípade nenahrádza konečnú zodpovednosť MAS za prípadné neskôr identifikované nedostatky výberu ŽoPr.

11. 9 Zmluva s užívateľom – bude vypracovaná a následne podpísaná v súlade s pravidlami predmetnej kapitoly Systému riadenia CLLD v platnom znení, pri rešpektovaní všetkých definovaných termínov a ustanovení. MAS následne zabezpečí zverejnenie zmluvy s užívateľom v centrálnom registri zmlúv.

ŽoNFP z iných zdrojov

Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer nebude rozhodovať o pridelení finančných prostriedkov z iných podporných programov EÚ a SR. Vlastný grantový systém momentálne nie je schválený, avšak v budúcnosti sa jeho implementácia nevyklučuje. V prípade jeho zavedenia, bude táto časť rozpracovaná v samostatnom usmernení pre žiadateľov o grant z vlastných zdrojov VSP Južný Gemer.

5.2. Akčný plán

V rámci stanovených cieľov stratégie CLLD VSP Južný Gemer sú navrhnuté nasledovné opatrenia Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 – 2020 pre implementáciu v rámci stratégie.

Časť A.) Akčný plán pre základnú alokáciu MAS

Tabuľka č. 4.A: Opatrenie Stratégie CLLD (1.1)

Názov opatrenia	1.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie kódu opatrenia	Opatrenie 4 – Investície do hmotného majetku (článok 17), Podopatrenie 4.1 – Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	2A, 2B, 2C, 3A, 4B, 4C, 5C
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 1: Využitie potenciálu podnikateľského prostredia a tvorba pracovných miest vo VSP v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, služieb a remesiel.
Zdôvodnenie výberu	Strategická priorita 1 - Rozvoj zamestnanosti, podnikania a poľnohospodárstva Podľa analýzy je nezamestnanosť na území VSP je vysoko nad priemerom Slovenska a miestne stretnutia poukázali na veľký nedostatok miestnych pracovných príležitostí priamo v obciach, čo jednak núti obyvateľov k migrácii za prácou a nevyhovuje tým, ktorí z nejakých príčin nie sú schopní dochádzať za prácou na veľké vzdialenosti. Stretnutia k príprave CLLD stratégie poskytli množstvo námetov na projektové zámery s cieľom zvýšenia miestnej zamestnanosti v oblasti poľnohospodárstva a potravinárstva. Poľnohospodárstvo a potravinárstvo bolo v SWOT analýze definované ako príležitosť pre uplatnenie miestnych obyvateľov v pracovnom či podnikateľskom priestore. Aktivity a operácie opatrenia majú za cieľ riešiť nasledovné problémy a potreby územia VSP Južný Gemer ➤ zvýšenie efektivity všetkých výrobných faktorov vrátane pôdy a dosiahnutie nárastu pridanej hodnoty poľnohospodárskych podnikov vrátane diverzifikácie ich činnosti ➤ podpora investičných aktivít malých podnikov s výrazne obmedzeným prístupom k zdrojom financovania ➤ zastavenie negatívneho trendu vo využívaní závlah a zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve

	➤ zvýšenie podielu využívania a spracovania odpadovej biomasy, rastlinných zvyškov, exkrementov živočíšnej výroby a iných OZE na produkciu energie ➤ podpora predaja domácej produkcie a zvýšenie kvality, rozvoja krátkych dodávateľských reťazcov vrátane investícií v oblasti spracovania a odbytu / marketingu poľnohospodárskej produkcie ➤ zvýšenie energetickej efektívnosti a úspory energie v pôdohospodárstve ➤ pomerné zníženie tvorby emisií skleníkových plynov vo vzťahu k zvýšeniu poľnohospodárskej produkcie ➤ zachovanie kvality vôd a zvýšenie environmentálnej efektívnosti podpôr na ochranu pred znečistením vôd z poľnohospodárskej činnosti V nadväznosti na SWOT analýzu stratégie CLLD a stanovené špecifické ciele budú v rámci podpory realizované operácie, aktivity a oprávnené činnosti v súlade s definíciou Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 a Príručky pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 a jej príloh, ktoré vychádzajú z nariadenia EÚ č. 1305/2013.
Rozsah a oprávnené činnosti	<i>1. Špecializovaná rastlinná výroba:</i> • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špecializovanej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska • Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špecializovanej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu • Investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činností. <i>2. Živočíšna výroba:</i> • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska • Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami • Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energeticou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov. <i>3. Zlepšenie využívania závlah:</i> • Stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality • Investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality. <i>4. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov s</i>

	<i>cieľom lepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou</i> - Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy. <i>5. Zlepšenie odbytu</i> - Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: - na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku. <i>V prípade sektora „hrozno a víno“ sú neoprávnenými investíciami investície do nákupu vnútorného vybavenia pre predajné a prezentačné priestory v rámci výrobného podniku</i> <i>6. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín</i> - Náklady na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde. <i>7. Skladovacie kapacity a pozberová úprava</i> - Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt. <i>8. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie:</i> - Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie - Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žúmp) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie - Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie. <i>9. Investície spojené s využitím biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov:</i> - investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt - investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWe - investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie. Pre kategóriu B) - Investície realizované len v súvislosti s vypracovaným plánom reštrukturalizácie výroby v podniku resp. s plánom diverzifikácie
--	--

	výroby v podniku zameranými na zvýšenie produktivity podniku, zvýšenie zamestnanosti podniku alebo na diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby s cieľom výroby produktov s vyššou pridanou hodnotou (vrátane spracovania poľnohospodárskych produktov, kde vstup aj výstup spracovania sa nachádza na prílohe I Zmluvy o fungovaní EÚ). V rámci uvedeného nebudú podporované investície do špeciálnych strojov a náradia s výnimkou pokiaľ má investícia priamy súvis s reštrukturalizáciou podniku resp. diverzifikáciou výroby.					
Oprávnení prijímatelia	Prijímateľom pomoci sú fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.					
Intenzita pomoci	50%					
Oprávnené výdavky	1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností 2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známk); 3. investície do dlhodobého hmotného majetku nakúpeného z druhej ruky vrátane jeho lízingu, ale len v prípade, že žiadateľom o NFP je mladý farmár z Opatrenia 6.1 a v čase podania žiadosti vek majetku neprevyší 3 roky; Definícia oprávnených výdavkov, oprávnených nákladov, všeobecných podmienok oprávnenosti a podmienok oprávnenosti špecifických pre dané podopatrenie je definovaná v Programe rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 a jej príloh, ktoré vychádzajú z nariadenia EÚ č. 1305/2013.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	• minimálna 10 000,- € • maximálna 100 000,- €					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	160 000,00	60 000,00	20 000,00	80 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	SPOLU	160 000,00	60 000,00	20 000,00	80 000,00	0,00

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV a vlastné Výberový, hodnotiaci a bodovací proces bude vykonávaný v zmysle platných právnych predpisov a pravidiel o konfliktoch záujmov. Výberová komisia, zriadená pre každú výzvu samostatne, vyberie a schváli na financovanie z EPFRV projekty s najvyšším počtom bodov v súlade s alokáciou financií na výzvu. Každý projekt musí splniť všeobecné podmienky oprávnenosti a poskytnutia finančného príspevku definovaného v PRV SR 2014 – 2020 a v stratégii CLLD VSP Južný Gemer a jej príloh (Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD VSP Južný Gemer).				
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	M04	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov (opatrenie 1.1)	počet	0	2
	M04	Celkové verejné výdavky (opatrenie 1.1)	€	0	80 000,00
	M04	Celkové verejné a súkromné investície (opatrenie 1.1)	€	0	160 000,00
		Počet inovatívnych technológií zakúpených v rámci podporených projektov (opatrenie 1.1)	počet	0	1
		Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (opatrenie 1.1)	počet	0	0
Indikatívny harmonogram výziev	1. výzva : marec/2018 n. výzva : marec/201n – v jednotlivých rokoch podľa dostupných finančných prostriedkov v opatrení 1.1 určených pre výzvu				

Tabuľka č. 4.B: Opatrenie Stratégie CLLD (1.2)

Názov opatrenia	1.2 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov.
Priradenie kódu opatrenia	Opatrenie 6 - Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19) Podopatrenie 6.1 - Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	2A, ,2B, 6A
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 1: Využitie potenciálu podnikateľského prostredia a tvorba pracovných miest vo VSP v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, služieb a remesiel.
Zdôvodnenie výberu	Strategická priorita 1 - Rozvoj zamestnanosti, podnikania a poľnohospodárstva Podľa analýzy je nezamestnanosť na území VSP je vysoko nad priemerom Slovenska a miestne stretnutia poukázali na veľký nedostatok miestnych pracovných príležitostí priamo v obciach, čo jednak núti obyvateľov k migrácii za prácou a nevyhovuje tým, ktorí z nejakých príčin nie sú schopní dochádzať za prácou na veľké vzdialenosti. Stretnutia k príprave CLLD stratégie poskytli množstvo námetov na projektové zámery s cieľom zvýšenia miestnej zamestnanosti v oblasti poľnohospodárstva a potravinárstva. Poľnohospodárstvo a potravinárstvo bolo v SWOT analýze definované ako príležitosť pre uplatnenie miestnych obyvateľov v pracovnom či podnikateľskom priestore. Aktivity a operácie opatrenia majú za cieľ riešiť nasledovné problémy a potreby územia VSP Južný Gemer: ➤ podpora začatia podnikania mladých ľudí v poľnohospodárstve V nadväznosti na SWOT analýzu stratégie CLLD a stanovené špecifické ciele budú v rámci podpory realizované operácie, aktivity a oprávnené činnosti v súlade s definíciou Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 a Príručky pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 a jej príloh, ktoré vychádzajú z nariadenia EÚ č. 1305/2013.
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu.

Oprávnění prijímatelia	<i>Mladý poľnohospodár</i> – fyzická alebo právnická osoba (mikropodnik alebo malý podnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES), ktorá vykonáva poľnohospodársku prvovýrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku, ktorý je hlavným zdrojom jej príjmu, ktorá v čase podania ŽoNFP nemá viac ako 40 rokov, má zodpovedajúce profesijné zručnosti a schopnosti, prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik ako jeho najvyšší predstaviteľ. V prípade žiadateľa, ktorým je právnická osoba (vek, vzdelanie a prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik), musí definíciu mladého poľnohospodára spĺňať ten, kto podnik zakladá, ovláda a zároveň vedie a súčasne sú splnené ustanovenia uvedené v časti „Osobitné podmienky podpory mladých poľnohospodárov, ak podnik nezakladajú ako jediní vedúci podniku v súlade s článkom 2 ods. 1 a 2 [DA RD – C(807)2014]“. <i>Procesom prvého založenia poľnohospodárskeho podniku sa rozumie prebiehajúci proces, v rámci ktorého je jedna z nasledovných podmienok splnená pred predložením ŽoNFP:</i> • <i>registrácia poľnohospodárskeho podniku najskôr v deň vyhlásenia výzvy na predkladanie podnikateľského plánu spolu so ŽoNFP príjemcom pomoci, ktorý v minulosti nebol predstaviteľom žiadneho poľnohospodárskeho podniku;</i> • <i>absolvovanie akreditovaného vzdelávacieho kurzu zameraného na poľnohospodárske podnikanie v oblasti špecializovanej rastlinnej výroby a živočíšnej výroby najneskôr do 24 mesiacov od podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP alebo ukončené minimálne stredoškolské vzdelanie v oblasti poľnohospodárstva, veterinárstva alebo potravinárstva;</i> • <i>začatie poberania priamych platieb. Pravidlá resp. podmienky budú definované v usmernení MPRV SR.</i> <i>Po splnení vyššie stanovených podmienok sa považuje proces založenia podniku za ukončený.</i>
Intenzita pomoci	Stanovená podpora 50 000 EUR pre jedného mladého poľnohospodára je kvantifikovaná na základe ušlej mzdy dvoch členov domácnosti po dobu najmenej 27 mesiacov (v súlade s článkom 19 of Regulation (EU) No 1307/2013 paragrafmi 4 a 5), ktorá sa považuje za potrebnú dobu na skutočné naštartovanie podnikateľských aktivít vo forme predaja výstupov uvedených v podnikateľskom pláne. Výška podpory zohľadňuje socio-ekonomickú situáciu v SR. Miera podpory bola určená na základe úrovne príjmu v SR (priemerná mzda v roku 2013 824,-€, priemerná mzda v poľnohospodárstve je na úrovni 80%, čo spolu s odvodmi predstavuje 920,-€ (920 X 27 x 2 = cca. 50 000,-€).
Oprávnené výdavky	Oprávnené náklady sú výlučne náklady uvedené v podnikateľskom pláne. Prijímateľ podpory nie je povinný preukazovať skutočný účel použitia NFP na jednotlivé typy nákladov, uvedených v podnikateľskom pláne. Definícia oprávnených výdavkov, oprávnených nákladov, všeobecných podmienok oprávnenosti a podmienok oprávnenosti špecifických pre dané podopatrenie je definovaná v Programe rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 a jej príloh, ktoré vychádzajú z nariadenia EÚ č. 1305/2013.
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	50 000 EUR na 1 mladého poľnohospodára vo forme 2 splátok po dobu max. 5 rokov, pričom 70% podpory sa vypláca po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP a 30% po správnej realizácii podnikateľského plánu.

Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	50 000,00	37 500,00	12 500,00	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	SPOLU	50 000,00	37 500,00	12 500,00	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV a vlastné Výberový, hodnotiaci a bodovací proces bude vykonávaný v zmysle platných právnych predpisov a pravidiel o konfliktoch záujmov. Výberová komisia, zriadená pre každú výzvu samostatne, vyberie a schváli na financovanie z EPFRV projekty s najvyšším počtom bodov v súlade s alokáciou financií na výzvu. Každý projekt musí splniť všeobecné podmienky oprávnenosti a poskytnutia finančného príspevku definovaného v PRV SR 2014 – 2020 a v stratégií CLLD VSP Južný Gemer a jej príloh (Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD VSP Južný Gemer).					
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	M06	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania pre mladých poľnohospodárov (1.2)	počet	0	1	
	M06	Celkové verejné výdavky (opatrenie 1.2)	€	0	50 000,00	
	M06	Celkové verejné a súkromné investície (opatrenie 1.2)	€	0	50 000,00	
		Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (opatrenie 1.2)	počet	0	1	
Indikatívny harmonogram výziev	1. výzva : marec/2018 n. výzva : marec/201n – v jednotlivých rokoch podľa dostupných finančných prostriedkov v opatrení 1.2 určených pre výzvu					

Tabuľka č. 4.C: Opatrenie Stratégie CLLD (1.3)

Názov opatrenia	1.3 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
Priradenie kódu opatrenia	Opatrenie 6 - Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19) Podopatrenie 6.4 - Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	2A, 2B, 5C, 6A
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 1: Využitie potenciálu podnikateľského prostredia a tvorba pracovných miest vo VSP v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, služieb a remesiel.
Zdôvodnenie výberu	Strategická priorita 1 - Rozvoj zamestnanosti, podnikania a poľnohospodárstva Podľa analýzy je nezamestnanosť na území VSP je vysoko nad priemerom Slovenska a miestne stretnutia poukázali na veľký nedostatok miestnych pracovných príležitostí priamo v obciach, čo jednak núti obyvateľov k migrácii za prácou a nevyhovuje tým, ktorí z nejakých príčin nie sú schopní dochádzať za prácou na veľké vzdialenosti. Stretnutia k príprave CLLD stratégie poskytli množstvo námetov na projektové zámery s cieľom zvýšenia miestnej zamestnanosti v oblasti poľnohospodárstva a potravinárstva. Poľnohospodárstvo a potravinárstvo bolo v SWOT analýze definované ako príležitosť pre uplatnenie miestnych obyvateľov v pracovnom či podnikateľskom priestore. Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam má za cieľ podporu nasledovných oblastí: • investície do rekreačných a relaxačných činností spojených s vidieckym cestovným ruchom; • investície do činností spojených s cieľovou skupinou deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu; • investície do spracovania a uvádzania na trh produktov, ktorých výstup nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom môže byť aj produkt, ktorý sa nachádza na prílohe I ZFEÚ za podmienky, že je zároveň vstupom aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou vstupov výlučne spadajúcich do prílohy I ZFEÚ v prípade, že výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie);

	• investície do činností súvisiacich s poskytovaním služieb, najmä služieb spojených s logistikou, skladovaním a dopravou; • investície do OZE. V nadväznosti na SWOT analýzu stratégie CLLD a stanovené špecifické ciele budú v rámci podpory realizované operácie, aktivity a oprávnené činnosti v súlade s definíciou Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 a Príručky pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 a jej príloh, ktoré vychádzajú z nariadenia EÚ č. 1305/2013.
Rozsah a oprávnené činnosti	Činnosť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov. V rámci danej činnosti je oprávnená výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie, a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, len v nadväznosti na investície do rozvoja rekreačných a relaxačných činností. V prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy). Činnosť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny. Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov. V rámci využívania obnoviteľných zdrojov energie sú oprávnené nasledovné investície za podmienky, že časť energie prijímateľ podpory spotrebuje vo vlastnom podniku a v prípade využívania solárnej energie,

	táto pokryje sprostredkované aj časť jeho spotreby tepla resp. bude vyrobená elektrina použitá aj na klimatizáciu a pod.: 1) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete; 2) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete; 3) investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie, kde je časť energie uvádzaná do siete; 4) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie drevnej biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním plynu vyrobeného termochemickou konverziou s max. elektrickým výkonom do 500 kW; 5) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie odpadovej drevnej biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW; 6) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie solárnej energie s max. výkonom 250 kW; 7) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie veternej energie s max. výkonom 250 kW; 8) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie vodnej energie s max. výkonom 250 kW. Činnosti spojené s využívaním OZE prispievajú k fokusovej oblasti 5C.
Oprávnení prijímatelia	Činnosť 1 a 2: Mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach. Činnosť 1 až 3: 1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby. 2. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve: • súkromných vlastníkov a ich združení; • obcí a ich združení; • cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním. 3. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry).
Intenzita pomoci	• Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre mikro a malé podniky: 45 %

	• Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre stredné podniky: 35 % • Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre veľké podniky: 25%					
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s oprávnenými činnosťami v rámci tohto opatrenia a špecifikáciou výdavkou uvedených v podkapitole 8.1 Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020; 2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1 Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020. V rámci činnosti 3 nie sú oprávnené investície súvisiace s drevospracujúcim priemyslom (piliarska výroba, výroba nábytku a pod.), s výnimkou využívania dreva ako OZE. V prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhlídkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy). V prípade podnikov akvakultúry nie sú oprávnené investície do alternatívnych zdrojov príjmov, ktoré súvisia s akvakultúrou, ako je rybárska turistika, environmentálne služby v oblasti akvakultúry, vzdelávacie aktivity súvisiace s akvakultúrou a pod. Definícia oprávnených výdavkov, oprávnených nákladov, všeobecných podmienok oprávnenosti a podmienok oprávnenosti špecifických pre dané podopatrenie je definovaná v Programe rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 a jej príloh, ktoré vychádzajú z nariadenia EÚ č. 1305/2013.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	• minimálna 10 000,- € • maximálna 100 000,- €					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	622 222,23	210 000	70 000	342 222,23	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	SPOLU	622 222,23	210 000	70 000	342 222,23	0,00

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV a vlastné Výberový, hodnotiaci a bodovací proces bude vykonávaný v zmysle platných právnych predpisov a pravidiel o konfliktoch záujmov. Výberová komisia, zriadená pre každú výzvu samostatne, vyberie a schváli na financovanie z EPFRV projekty s najvyšším počtom bodov v súlade s alokáciou financií na výzvu. Každý projekt musí splniť všeobecné podmienky oprávnenosti a poskytnutia finančného príspevku definovaného v PRV SR 2014 – 2020 a v stratégii CLLD VSP Južný Gemer a jej príloh (Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD VSP Južný Gemer).				
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	M06	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach (opatrenie 1.3)	počet	0	4
	M06	Celkové verejné výdavky (opatrenie 1.3)	€	0	280 000,00
	M06	Celkové verejné a súkromné investície (opatrenie 1.3)	€	0	622 222,23
		Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (opatrenie 1.3)	počet	0	4
		Počet diverzifikovaných činností s pomocou podpory	počet	0	3
Indikatívny harmonogram výziev	1. výzva : máj/2018 2. výzva : máj/2019 n. výzva : máj/201n – v jednotlivých rokoch podľa dostupných finančných prostriedkov v opatrení 1.3 určených pre výzvu				

Tabuľka č. 4.D: Opatrenie Stratégie CLLD (1.4)

Názov opatrenia	1.4 Zakladanie nových a podpora tradičných a inovatívnych obchodných služieb a výrobných podnikov
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 1: Využitie potenciálu podnikateľského prostredia a tvorba pracovných miest vo VSP v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, služieb a remesiel.
Zdôvodnenie výberu	Strategická priorita 1 - Rozvoj zamestnanosti, podnikania a poľnohospodárstva Podľa analýzy je nezamestnanosť na území VSP je vysoko nad priemerom Slovenska a miestne stretnutia poukázali na veľký nedostatok miestnych pracovných príležitostí priamo v obciach, čo jednak núti obyvateľov k migrácii za prácou a nevyhovuje tým, ktorí z nejakých príčin nie sú schopní dochádzať za prácou na veľké vzdialenosti. Stretnutia k príprave CLLD stratégie poskytli množstvo námetov na projektové zámery s cieľom zvýšenia miestnej zamestnanosti v oblasti poľnohospodárstva a potravinárstva. SWOT analýza definovala príležitosť rozvoja v uplatnení miestnych obyvateľov v pracovnom či podnikateľskom priestore v oblastiach: - zakladanie a rozvoj subjektov poskytujúcich služby - zakladanie a rozvoj malých výrobných subjektov Špecifikácia oprávnených aktivít: • <i>zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, SZČO a družstiev</i> A) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest B) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb C) podpora marketingových aktivít D) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností

Rozsah a oprávnené činnosti	v súlade s IROP					
Oprávnení prijímatelia	v súlade s IROP					
Intenzita pomoci	v súlade so Stratégiou financovania EŠIF pre programové obdobie 2014 - 2020					
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	• minimálna 10 000,- € • maximálna 100 000,- €					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	1 216 363,64	669 000,00	0,00	547 363,64	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	SPOLU	1 216 363,64	669 000,00	0,00	547 363,64	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s IROP a vlastné Výberový, hodnotiaci a bodovací proces bude vykonávaný v zmysle platných právnych predpisov a pravidiel o konfliktoch záujmov. Výberová komisia, zriadená pre každú výzvu samostatne, vyberie a schváli na financovanie z EFRR projekty s najvyšším počtom bodov v súlade s alokáciou financií na výzvu. Každý projekt musí splniť všeobecné podmienky oprávnenosti a poskytnutia finančného príspevku definovaného v IROP 2014 – 2020 a v stratégii CLLD VSP Južný Gemer a jej príloh (Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD VSP Južný Gemer).					
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS					

	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
Merateľné ukazovatele projektu	CO08	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	0	14
	CO29	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	počet	0	5
	CO28	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť služby, ktoré sú pre firmu nové	počet	0	2
	FO002	Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikovaní CO	€	0	1 216 363,64
	CO01	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora	počet	0	7
		Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky a služby, ktoré sú pre územie MAS nové (opatrenia 1.4)	počet	0	14
Indikatívny harmonogram výziev	1. výzva : január / 2018 – otvorená výzva n. výzva : v nasledujúcich rokoch podľa dostupných finančných prostriedkov v opatrení 1.4 určených pre výzvu v zmysle schváleného harmonogramu vyhlasovania výziev.				

Tabuľka č. 4.E: Opatrenie Stratégie CLLD (2.1)

Názov opatrenia	2.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
Priradenie opatrenia kódu	Opatrenie 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20) Podopatrenie 7.2 - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B, 6C
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov obcí a spokojnosti návštevníkov VSP
Zdôvodnenie výberu	Strategická priorita 2. Obnova a rozvoj obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie Na základe SWOT analýzy územia VSP, výsledku dotazníkového prieskumu a verejných obecných stretnutí boli stanovené strategické priority a aktivity, ktoré majú byť súčasťou stratégie CLLD. Stav miestnej infraštruktúry zásadným spôsobom vplýva na kvalitu života na vidieku, atraktivitu z pohľadu vidieckeho cestovného ruchu, a taktiež v rámci ďalšieho rozvoja miestneho hospodárstva. Doterajšia činnosť MAS zlepšila úroveň miestnej infraštruktúry. Na základe obecných stretnutí v tomto procese je potrebné pokračovať. Na základe hodnotení na obecných stretnutiach okrem technickej infraštruktúry (voda, kanalizácia atď.) zvyčajne je potrebné riešiť nasledovné oblasti: • rekonštrukcia miestnych ciest • výstavba chodníkov • rekonštrukcia verejných priestranstiev a parkov
Rozsah a oprávnené činnosti	• výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd; • výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do

	miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.); • zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.					
Oprávnení prijímatelia	mestá / obce a združenia obcí s právnou subjektivitou v rámci pôsobnosti územia MAS v súlade s nariadením EÚ (č. 1305/2013).					
Intenzita pomoci	100%, s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry.					
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1 Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce. 2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1. Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020. Definícia oprávnených výdavkov, oprávnených nákladov, všeobecných podmienok oprávnenosti a podmienok oprávnenosti špecifických pre dané podopatrenie je definovaná v Programe rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 a jej príloh, ktoré vychádzajú z nariadenia EÚ č. 1305/2013.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	• minimálna 5 000,- € • maximálna 100 000,- €					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	300 000,00	225 000,00	75 000,00	0,00	0,00
	VR	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	SPOLU	300 000,00	225 000,00	75 000,00	0,00	0,00

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV a vlastné Výberový, hodnotiaci a bodovací proces bude vykonávaný v zmysle platných právnych predpisov a pravidiel o konfliktoch záujmov. Výberová komisia, zriadená pre každú výzvu samostatne, vyberie a schváli na financovanie z EPFRV projekty s najvyšším počtom bodov v súlade s alokáciou financií na výzvu. Každý projekt musí splniť všeobecné podmienky oprávnenosti a poskytnutia finančného príspevku definovaného v PRV SR 2014 – 2020 a v stratégii CLLD VSP Južný Gemer a jej príloh (Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD VSP Južný Gemer).				
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	M07	Počet operácií , ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (opatrenie 2.1)	počet	0	4
	M07	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (opatrenie 2.1)	počet	0	6 000
	M07	Celkové verejné výdavky (v EUR)	€	0	300 000,00
		Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (opatrenie 2.1)	počet	0	0
		Počet metrov vybudovanej infraštruktúry	m	0	200
Indikatívny harmonogram výziev	1. výzva : december/2017 2. výzva : december/2018 n. výzva : december/201n – v jednotlivých rokoch podľa dostupných finančných prostriedkov v opatrení 2.1 určených pre výzvu				

Tabuľka č. 4.F: Opatrenie Stratégie CLLD (2.2)

Názov opatrenia	2.2 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie opatrenia kódu	Opatrenie 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20) Podopatrenie 7.5 - Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B, 6C
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov obcí a spokojnosti návštevníkov VSP
Zdôvodnenie výberu	Strategická priorita 2. Obnova a rozvoj obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie Na základe SWOT analýzy územia VSP Južný Gemer, výsledku dotazníkového prieskumu a verejných obecných stretnutí boli stanovené strategické priority a aktivity, ktoré majú byť súčasťou stratégie CLLD. Stav miestnej infraštruktúry zásadným spôsobom vplyva na kvalitu života na vidieku, atraktivitu z pohľadu vidieckeho cestovného ruchu, a taktiež v rámci ďalšieho rozvoja miestneho hospodárstva. Na základe obecných stretnutí je potrebné pokračovať v rozvoji územia „zdola nahor“. Na základe spätnej väzby od občanov je ešte potrebné riešiť: • rekonštrukciu a obnovu významných kultúrno, historicko významných miest • zlepšenie činnosti mikroregionálnej TIK • komplexne rozvíjať vidiecky cestovný ruch vo VSP
Rozsah a oprávnené činnosti	• investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; • investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie,

	budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.; • budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.					
Oprávnení prijímatelia	mestá / obce a združenia obcí s právnou subjektivitou v rámci pôsobnosti územia MAS v súlade s nariadením EÚ (č. 1305/2013).					
Intenzita pomoci	100%, s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry.					
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1 Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce. 2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1. Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020. Definícia oprávnených výdavkov, oprávnených nákladov, všeobecných podmienok oprávnenosti a podmienok oprávnenosti špecifických pre dané podopatrenie je definovaná v Programe rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 a jej príloh, ktoré vychádzajú z nariadenia EÚ č. 1305/2013.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	• minimálna 5 000,- € • maximálna 100 000,- €					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	80 580,00	60 435,00	20 145,00	0,00	0,00
	VR	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	SPOLU	80 580,00	60 435,00	20 145,00	0,00	0,00

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV a vlastné Výberový, hodnotiaci a bodovací proces bude vykonávaný v zmysle platných právnych predpisov a pravidiel o konfliktoch záujmov. Výberová komisia, zriadená pre každú výzvu samostatne, vyberie a schváli na financovanie z EPFRV projekty s najvyšším počtom bodov v súlade s alokáciou financií na výzvu. Každý projekt musí splniť všeobecné podmienky oprávnenosti a poskytnutia finančného príspevku definovaného v PRV SR 2014 – 2020 a v stratégii CLLD VSP Južný Gemer a jej príloh (Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD VSP Južný Gemer).				
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	M07	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry (opatrenie 2.2)	počet	0	1
	M07	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (opatrenie 2.2)	počet	0	2000
	M07	Celkové verejné výdavky (v EUR)	€	0	80 580,00
		Počet projektov na území MAS vytvárajúcich rozvojový potenciál v oblasti miestnej turistickej infraštruktúry (opatrenie 2.2)	počet	0	1
		Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (opatrenie 2.2)	počet	0	0
Indikatívny harmonogram výziev	1. výzva : december/2017 2. výzva : december/2018 n. výzva : december/201n – v jednotlivých rokoch podľa dostupných finančných prostriedkov v opatrení 2.2 určených pre výzvu				

Tabuľka č. 4.G: Opatrenie Stratégie CLLD (2.3)

Názov opatrenia	2.3 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie kódu opatrenia	Opatrenie 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20) Podopatrenie 7.4 - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /	6B, 6C
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov obcí a spokojnosti návštevníkov VSP
Zdôvodnenie výberu	Strategická priorita 2. Obnova a rozvoj obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie Na základe SWOT analýzy územia VSP Južný Gemer, výsledku dotazníkového prieskumu a verejných obecných stretnutí boli stanovené strategické priority a aktivity, ktoré majú byť súčasťou stratégie CLLD. Stav miestnej infraštruktúry zásadným spôsobom vplýva na kvalitu života na vidieku, atraktivitu z pohľadu vidieckeho cestovného ruchu, a taktiež v rámci ďalšieho rozvoja miestneho hospodárstva. Na základe obecných stretnutí je potrebné pokračovať v rozvoji územia „zdola nahor“. Na základe spätnej väzby od občanov je ešte potrebné riešiť: • rozvoj zázemia pre mládežnícke, športové, rekreačné a kultúrne aktivity • rekonštrukcia miestnej základnej infraštruktúry • udržateľný rozvoj - OZE
Rozsah a oprávnené činnosti	• investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov; • zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia;

	• investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; • investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov); • investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.; • investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb; • investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia).
Oprávnení prijímatelia	mestá / obce a združenia obcí s právnou subjektivitou v rámci pôsobnosti územia MAS v súlade s nariadením EÚ (č. 1305/2013).
Intenzita pomoci	100%, s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry.
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1 Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce a vrátane nákladov súvisiacich s investíciami do využívania OZE a do úspor energie. pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie; 2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1 Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Definícia oprávnených výdavkov, oprávnených nákladov, všeobecných podmienok oprávnenosti a podmienok oprávnenosti špecifických pre dané podopatrenie je definovaná v Programe rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 a jej príloh, ktoré vychádzajú z nariadenia EÚ č. 1305/2013.

Výška príspevku (minimálna a maximálna)	• minimálna 5 000,- € • maximálna 100 000,- €					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	390 000,00	292 500,00	97 500,00	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	390 000,00	292 500,00	97 500,00	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií¹	v súlade s PRV a vlastné Výberový, hodnotiaci a bodovací proces bude vykonávaný v zmysle platných právnych predpisov a pravidiel o konfliktoch záujmov. Výberová komisia, zriadená pre každú výzvu samostatne, vyberie a schváli na financovanie z EPFRV projekty s najvyšším počtom bodov v súlade s alokáciou financií na výzvu. Každý projekt musí splniť všeobecné podmienky oprávnenosti a poskytnutia finančného príspevku definovaného v PRV SR 2014 – 2020 a v stratégii CLLD VSP Južný Gemer a jej príloh (Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD VSP Južný Gemer).					
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	M07	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo (2.2.)	počet	0	4	
	M07	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (opatrenie 2.2)	počet	0	6 000	

	M07	Celkové verejné výdavky (v EUR)	€	0	390 000,00
		Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (opatrenie 2.3)	počet	0	0
		Počet m ² zlepšených základných služieb / zlepšenej základnej infraštruktúry	m ²	0	90
Indikatívny harmonogram výziev	1. výzva : december/2017 2. výzva : december/2018 n. výzva : december/201n – v jednotlivých rokoch podľa dostupných finančných prostriedkov v opatrení 2.3 určených pre výzvu				

Tabuľka č. 4.H: Opatrenie Stratégie CLLD (2.4)

Názov opatrenia	2.4 Rozvoj základnej infraštruktúry v sociálnych službách a komunitných službách
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k ŠC IROP	5.1.2 – Zvýšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov obcí a spokojnosti návštevníkov VSP
Zdôvodnenie opatrenia	Strategická priorita 2: Obnova obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie Na základe SWOT analýzy územia VSP Južný Gemer, výsledku dotazníkového prieskumu a verejných obecných stretnutí boli stanovené strategické priority a aktivity, ktoré majú byť súčasťou stratégie CLLD. Stav miestnej infraštruktúry zásadným spôsobom vplýva na kvalitu života na vidieku, atraktivitu z pohľadu vidieckeho cestovného ruchu, a taktiež v rámci ďalšieho rozvoja miestneho hospodárstva. Na základe obecných stretnutí je potrebné pokračovať v rozvoji územia „zdola nahor“. Na základe spätnej väzby od občanov je ešte potrebné riešiť: • rozvíjať mládežnícke aktivity • rozvíjať dôchodcovské aktivity • rozvíjať aktivity pre zdravotne postihnutých osôb Podporené oblasti A) Podpora poskytovania služieb na komunitnej úrovni pre osoby so zdravotným postihnutím B) Podpora poskytovania služieb na komunitnej úrovni pre seniorov
Rozsah a oprávnené činnosti	v súlade s IROP
Oprávnení prijímatelia	v súlade s IROP

Intenzita pomoci	v súlade so Stratégiou financovania EŠIF pre programové obdobie 2014 - 2020					
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	• minimálna 10 000,- € • maximálna 100 000,- €					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	157 500,00	150 000,00	0,00	7 500,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	157 500,00	150 000,00	0,00	7 500,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s IROP a vlastné Výberový, hodnotiaci a bodovací proces bude vykonávaný v zmysle platných právnych predpisov a pravidiel o konfliktoch záujmov. Výberová komisia, zriadená pre každú výzvu samostatne, vyberie a schváli na financovanie z EFRR projekty s najvyšším počtom bodov v súlade s alokáciou financií na výzvu. Každý projekt musí splniť všeobecné podmienky oprávnenosti a poskytnutia finančného príspevku definovaného v IROP 2014 – 2020 a v stratégii CLLD VSP Južný Gemer a jej príloh (Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD VSP Južný Gemer).					
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O0158	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry (opatrenie 2.4)	počet	0	2	
	FO002	Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikovaní CO (opatrenie 2.4)	€	0	157 500,00	

		Počet ľudí, využívajúcich rozvinuté sociálne služby (opatrenie 2.4)	počet	0	30
		Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (opatrenie 2.4)	počet	0	0
Indikatívny harmonogram výziev	1. výzva : máj / 2018 – otvorená výzva n. výzva : v nasledujúcich rokoch podľa dostupných finančných prostriedkov v opatrení 2.4 určených pre výzvu v zmysle schváleného harmonogramu vyhlasovania výziev.				

Tabuľka č. 4.I: Opatrenie Stratégie CLLD (2.5)

Názov opatrenia	2.5 Rozvoj základnej infraštruktúry vo vzdelávaní
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k ŠC IROP	5.1.2 – Zvýšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov obcí a spokojnosti návštevníkov VSP
Zdôvodnenie opatrenia	Strategická priorita 2: Obnova obcí, budovanie infraštruktúry a životné prostredie Na základe SWOT analýzy územia VSP Južný Gemer, výsledku dotazníkového prieskumu a verejných obecných stretnutí boli stanovené strategické priority a aktivity, ktoré majú byť súčasťou stratégie CLLD. Stav miestnej infraštruktúry zásadným spôsobom vplýva na kvalitu života na vidieku, atraktivitu z pohľadu vidieckeho cestovného ruchu, a taktiež v rámci ďalšieho rozvoja miestneho hospodárstva. Na základe obecných stretnutí je potrebné pokračovať v rozvoji územia „zdola nahor“. Na základe spätnej väzby od občanov je ešte potrebné riešiť: • kvalitu vzdelávacieho procesu v predškolských zariadeniach (materské školy) • kvalitu vzdelávacieho procesu v školských zariadeniach (základných) Špecifikácia oprávnených aktivít: A) vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení
Rozsah a oprávnené činnosti	v súlade s IROP
Oprávnení prijímatelia	v súlade s IROP

Intenzita pomoci	v súlade so Stratégiou financovania EŠIF pre programové obdobie 2014 - 2020					
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	• minimálna 10 000,- € • maximálna 100 000,- €					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	126 000,00	120 000,00	0,00	6 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	126 000,00	120 000,00	0,00	6 000,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s IROP a vlastné Výberový, hodnotiaci a bodovací proces bude vykonávaný v zmysle platných právnych predpisov a pravidiel o konfliktoch záujmov. Výberová komisia, zriadená pre každú výzvu samostatne, vyberie a schváli na financovanie z EFRR projekty s najvyšším počtom bodov v súlade s alokáciou financií na výzvu. Každý projekt musí splniť všeobecné podmienky oprávnenosti a poskytnutia finančného príspevku definovaného v IROP 2014 – 2020 a v stratégii CLLD VSP Južný Gemer a jej príloh (Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD VSP Južný Gemer).					
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O0158	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry (opatrenie 2.5)	počet	0	3	
	FO002	Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikovaní CO (opatrenie 2.5)	€	0	126 000,00	

		Počet žiakov a detí, navštevujúcich rozvinutú a modernizovanú infraštruktúru (opatrenie 2.5)	počet	0	120
		Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (opatrenie 2.5)	počet	0	0
Indikatívny harmonogram výziev	1. výzva : máj / 2018 – otvorená výzva n. výzva : v nasledujúcich rokoch podľa dostupných finančných prostriedkov v opatrení 2.5 určených pre výzvu v zmysle schváleného harmonogramu vyhlasovania výziev.				

Tabuľka č. 4.J: Opatrenie Stratégie CLLD (3.1)

Názov opatrenia	3.1 Prevádzka kancelárie MAS					
Priradenie kódu opatrenia	-					
Priradenie k ŠC IROP	5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií					
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 3: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho					
Zdôvodnenie výberu	Podpora v rámci tohto opatrenia bude poskytovaná na prevádzku a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín. V zmysle strategickej časti Stratégie CLLD VSP Južný Gemer bude opatrenie 3.1 riešiť strategickú prioritu 3 Partnerstvo a spolupráca a špecifický cieľ: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho. Skúsenosti z implementácie rozvojových projektov poskytujú významný predpoklad pre zvládnutie náročného administratívneho procesu riadenia a manažovania stratégie CLLD a jej úspešného implementovania v regióne. Oprávnená aktivita v zmysle definície IROP je financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD					
Rozsah a oprávnené činnosti	v súlade s IROP					
Oprávnení prijímatelia	Miestna akčná skupina (menej rozvinutého regiónu) vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v súlade s IROP					
Intenzita pomoci	v súlade so Stratégiou financovania EŠIF pre programové obdobie 2014 – 2020					
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	v súlade s IROP					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	355 992,00	339 040,00	0,00	16 952,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Spolu	355 992,00	339 040,00	0,00	16 952,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	Činnosť a prevádzka kancelárie združenia sa bude počas celej doby implementácie stratégie CLLD riadiť platnými zákonmi SR a nadriadeným strategickým dokumentom (IROP). Dôležitým zákonom pri implementácii stratégie CLLD bude zákon o EŠIF, zákon o konflikte záujmov a zákon o verejnom obstarávaní. Všetky operácie vykonávané v rámci prevádzky kancelárie MAS budú vyberané, aby dosiahli maximálny možný multiplikačný efekt a synergicky pôsobili pozitívne na rozvoj územia čím sa zabezpečí úspešná implementácia stratégie CLLD VSP Južný Gemer v súlade s IROP.					
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O0241	Počet podporených MAS (opatrenie 3.1)	počet	0	1	
	M19	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestnu akčnú skupinu (opatrenie 3.1)	počet	0	14 211	
	M19	Celkové verejné výdavky – podpora pri prevádzkových nákladoch (opatrenie 3.1)	€	0	339 040,00	
		Pracovné miesta vytvorené pre zabezpečenie implementácie stratégie CLLD	počet	0	4 ¹	
Indikatívny harmonogram výziev	Irelevantné – výzvu vyhlasuje RO pre IROP v zmysle Systému riadenia CLLD – predpoklad rok 2017					

¹ pracovné miesta budú vytvorené v rámci kancelárie OZ a tieto nevstupujú do bodovania stratégie CLLD pričom sa jedná o tie isté pracovné miesta ako aj v opatrení 3.2 Animácie a náklady na oživenie

Tabuľka č. 4.K: Opatrenie Stratégie CLLD (3.2)

Názov opatrenia	3.2 Animácie a náklady na oživenie
Priradenie kódu opatrenia	Opatrenie 19 – na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) Podopatrenie 19.4 - Podpora na prevádzkové náklady a oživenie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	Prioritne: 6B
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 3: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho
Zdôvodnenie výberu	Podpora v rámci tohto opatrenia bude poskytovaná na animačnú činnosť a oživovanie územia schválených miestnych akčných skupín. V zmysle strategickej časti Stratégie CLLD VSP Južný Gemer bude opatrenie 3.1 riešiť strategickú prioritu 3 Partnerstvo a spolupráca a špecifický cieľ: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho. Skúsenosti z implementácie rozvojových projektov poskytujú významný predpoklad pre zvládnutie náročného administratívneho procesu riadenia a manažovania stratégie CLLD a jej úspešného implementovania v regióne. Oprávnená aktivita v zmysle definície PRV SR 2014 - 2020 je financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území schválených miestnych akčných skupín.
Oprávnení prijímatelia	Miestna akčná skupina (menej rozvinutého regiónu) vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v súlade s Programom rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a nariadením EÚ (č. 1305/2013) s právnou formou občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.
Intenzita pomoci	100 % (grant)
Oprávnené výdavky	➤ Financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: a) propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b) výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác;

	c) vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov. V súlade s pravidlami Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 a definíciou oprávnených činností, aktivít a výdavkov pre podopatrenie 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie Na financovaní chodu MAS a animácie sa budú podieľať obidva fondy využité pri realizácii nástroja CLLD (EFRR a EPFRV). Nakoľko podporené budú len multifondové stratégie (financované z obidvoch fondov v rámci CLLD – EFRR a EPFRV) nebude sa uplatňovať lead fund, ale financovanie bude nasledovné: ➤ Prevádzkové náklady na chod MAS (s výnimkou MAS na území Bratislavského kraja) budú hradené z EFRR a náklady na oživenie všetkých stratégií (animácie) budú hradené z EPFRV. ➤ Z EPFRV budú tiež hradené prevádzkové náklady na chod MAS nachádzajúcich sa na území Bratislavského kraja. V prípade zmiešaných MAS (nachádzajúcich sa na území Bratislavského aj Trnavského kraja) budú prevádzkové náklady hradené len z EPFRV.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia. Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20 % celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja. Časť výdavkov súvisiacich s chodom MAS a animáciou bude hradená formou paušálnej platby, ktorá bude stanovená na základe výpočtov a analýz primeranosti nákladov.					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	84 868,67	63 651,50	21 217,17	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	84 868,67	63 651,50	21 217,17	0,00	0,00

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	Výdavky na ožiovovanie a animačné aktivity sa budú počas celej doby implementácie stratégie CLLD riadiť platnými zákonmi SR a nadriadeným strategickým dokumentom (PRV SR 2014 - 2020). Dôležitým zákonom pri implementácii stratégie CLLD bude zákon o EŠIF, zákon o konflikte záujmov a zákon o verejnom obstarávaní. Všetky operácie vykonávané v rámci animácie MAS budú vyberané, aby dosiahli maximálny možný multiplikačný efekt a synergicky pôsobili pozitívne na rozvoj územia čím sa zabezpečí úspešná implementácia stratégie CLLD VSP Južný Gemer v súlade s PRV.				
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	O0241	Počet podporených MAS (opatrenie 3.2)	počet	0	1
	M19	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestnu akčnú skupinu (opatrenie 3.2)	počet	0	14 211
	M19	Celkové verejné výdavky – podpora pri nákladoch na oživenie (opatrenie 3.2)	€	0	84 868,67
		Pracovné miesta vytvorené pre zabezpečenie implementácie stratégie CLLD	počet	0	4 ²
Indikatívny harmonogram výziev	Irelevantné – výzvu vyhlasuje PPA v zmysle Systému riadenia CLLD – predpoklad rok 2017				

² pracovné miesta budú vytvorené v rámci kancelárie OZ a tieto nevstupujú do bodovania stratégie CLLD pričom sa jedná o tie isté pracovné miesta ako aj v opatrení 3.1 Prevádzka kancelárie MAS.

Tabuľka č. 4.L: Opatrenie Stratégie CLLD (3.3)

Názov opatrenia	3.3 Národná a nadnárodná spolupráca
Priradenie kódu opatrenia	Opatrenie 19 – na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) Podopatrenie 19.4 - Podpora na prevádzkové náklady a oživenie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	Prioritne: 6B
Ciele opatrenia	Ciele opatrenia v nadväznosti k napĺňaniu cieľov stratégie CLLD Špecifický cieľ 3: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho
Zdôvodnenie výberu	Podpora v rámci tohto opatrenia bude poskytovaná na realizáciu projektov spolupráce medzi MAS a partnerstvami pracujúcimi na princípoch LEADER na Slovensku, ale aj v zahraničí. V zmysle strategickej časti Stratégie CLLD VSP Južný Gemer bude opatrenie 3.1 riešiť strategickú prioritu 3 Partnerstvo a spolupráca a špecifický cieľ: Rozvíjať partnerstvo a spoluprácu v rámci územia VSP a mimo neho. Skúsenosti z implementácie rozvojových projektov poskytujú významný predpoklad pre zvládnutie náročného administratívneho procesu riadenia a manažovania stratégie CLLD a jej úspešného implementovania v regióne. Oprávnená aktivita v zmysle definície PRV SR 2014 - 2020 je príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny . Spolupráca sa neviaže len na podporu z PRV SR 2014 – 2020, ale môže byť počas implementácie stratégie CLLD rozšírená o spoluprácu prostredníctvom rôznych fondov a grantov ako napr. projekty cezhraničnej spolupráce, Vyšehradský fond, výzvy z dunajskej stratégie a pod.
Rozsah a oprávnené činnosti	V rámci podopatrenia projektov spolupráce, môže ísť o 2 typy spolupráce: 1. Národná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS a/alebo s verejno-súkromnými partnerstvami, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD na území SR; 2. Nadnárodná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS v EÚ a/alebo s verejno-súkromným partnerstvom, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD, na území EÚ alebo tretích krajín. Miestnym akčným skupinám môže byť pridelená tiež predbežná technická podpora pre projekty spolupráce v rámci národnej alebo nadnárodnej spolupráce pod podmienkou, že miestne akčné skupiny

	preukázu, že plánujú realizáciu konkrétneho projektu, t.z., že musí byť možné prinajmenšom identifikovať ciele a charakter plánovaného projektu. Prijatie takejto podpory neznamena povinnosť neskôr projekt zrealizovať.
Oprávnení prijímatelia	Miestna akčná skupina (menej rozvinutého regiónu) vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja a verejno súkromné partnerstvo pracujúce na princípoch LEADER/CLLD (bez štatútu MAS) zo SR v súlade s PRV (resp. nariadením EÚ (č. 1305/2013)
Intenzita pomoci	Maximálna miera podpory z celkových oprávnených výdavkov: ➤ do 100 % v závislosti od uplatňovaných pravidiel pomoci de minimis Pre predbežnú technickú podporu stanoví maximálny limit riadiaci orgán v metodologickej príručke, príp. vo výzve.
Oprávnené výdavky	Oprávnené sú výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1 Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Oprávnené budú náklady v súlade s čl. 44/1 nariadenia č. 1305/2013 na: ➤ predbežnú technickú podporu národného alebo nadnárodného projektu spolupráce o náklady oprávnené v rámci predbežnej technickej podpory môžu byť: ○ náklady v súvislosti s výmenou skúseností (napr. organizovanie stretnutí potenciálnych partnerov, cestovné, ubytovanie, poplatky na tlmočníkov a pod.); ○ náklady na vývoj projektu (napr. štúdie uskutočniteľnosti projektu, konzultácie špecifických problémov, náklady na preklady, ďalšie náklady na zamestnancov a pod.); ➤ realizáciu národného alebo nadnárodného projektu spolupráce ○ náklady súvisiace s realizovaním konkrétnej aktivity s jasne identifikovanými výstupmi, ktoré budú mať dopad na príslušné územia; ○ náklady súvisiace s budovaním kapacít, a výmenou skúseností v oblasti miestneho rozvoja – napr. spoločné publikácie, semináre, twinningové opatrenia (výmenné pobyty manažérov, zamestnancov a pod.) vedúce k prijatiu spoločnej metodológie a pracovných postupov alebo k vypracovaniu spoločných alebo koordinovaných rozvojových dokumentov; ○ spoločné náklady partnerov spolupráce – náklady, ktoré zdieľajú viacerí partneri projektu spolupráce (napr. náklady na vytvorenie webového sídla, spoločných brožúr a pod.). Podrobnejší zoznam oprávnených, resp., neoprávnených nákladov bude uvedený v metodologickej príručke, týkajúcej sa projektov spolupráce, ktorá bude vypracovaná a zverejnená v súlade čl. 44 (3) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.

Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Irelevantné, minimálnu a maximálnu výšku príspevku stanoví riadiaci orgán v metodickej príručke, príp. vo výzve.					
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	Min. 50000	Min. 37500	Min. 12500	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	Min. 50000	Min. 37500	Min. 12500	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	Výdavky na vykonávanie činností projektov spolupráce sa budú počas celej doby implementácie stratégie CLLD riadiť platnými zákonmi SR a nadriadeným strategickým dokumentom (PRV SR 2014 - 2020). Dôležitým zákonom pri implementácii stratégie CLLD bude zákon o EŠIF, zákon o konflikte záujmov a zákon o verejnom obstarávaní. Všetky operácie vykonávané v rámci projektov spolupráce MAS budú vyberané, aby dosiahli maximálny možný multiplikačný efekt a synergicky pôsobili pozitívne na rozvoj územia čím sa zabezpečí úspešná implementácia stratégie CLLD VSP Južný Gemer v súlade s PRV.					
Povinné prílohy stanovené MAS	Miestna akčná skupina Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si nestanovila vlastné povinné prílohy stanovené MAS					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O0241	Počet podporených MAS (opatrenie 3.3)	počet	0	1	
	M19	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestnu akčnú skupinu (opatrenie 3.3)	počet	0	14 211	
	M19	Celkové verejné výdavky (v EUR) – príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny (opatrenie 3.3)	€	0	Min. 50 000,-	
		Počet projektov spolupráce MAS	počet	0	2	
Indikatívny harmonogram výziev	Irelevantné – výzvu vyhlasuje PPA v zmysle Systému riadenia CLLD a Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 – predpoklad rok 2018					

Časť B.) Akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu MAS

Tabuľka č. 4. Y: Opatrenie PRV – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

Názov opatrenia	1.2 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov			
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	2A, 2B, 6A			
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ + ŠR	VZ
	MR	100 000,00	100 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	100 000,00	100 000,00	0,00

Názov opatrenia	1.3 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	2A, 2B, 5C, 6A
Rozsah a oprávnené činnosti	Činnosť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov. V rámci danej činnosti je oprávnená výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie, a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, len v nadväznosti na investície do rozvoja rekreačných a relaxačných činností. V prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útlne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy). Činnosť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.

	Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov. V rámci využívania obnoviteľných zdrojov energie sú oprávnené nasledovné investície za podmienky, že časť energie prijímateľ podpory spotrebuje vo vlastnom podniku a v prípade využívania solárnej energie, táto pokryje sprostredkovane aj časť jeho spotreby tepla resp. bude vyrobená elektrina použitá aj na klimatizáciu a pod.: 9) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete; 10) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete; 11) investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie, kde je časť energie uvádzaná do siete; 12) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie drevnej biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním plynu vyrobeného termochemickou konverziou s max. elektrickým výkonom do 500 kW; 13) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie odpadovej drevnej biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW; 14) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie solárnej energie s max. výkonom 250 kW; 15) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie veternej energie s max. výkonom 250 kW; 16) investície na budovanie zariadení na energetické využívanie vodnej energie s max. výkonom 250 kW. Činnosti spojené s využívaním OZE prispievajú k fokusovej oblasti 5C.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ + ŠR	VZ
	MR	888 888,89	400 000,00	488 888,89
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	888 888,89	400 000,00	488 888,89

Názov opatrenia	2.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry			
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	6B, 6C			
Rozsah a oprávnené činnosti	- výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd; - výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.); - zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ + ŠR	VZ
	MR	400 000,00	400 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	400 000,00	400 000,00	0,00

Názov opatrenia	2.3 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry			
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	6B, 6C			
Rozsah a oprávnené činnosti	- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrů, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov; - zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia;			

	- investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov); - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.; - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb; - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia).			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ + ŠR	VZ
	MR	609 139,80	609 139,80	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	609 139,80	609 139,80	0,00

Názov opatrenia	3.2 Animácie a náklady na oživenie			
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	Prioritne: 6B			
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území schválených miestnych akčných skupín.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ + ŠR	VZ
	MR	76 000,00	76 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	76 000,00	76 000,00	0,00

Tabuľka č. 4. Z: Opatrenie IROP – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

Názov opatrenia	1.4 Zakladanie nových a podpora tradičných a inovatívnych obchodných služieb a výrobných podnikov			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií			
Rozsah a oprávnené činnosti	v súlade s IROP			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ + ŠR	VZ
	MR	727 272,73	400 000,00	327 272,73
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	727 272,73	400 000,00	327 272,73

Názov opatrenia	3.1 Prevádzka kancelárie MAS			
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií			
Rozsah a oprávnené činnosti	v súlade s IROP			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ + ŠR	VZ
	MR	319 200,00	304 000,00	15 200,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	319 200,00	304 000,00	15 200,00

Hodnotiaca otázka B.3 Riadiaci a implementačný proces

Implementačné procesy v rámci Stratégie CLLD VSP Južný Gemer sú popísané v súlade s riadiacimi dokumentmi PRV SR 2014 – 2020 prostredníctvom odkazov na relevantnú dokumentáciu, ako aj priamym opisom. Súhrn daných procesov zahŕňa minimálne požadované prvky: postupy vyhlásenia výzvy MAS, postupy hodnotenia projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr a postupy výberu projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr.

Akčný plán v rámci každého plánovaného opatrenia/podopatrenia obsahuje minimálne údaje v zmysle Prílohy č. 1 k príručke: Metodický pokyn na spracovanie stratégie CLLD.

Výberom opatrení na základe cieľov Stratégie CLLD VSP Južný Gemer a identifikovaných potrieb sa zabezpečilo vzájomné prepojenie analytického, strategického, implementačného rámca Stratégie CLLD Južný Gemer v súlade s intervenčnou logikou a podmienkami podpory.

5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

Monitorovanie a hodnotenie je potrebné na posúdenie, či sú napĺňané ciele stratégie CLLD VSP Južný Gemer. Pre potreby hodnotenia a monitorovania bol odborným tímom zostavený hodnotiaci a monitorovací rámec, ktorý umožní už na začiatku zvážiť reálnosť cieľov a opatrení v území VSP Južný Gemer. Treba si uvedomiť, že ide o integrovanú multifondovú stratégiu, ktorej implementácia zahŕňa opatrenia PRV SR 2014 – 2020 a IROP 2014 – 2020, pričom výstupy sa budú merať na úrovni jednotlivých programov. Pri sledovaní dopadov a výsledkov sa bude zohľadňovať aj projektový výstup mimo podporu prostredníctvom stratégie CLLD. Proces monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD VSP Južný Gemer vychádza z ustanovení kapitoly 10 Systému riadenia CLLD v platom znení.

V rámci monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD VSP Južný Gemer sa budú sledovať ukazovatele v nasledovných oblastiach podpory:

- **PRV SR 2014 – 2020:**
 - úroveň programu: povinné ukazovatele stanovené RO pre PRV,
 - úroveň fokusových oblastí: povinné ukazovatele stanovené RO pre PRV.
- **IROP:**
 - úroveň programu: povinné ukazovatele stanovené RO pre IROP,
 - úroveň špecifických cieľov: povinné ukazovatele stanovené RO pre IROP.
- **Dodatočné (vlastné) ukazovatele MAS:**
 - ukazovatele priorít,
 - ukazovatele špecifických cieľov/fokusových oblastí,
 - ukazovatele opatrení/podopatrení.
- **sebahodnotenie MAS v oblastiach:**
 - implementácie stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER,
 - implementačného procesu,
 - riadiaceho procesu,
 - propagácie a vzdelávanie členov MAS.

5.3.1. Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD

Hodnotiaci a monitorovací rámec bude slúžiť ako nástroj priebežného hodnotenia implementácie stratégie pre výkonný orgán – Radu združenia, monitorovací výbor a najvyšší orgán – Valné zhromaždenie a ako nástroj prípadných zmien, ktoré vyššie uvedené orgány môžu navrhnúť a prijať, ak implementácia nebude sledovať vytýčené ciele. Vyhodnocovanie stratégie sa bude vykonávať v polovici implementácie stratégie CLLD (v roku 2020, najneskôr do 30. 06. 2020) s cieľom posúdiť výstupy a výsledky intervencie. Strednodobé hodnotenie (tzv. mid-term) sa predkladá spolu so „Správou o implementácii stratégie CLLD“, pričom výsledok posúdenia a hodnotenia bude mať vplyv na jej aktualizáciu. Predmetom záverečného hodnotenia (tzv. ex-post) je zhodnotenie celkovej účinnosti a efektívnosti vynaložených finančných prostriedkov EPFRV a EFRR prostredníctvom vyhodnotenia monitorovacích ukazovateľov s ohľadom na ich prínos pre naplnenie cieľov stratégie CLLD a prínos pre územie MAS.

Hodnotenie stratégie v zmysle podmienok a ustanovení kapitoly 10 Monitorovanie a hodnotenie, Systému riadenia CLLD v platnom vykonáva **nezávislý hodnotiteľ**.

Združenie v prípade získania štatútu MAS bude mať povinnosť vypracovávať ročne **Správu o implementácii stratégie CLLD** vždy k 31.3. roka n+1 v zmysle vzoru, ktorý zverejní gestor CLLD. Základnými zdrojmi údajov do Správy o implementácii stratégie CLLD sú: údaje z ITMS 2014+ (relevantné pre projekty IROP), monitorovacie správy realizovaných projektov v rámci implementácie stratégie CLLD, administratívne údaje ako sú napr. súbory informácií, štatistiky a pod.

V zmysle Systému riadenia CLLD bude povinnosťou združenia poskytnúť riadiacim orgánom, NSRV a/alebo určeným hodnotiteľom alebo iným subjektom povereným výkonom týchto funkcií v jeho mene všetky informácie potrebné na monitorovanie a hodnotenie programu. Okrem toho bude združenie vykonávať vlastné hodnotenie a monitorovanie miestnej rozvojovej stratégie CLLD.

Prijímateľ projektov v rámci implementácie stratégie CLLD je povinný predkladať kópiu monitorovacích správ a kópiu záverečnej ŽoP na príslušnú MAS.

RO pre PRV a/alebo PPA môžu požadovať aj po ukončení realizácie projektu predloženie dodatočných informácií o projekte pre účely monitorovania. Pre účely hodnotenia môže byť prijímateľ vyzvaný nezávislým hodnotiteľom na predloženie dodatočných informácií nevyhnutných pre hodnotenie programu (výberová vzorka).

Zber monitorovacích ukazovateľov na úrovni projektov sa zabezpečuje hlavne prostredníctvom ŽoNFP a monitorovacích správ. Časť ukazovateľov sa získava aj administratívnym spôsobom, ako napr. celkové verejné výdavky, alebo počty podporených operácií.

Formuláre monitorovacích správ v rámci PRV SR 2014 – 2020 pre jednotlivé opatrenia zverejní PPA na svojom webovom sídle, pričom presný spôsob predkladania správ bude špecifikovaný v príručke pre prijímateľa. Nedosiahnutie plánovanej hodnoty monitorovacích ukazovateľov pri preukázaní externého vplyvu nemusí byť spojené s finančnou sankciou vo vzťahu k prijímateľovi.

Postupy sebahodnotenia jednotlivých orgánov MAS a činnosti MAS

Jednotlivé orgány VSP Južný Gemer budú pravidelne vyhodnocovať inštitucionálne zabezpečenie implementácie stratégie CLLD, a to konkrétne procesom sebahodnotenia v rámci ktorého sa hodnotí:

- Funkčnosť existujúcej organizačnej štruktúry MAS
- Funkčnosť manažmentu MAS
- Flexibilitu, účinnosť a oprávnenosť rozhodovacích postupov o stratégii a projektoch
- Schopnosť MAS zabezpečiť implementáciu stratégie a projektov
- Schopnosť MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov
- Implementácia stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER,
- Funkčnosť implementačného procesu,
- Funkčnosť riadiaceho procesu,
- Funkčnosť propagácie a vzdelávania členov MAS.

Všetky vyššie uvedené otázky budú na začiatku každého roku prerokované. Kontrolu sebahodnotenia hore uvedených orgánov vykoná kontrolný orgán MAS a monitorovací výbor. V prípade odpovedi „nie“ príslušný orgán prerokuje danú oblasť a na základe toho vykoná potrebné opatrenia na odstránenie problému.

Základom sebahodnotenia implementácie stratégie je pravidelné (minimálne raz za rok) číselné vyhodnocovanie vyššie uvedených ukazovateľov monitorovania a hodnotenia v zmysle interných smerníc a pravidiel.

Nepovinná tabuľka č. 20: Ukazovatele sebahodnotenia MAS

Implementácia stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER			
Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	Cieľová hodnota
Rozloha súvislého územia	M2	0	191,60
Implementácia stratégie CLLD na základe jej tvorby prístupom zdola nahor	počet	0	1
Fungujúca MAS	počet	0	1
Počet aplikovaných inovácií	počet	0	2
Počet nových poznatkov a skúseností na základe vytvárania sietí	počet	0	2
Počet realizovaných projektov na báze spolupráce	počet	0	2
Implementačný proces			
Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	Cieľová hodnota
Počet zasadnutí výkonného orgánu	počet	0	-
Počet zasadnutí monitorovacieho výboru	počet	0	-
Počet zasadnutí výberovej komisie	počet	0	-
Riadiaci proces			
Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	Cieľová hodnota
Funkčnosť a flexibilita orgánov OZ	%	0	85
Počet rokovaní najvyššieho orgánu	počet	0	6
Počet rokovaní kontrolného orgánu	počet	0	6
Propagácia a vzdelávania členov MAS			
Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	Cieľová hodnota
Počet propagačných podujatí	počet	0	5
Počet účastníkov, ktorí úspešne dokončili vzdelávaciu aktivitu	počet	0	10

Riziká nenaplnenia stanovených monitorovacích indikátorov sú dostatočne známe a združenie ako žiadateľ je si vedomé svojich povinností v oblasti získania podpory z EPFRV a EFRR. Z Finančného hľadiska sa ako najväčšie riziko javí zabezpečenie dostatočnej finančnej likvidity na prefinancovanie kancelárie združenia a financovanie neoprávnených výdavkov. Zodpovednosť v tomto smere má štatutárny orgán VSP, výkonný orgán združenia spolu s kanceláriou MAS, ktoré zabezpečia dostatok finančných prostriedkov z členských príspevkov, resp. z iných zdrojov v zmysle Stanov VSP, článok XIV, bod 3.

Procesné riziká pozostávajú najmä z častých zmien Systému riadenia CLLD a príslušnej legislatívy. Časté zmeny predmetných dokumentov a zákonov (napr. zákon o VO) prinášajú neúmernú záťaž na kanceláriu MAS a predsedu OZ, ktorí predmetné zmeny musia naštudovať a zapracovať do interných vykonávacích predpisov, stanov a Stratégie CLLD VSP Južný Gemer.

Ľudské zdroje sú najrizikovejším faktorom v projektovom manažmente. Zodpovedný výber projektového manažéra a zároveň manažéra kancelárie MAS je v zmysle stanov Výkonný orgán združenia na čele s predsedom. Predmetné výberové konanie bude vykonané v súlade s podmienkami výzvy 21/PRV/2017 v spolupráci s odborníkmi v oblasti rozvoja vidieka a projektového manažmentu. Štatutárny zástupca má dlhoročné skúsenosti s činnosťou MAS ako aj s riadením obce, pričom aj jednotliví členovia MAS sú aktívni v spoločných činnostiach.

Proces hodnotenia multiplikačných efektov Stratégie VSP Južný Gemer bude prebiehať súbežne s procesom monitorovania a hodnotenia stratégie – konkrétne monitoring a hodnotenie realizácie projektov, ich dopad na socio-ekonomické činnosti v regióne, ako aj prostredníctvom príkladov dobrej praxe a procesov sebahodnotenia MAS (napr. činnosť manažmentu v procese realizácie a diseminácie výsledkov stratégie).

5.3.2. Monitorovacie ukazovatele

Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer si stanovilo na preukazovanie napĺňania cieľov implementácie stratégie CLLD VSP Južný Gemer jasne merateľné ukazovatele pre výstupy. Monitorovacie ukazovatele sú stanovené nasledovne:

- povinné ukazovatele v súvislosti s IROP a PRV – úroveň programu

- povinné ukazovatele v súvislosti s IROP a PRV – úroveň špecifických cieľov IROP
- vlastné ukazovatele

Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	10 300,00
Počet obyvateľov podporenej MAS	14 211
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)	5

Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2023
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	1 180 580,00
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	84 868,67

Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	7
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	14
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	7
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	0
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	5

Plánovaný počet vytvorených pracovných miest v rámci implementácie Stratégie je 19 (PRV a IROP).

Povinné ukazovatele v súvislosti s PRV – úroveň fokusových oblastí PRV

Opatrenie 1.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov

- Fokusová oblasť 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie
- Fokusová oblasť 2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny
- Fokusová oblasť 2C) Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesných podnikov
- Fokusová oblasť 5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;
- Fokusová oblasť 3A) zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií
- Fokusová oblasť 4B) Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov

- Fokusová oblasť 4C) Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov (opatrenie 1.1) / 4.1 /	2
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné výdavky (opatrenie 1.1) / 4.1 /	80 000,00
M04 – Investície do hmotného majetku (článok 17)	Celkové verejné a súkromné investície (opatrenie 1.1) / 4.1 /	160 000,00

Opatrenie 1.2 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov.

- Fokusová oblasť 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie
- Fokusová oblasť 2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generáčnej výmeny
- Fokusová oblasť 6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania pre mladých poľnohospodárov (1.2) / 6.1 /	1
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové verejné výdavky (opatrenie 1.2) / 6.1 /	50 000,00
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové verejné a súkromné investície (opatrenie 1.2) / 6.1 /	50 000,00

Opatrenie 1.3 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností

- Fokusová oblasť 2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov,

najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

- Fokusová oblasť 2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny
- Fokusová oblasť 5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;
- Fokusová oblasť 6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach (opatrenie 1.3) /6.4./	4
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové verejné a súkromné investície v EUR (opatrenie 1.3) /6.4/	622 222,23
M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)	Celkové verejné výdavky v EUR (opatrenie 1.3) /6.4/	280 000,00

Opatrenie 2.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie

Opatrenie 2.2 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie

Opatrenie 2.3 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

- Fokusová oblasť 5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;
- Fokusová oblasť 6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Názov opatrenia	Názov ukazovateľa	Hodnota
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií , ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (7.2.)	4
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry (opatrenie 7.5.)	1
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo (7.4.)	4
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (7.2.; 7.5.; 7.4.;)	6 000
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Celkové verejné výdavky (v EUR) 7.2	300 000,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Celkové verejné výdavky (v EUR) 7.5	80 580,00
M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)	Celkové verejné výdavky (v EUR) 7.4	390 000,00
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	Počet vybraných MAS	1
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	14 211
M19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)	84 868,67

Vlastné ukazovatele

Ukazovatele pre opatrenia z IROP

Názov opatrenia	Merná jednotka	Hodnota
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky a služby, ktoré sú pre územie MAS nové (opatrenie 1.4)	počet	14
Počet ľudí, využívajúcich rozvinuté sociálne služby (opatrenie 2.4)	počet	30
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (opatrenie 2.4)	počet	0

Ukazovatele pre opatrenia z PRV

Názov opatrenia	Merná jednotka	Cieľová Hodnota
Počet inovatívnych technológií zakúpených v rámci podporených projektov (opatrenie 1.1)	počet	1
Počet diverzifikovaných činností s pomocou podpory	počet	4
Počet metrov vybudovanej infraštruktúry	m	200
Počet projektov na území MAS vytvárajúcich rozvojový potenciál v oblasti miestnej turistickej infraštruktúry (opatrenie 2.2)	počet	1
Počet m ² zlepšených základných služieb / zlepšenej základnej infraštruktúry	m ²	90
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	počet	0

Hodnotiaca otázka B.4 Monitorovanie a hodnotenie stratégie

Stratégia CLLD VSP Južný Gemer definuje všetky povinné monitorovacie ukazovatele PRV SR 2014 – 2020 a IROP v zmysle Prílohy č. 1 Metodický pokyn na spracovanie stratégie CLLD a monitorovacie ukazovatele identifikovaného špecifického cieľa IROP a fokusovej oblasti PRV – **pozri kapitola 5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.**

Stratégia CLLD VSP Južný Gemer identifikuje možné riziká implementácie stratégie CLLD (z hľadiska finančného, procesného a ľudských zdrojov) a popis opatrení na ich elimináciu vrátane zodpovedných subjektov - **pozri kapitola 5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.**

Hodnotiaci rámec Stratégie CLLD VSP Južný Gemer je vypracovaný (plán, druhy a postupy hodnotenia stratégie CLLD, spôsob zapracovania výsledkov hodnotenia do stratégie CLLD)

vrátane siedmych kľúčových znakov LEADER v zmysle kapitoly 10. Systém riadenia CLLD - **pozri kapitola 5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.**

VSP Južný Gemer stanovilo postupy sebahodnotenia MAS vrátane popisu spôsobov overovania, frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov v nasledovných oblastiach:

- implementácia stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER,
- implementačný proces
- riadiaci proces
- propagácia a vzdelávanie členov MAS - **pozri kapitola 5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.**

6. Finančný rámec

6.1. Financovanie stratégie CLLD

Celkový rozpočet stratégie CLLD v rámci územnej pôsobnosti Verejno – súkromného Partnerstva Južný Gemer je uvádzaný v súlade s maximálnymi limitmi uvedenými v Systéme riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020. Verejno – súkromného Partnerstva Južný Gemer si uplatňuje finančnú alokáciu tzv. základnú, ktorá sa skladá z fixnej a variabilnej zložky, ktorá je vypočítaná podľa nižšie uvedeného vzorca, pri rešpektovaní maximálnej výšky základnej alokácie pre každé VSP uvedené vo výzve na predkladanie ŽoSS MAS v zmysle kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Finančné prostriedky z iných zdrojov, ktoré nie sú zahrnuté vo fixnej a variabilnej zložke plánuje Verejno – súkromného Partnerstva Južný Gemer využiť hlavne z opatrenia 19.3 Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny, kde plánujeme využiť kontakty s miestnymi akčnými skupinami na Slovensku a v zahraničí.

Fixná zložka: 350 000,00 €

Výpočet variabilnej zložky

Stanovené jednotkové alokácie v EUR	
EUR / obyvateľa	X = 9,66 €
EUR / km ² rozlohy	Y = 1 150,61 €
EUR / % nezamestnanosti	Z = 110 413,32 €
EUR / obec	W = 12 395,25 €

Variabilná zložka stratégie CLLD = ((14 211 x 9,66) + (191,60 x 1 150,61) + (14,83 x 110 413,32) + (16 x 12 395,25))

Variabilná zložka stratégie CLLD = 137 278,26 + 220 456,88 + 1 637 429,54 + 198 324,00

Variabilná zložka stratégie CLLD = 2 193 488,67 €

Stratégia CLLD = 350 000,00 + 2 193 488,67

Stratégia CLLD = 2 543 488,67 €

Stratégia CLLD v zmysle výzvy = 2 543 488,67 € (maximálny limit z výzvy < príloha č. 4)

Na základe analýzy a rozhodnutia orgánov VSP Južný Gemer bol finančný rámec základnej alokácie Stratégie CLLD VSP Južný Gemer stanovený v nasledovnej hodnote.

Stratégia CLLD (zdroje PRV + IROP) = 2 543 488,67 €

Financovanie operácií v rámci stratégie CLLD = 2 119 580,00 €

Financovanie chodu MAS a animácií = 423 908,67 €

Vlastné a iné zdroje = 1 000 037,87³ €

Celkové zdroje (základná alokácia) = 3 543 526,54 €

³ Vlastné a iné zdroje v rámci Stratégie CLLD VSP Južný Gemer sa môžu znížiť / zvýšiť v súlade s riadiacimi dokumentami CLLD, na základe ustanovení, definovaných v Kapitole 5.2 Akčný plán, bod. Intenzita pomoci - možnosť zvýšenia / zníženia základnej miery intenzity pomoci na základe typu žiadateľa, veľkosti podniku (žiadateľa), kombináciou projektu s inými projektovými opatreniami, resp. schválením schém pomoci de minimis pre prijímateľov vykonávajúcich hospodársku činnosť v rámci IROP a pod.

Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	2 543 488,67
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	2 119 580,00
Chod MAS a animácie	423 908,67

Tabuľka č. 9: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov

	Fond	Typ regiónu	Spolu v EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	EPFRV	menej rozvinutý	2 543 488,67
	EFRR	viac rozvinutý	0,00
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	EPFRV	menej rozvinutý	2 119 580,00
	EFRR	viac rozvinutý	0,00
Chod MAS	EPFRV	menej rozvinutý	339 040,00
	EFRR	viac rozvinutý	0,00
Animácie	EPFRV	menej rozvinutý	84 868,67
	EFRR	viac rozvinutý	0,00

Pozn.: Financovanie chodu MAS vrátane animácií musí byť v súlade s kapitolou 6.2 Systému riadenia CLLD.

Tabuľka č. 10: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov

	región	PRV				IROP				SPOLU			
		EPFRV	ŠR	VZ	spolu	EFRR	ŠR	VZ	spolu	fondy	ŠR	VZ	spolu
operácie v rámci stratégie CLLD	menej rozvinutý	885 435,00	295 145,00	422 222,23	1 602 802,23	939 000,00	0,00	560 863,64	1 499 863,64	1 824 435,00	295 145,00	983 085,87	3 102 665,87
	viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
chod MAS	menej rozvinutý	0	0	0	0	339 040,00	0,00	16 952,00	355 992,00	339 040,00	0,00	16 952,00	355 992,00
	viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
animácie	menej rozvinutý	63 651,50	21 217,17	0,00	84 868,67	0	0	0	0	63 651,50	21 217,17	0,00	84 868,67
	viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SPOLU	menej rozvinutý	949 086,50	316 362,17	422 222,23	1 687 670,90	1 278 040,00	0,00	577 815,64	1 855 855,64	2 227 126,50	316 362,17	1 000 037,87	3 543 526,54
	viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	spolu	949 086,50	316 362,17	422 222,23	1 687 670,90	1 278 040,00	0,00	577 815,64	1 855 855,64	2 227 126,50	316 362,17	1 000 037,87	3 543 526,54

6.2. Finančný plán pre opatrenia

V tabuľke sa uvedie prehľad podľa opatrení stratégie CLLD, v členení podľa fondu (EPFRR/PRV, EFRR/IROP), kategórii regiónu a podľa zdrojov financovania v nadväznosti na vyvážený pomer medzi fondmi vyplývajúci zo základnej alokácie v zmysle bodu 5.2, časť A.) Akčný plán pre základnú alokáciu MAS tohto metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD.

	PRV:IROP
pre stratégie mimo BSK (menej rozvinutý región):	54 : 46
pre stratégie v rámci BSK (viac rozvinutý región):	75 : 25

Tabuľka č. 11: Sumárna tabuľka finančného plánu

Opatrenie stratégie CLLD	Fond	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
Opatrenie 1.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	EPFRV	menej rozvinutý región	160 000,00	60 000,00	20 000,00	80 000,00	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Opatrenie 1.2 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov	EPFRV	menej rozvinutý región	50 000,00	37 500,00	12 500,00	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Opatrenie 1.3 Podpora na investície do vytvárania a	EPFRV	menej rozvinutý región	622 222,23	210 000,00	70 000,00	342 222,23	0,00

rozvoja nepoľnohospodárskych činností		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Opatrenie 1.4 Zakladanie nových a podpora tradičných a inovatívnych obchodných služieb a výrobných podnikov	EFRR	menej rozvinutý región	1 216 363,64	669 000,00	0,00	547 363,64	0,00
		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Opatrenie 2.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	EPFRV	menej rozvinutý región	300 000,00	225 000,00	75 000,00	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Opatrenie 2.2 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	EPFRV	menej rozvinutý región	80 580,00	60 435,00	20 145,00	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Opatrenie 2.3 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	EPFRV	menej rozvinutý región	390 000,00	292 500,00	97 500,00	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Opatrenie 2.4 Rozvoj základnej infraštruktúry v	EFRR	menej rozvinutý región	157 500,00	150 000,00	0,00	7 500,00	0,00

sociálnych službách a komunitných službách		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Opatrenie 2.5 Rozvoj základnej infraštruktúry vo vzdelávaní	EFRR	menej rozvinutý región	126 000,00	120 000,00	0,00	6 000,00	0,00
		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Opatrenie 3.1 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	EPFRV EFRR	menej rozvinutý región	355 992,00	339 040,00	0,00	16 952,00	0,00
		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Opatrenie 3.2 Animácie a náklady na oživenie	EPFRV	menej rozvinutý región	84 868,67	63 651,50	21 217,17	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Opatrenie 3.3 Národná a nadnárodná spolupráca	EPFRV	menej rozvinutý región	min. 50 000,00	min. 37 500,00	min. 12 500,00	0.00	min. 20 000,00
		viac rozvinutý región	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Pozn.: V tabuľke č. 32 sa uvádzajú len opatrenia v rámci PRV a IROP

Tabuľka č. 12: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

	PRV (EPFRV) : IROP (EFRR)
Stratégia CLLD mimo BSK (menej rozvinutý región):	55,70 : 44,30 1 180 580,00€ : 939 000,00€
Stratégia CLLD v rámci BSK (viac rozvinutý región):	

Pozn.: V tabuľke č. 33 sa uvádzajú len zdroje za opatrenia v rámci PRV a IROP a bez zdrojov podopatrenia 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie.

Tabuľka č.13: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ – verejný sektor (označiť „X“)	Oprávnený prijímateľ – neverejný sektor (označiť „X“)
Opatrenie 1.1	80 000,00		„X“
Opatrenie 1.2	50 000,00		„X“
Opatrenie 1.3	280 000,00		„X“
Opatrenie 1.4	669 000,00		„X“
Opatrenie 2.1	300 000,00	„X“	
Opatrenie 2.2	80 580,00	„X“	
Opatrenie 2.3	390 000,00	„X“	
Opatrenie 2.4	150 000,00	„X“	
Opatrenie 2.5	120 000,00	„X“	
Celkový rozpočet podľa sektorov		1 040 580,00	1 079 000,00
Percentuálny pomer zamerania stratégie		49,09%	50,91%

Pozn.: Pomer medzi verejným a súkromným sektorom sa vypočíta na základe jednotlivých opatrení stratégie CLLD - rozpočet projektovaných aktivít z PRV a IROP (MAS ako žiadateľ podopatrenia 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie sa nezapočítava k žiadnemu sektoru).

Hodnotiace kritérium B.5 Finančný rámec:

- Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer vyplnilo všetky povinné tabuľky v zmysle aktuálnych riadiacich a metodických dokumentov, v súlade so stanovenou štruktúrou Prílohy č. 1 k príručke: Metodický pokyn na spracovanie stratégie CLLD (formálne a vecne).
- Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer vyčlenilo v rámci Stratégie CLLD VSP Južný Gemer na aktivity neverejného sektora v rámci finančného plánu aspoň 50 % z rozpočtu (PRV + IROP), konkrétne 50,67 % z rozpočtu

- Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer vypracovalo Stratégiu CLLD VSP Južný Gemer ako vyváženú, t.j. stratégia zahŕňa zdroje PRV a IROP vo vyváženom pomere s odchýlkou max. 6 percentuálnych bodov (menej rozvinutý región). V súlade s daným kritériom a odpoveďou na otázku č. 24 zo dňa 29. 05. 2017 je daný pomer 57,33 % : 42,67 % (PRV : IROP).

7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

Stratégia CLLD VSP Južný Gemer bola vypracovaná v súlade so strategickými dokumentmi Slovenskej republiky, v súlade so zásadami strategického plánovania a programovania, so zapojením širokej verejnosti, využitím silných stránok regiónu, eliminácií slabých stránok a s cieľom využiť všetky vnútorné danosti regiónu VSP.

7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Stratégia CLLD prispieva k zlepšovaniu ekonomického prostredia a rozvoja podnikateľských aktivít v území pôsobnosti MAS. Miestni obyvatelia definovali v procese prípravy stratégie CLLD strategickú prioritu Tvorba pracovných miest a podpora podnikania, ktorá bola v rámci SWOT analýzy definovaná ako príležitosť pre ekonomický rozvoj VSP. V súlade so stanoveným špecifickým cieľom 1: **Využitie potenciálu podnikateľského prostredia a tvorba pracovných miest vo VSP v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, služieb a remesiel.** boli vybrané podnikateľské opatrenia na realizáciu jednotlivých projektov v rámci stratégie CLLD.

Opatrenia Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 vybrané na implementáciu v rámci stratégie CLLD reflektujú silné stránky VSP. V rámci VSP sú poľnohospodárske podniky a SHR, ktorí môžu využiť podporu z podopatrenia 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov. Druhým podnikateľským opatrením je podpora mladých farmárov (č. 6.1). V rámci tohto opatrenia môžu získať podporu začínajúci mladý farmári, ktorí majú záujem o realizáciu aktivít na vidieku v oblasti špeciálnej rastlinnej alebo živočíšnej výroby. Podopatrienie 6.4 rieši podporu malých a stredných podnikov vo vidieckej oblasti na diverzifikáciu svojich výrobných činností.

Opatrenie z IROP – špecifický cieľ 5.1.1 riešia podporu tvorby pracovných miest vo vidieckej oblasti a investície do nákupu technológií, strojov a rekonštrukcie budov za účelom inovatívneho podnikania vo vidieku.

Všetky vybrané opatrenia do stratégie CLLD pre súkromný sektor sa zameriavajú na riešenie otázok zamestnanosti. V rámci bodovacích kritérií sú uprednostňované projekty, ktoré vytvoria väčší počet pracovných miest, pričom základnou podmienkou je zachovanie pôvodnej zamestnanosti v podniku. Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer sa zaviazalo vytvoriť v rámci stratégie CLLD 20 nových pracovných miest. Celkovo 14 pracovných miest bude vytvorených zo zdrojov EFRR a 5 pracovných miest z EPFRV, ktoré budú vytvorené za podmienok definovaných v príslušných strategických dokumentoch a v Metodickom pokyne na spracovanie stratégie CLLD.

Verejno – súkromné partnerstvo Južný Gemer vyčlenilo v rámci Stratégie CLLD VSP Južný Gemer na aktivity neverejného sektora v rámci finančného plánu aspoň 50 % z rozpočtu (PRV + IROP), konkrétne 50,67 % z rozpočtu za účelom tvorby pracovných miest na vidieku.

7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 stanovil 3 prierezové ciele:

- životné prostredie
- zmierňovanie zmeny klímy a adaptácie na ňu
- inovácie

Všetky aktivity a projekty realizované prostredníctvom stratégie CLLD budú v súlade s podmienkami ochrany životného prostredia. Vybrané opatrenia pomáhajú riešiť problematiku zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu – najmä opatrenia v rámci poľnohospodárskeho sektora, prípadne iných podnikateľských aktivít na vidieku. Verejná správa bude realizovať projekty, ktoré pomôžu znížiť energetickú náročnosť verejných budov spolu s využitím obnoviteľných zdrojov energie. Najdôležitejším strategickým cieľom stratégie CLLD VSP Južný Gemer je posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora (poľnohospodárstvo a potravinárstvo). Tieto sektory sú v rámci územia definované ako silné stránky a príležitosti rozvoja do budúcnosti. Konkurencieschopné poľnohospodárstvo a potravinárstvo prinesie pridanú hodnotu k ekonomickému rozvoju regiónu, nové podnikateľské príležitosti, nové pracovné možnosti a zvýšenie príjmov miestneho obyvateľstva.

Súčasťou Stratégie CLLD je aj pomoc a zapojenie sa zraniteľných skupín obyvateľstva (marginalizované rómske komunity, dlhodobo nezamestnaní, telesne či zdravotne postihnutí, seniori či deti), ktoré nájdu množstvo aktivít v rámci stratégie CLLD, najmä v projektoch

spolupráce. Akýkoľvek druh diskriminácie či nedodržania zásady rodovej rovnosti je prísne zakázané.

Atlas rómskych komunít deklaruje, že na území VSP je 31,66% zastúpenie tejto komunity. Toto číslo nemožno ignorovať a preto si zástupcovia VSP kladú za úlohu spolupracovať s tretím sektorom, ktorý je v danej oblasti aktívny a dokonca tvoria členskú základňu VSP. Zapájanie MRK do kultúrno – spoločenských aktivít znižuje napätie medzi majoritnou a minoritnou skupinou obyvateľstva a takýmto spôsobom sa obohacuje kultúrny život obyvateľov. Akákoľvek forma diskriminácie a sociálneho vylúčenia je neprípustná, prístup k rozhodovaniu o rozvoji územia VSP Južný Gemer nemôže byť nikomu odopretá.

Dlhodobo nezamestnané osoby budú zapojené do implementácie stratégie CLLD prostredníctvom podnikateľských aktivít, prípadne projektov verejného sektora, kde v rámci jednotlivých aktivít môžu nájsť svoje uplatnenie – napr. práca v obecných službách, práca na farme a pod.

Telesne a zdravotne postihnutí budú čerpať výhody prostredníctvom projektov implementovaných verejným sektorom, ktoré musia spĺňať podmienku bezbariérovosti. Všetky aktivity v rámci zlepšenia vzdelávacieho procesu prostredníctvom IROP, či budovanie verejnej infraštruktúry z PRV (napr. detské či multifunkčné ihriská) budú prospešné pre ohrozenú skupinu detí.

Ako už bolo vyššie spomenuté, Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 má definované prierezové ciele ochrany životného prostredia a predchádzanie zmenám klímy a prispôbenie sa na ne. Všetky aktivity a projekty v rámci stratégie CLLD musia byť šetrné k životnému prostrediu. Uvedený cieľ sa dosiahne spoluprácou s okresnými úradmi a ich odbormi ochrany životného prostredia, ktoré budú posudzovať každú investičnú akciu. Ochrana životného prostredia a zastavenie vplyvov, ktoré pôsobia na zmenu klímy sú prioritami stratégie Európa 2020, z dôvodu zachovania kvalitného životného prostredia aj pre budúce generácie. Podnikateľské projekty podporujúce poľnohospodárstvo, potravinárstvo, podnikanie na vidieku v oblasti výroby a služieb budú prispievať k ochrane životného prostredia využitím moderných postupov a najnovších technológií. Inovácie sú základným princípom metódy LEADER a aktivít CLLD. Vybrané opatrenia pomáhajú riešiť problematiku zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu – najmä opatrenia v rámci poľnohospodárskeho sektora, prípadne iných podnikateľských aktivít na vidieku. Verejná správa bude realizovať projekty, ktoré pomôžu znížiť energetickú náročnosť verejných budov spolu s využitím obnoviteľných zdrojov energie.

7.3. Prínosy k naplňaniu cieľov IROP

Prioritná os 5 Miestny rozvoj vedený komunitou prispieva k tematickému cieľu č. 9 Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii. Projektové podpory v rámci uvedeného nástroja v IROP komplementárne prispievajú k všetkým tematickým cieľom IROP:

1. nízko uhlíkové hospodárstvo
2. životné prostredie
3. doprava
4. podpora zamestnanosti
5. sociálna inklúzia
6. vzdelávanie

Vybrané opatrenia z časti IROP prispievajú k plneniu aktivít špecifických cieľov IROP a to konkrétne:

- 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
- 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Podnikateľské aktivity sú zamerané na tvorbu pracovných miest a podporu inovatívneho podnikania. Podpora predstavuje intervenciu do inovatívnej výroby ako aj k inovatívnym službám. Podpora verejného sektora smeruje hlavne k podpore prepojenia vidieckych sídel s mestom a dodatočne k podpore vzdelávania v rámci základných škôl, ako aj predškolských zariadení.

Synergické pôsobenie jednotlivých aktivít podpory v rámci PRV a IROP prispejú multiplikačne k zvýšeniu kvality života na vidieku v území VSP Južný Gemer a taktiež k zvýšeniu príjmov miestneho obyvateľstva. Týmto spôsobom sa stane VSP Južný Gemer zaujímavým miestom pre život, kde nájdú miestni ľudia dostatok pracovných príležitostí a možností trávenia voľného času. Budovanie komunitných vzťahov medzi obyvateľmi v rámci pôsobnosti MAS je pridanou hodnotou činnosti združenia.

7.4. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

Synergia je v rámci všeobecnej definície chápaná ako súčinnosť alebo spolupôsobenie síl, faktorov či prvkov následkom čoho je účinok, ktorý je vyšší než by bol súčet účinkov jednotlivých síl pôsobiacich osobitne (tzv. synergický efekt).

7.4.1. Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Stratégie a nadradené strategické dokumenty, ktoré sa plánujú v rámci územia VSP Južný Gemer sú najmä Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja členských obcí a samosprávneho kraja, ktoré počítajú s viacerými investíciami zahrnutými aj v rámci implementácie stratégie CLLD (pozri aj kapitolu 7.4.2).

Projekty cezhraničnej spolupráce (najmä HUSK) budú realizované v rámci možností a administratívnych kapacít VSP. predošlé skúsenosti združenia s implementáciou projektu podporeného v rámci HUSK sú základom ďalšieho budovania partnerstva medzi Slovenskom a Maďarskom. Dôležitou podmienkou úspechu je identifikovať dôveryhodného zahraničného partnera.

RIUS Banskobystrického samosprávneho kraja plánuje v rámci územia VSP viaceré aktivity a projekty, ktoré prispejú k cieľom IROP.

Projekty cezhraničnej spolupráce budú realizované v rámci možností a administratívnych kapacít VSP. Dôležité je nájsť si zodpovedného a odborne zdatného zahraničného partnera, s ktorým získa určitá rozvojová stratégia a projektový zámer reálnejšie kontúry.

7.4.2. Synergie a komplementarity

Pri plánovaní stratégie CLLD VSP Južný Gemer sa postupovalo v súlade so strategickými dokumentmi SR:

- Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020
- Integrovaný regionálny operačný program SR 2014 – 2020

Stratégia CLLD VSP Južný Gemer nie je v rozpore so žiadnym dokumentom nadriadeného charakteru ako napr. PHSR samosprávneho kraja, Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020, Dunajská stratégia a pod. Združenie sa v minulosti aktívne zapojilo do výzvy v rámci HUSK, pričom bolo úspešné. Výsledkom bol projekt HUSK, ktorý sa realizoval v období 01.01.2013 – 12.12.2013, pričom celková výška podpory z ERDF bola vo výške 134 174,20 EUR. Vzhľadom na povahu projektu bol do projektu zapojený zahraničný partner z Maďarska - **CBP-Sajóvölgyi Tájszépítő Egyesülete**. Realizácia projektových aktivít sa uskutočnila v rámci Slovenskej republiky na území Banskobystrického samosprávneho kraja, Nitrianskeho samosprávneho kraja a v Maďarskej republike na území Borsod- Abaúj- Zemplén megye.

Každá obec VSP Južný Gemer má vypracovaný Program rozvoja obce v rámci ktorého má identifikované oblasti podpory. Z dôvodu, že proces tvorby Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja členských obcí sa realizoval v tom istom čase ako proces tvorby Stratégie CLLD VSP Južný Gemer sú tieto dokumenty navzájom poprepájané prostredníctvom aktivít a rozvojových možností. Celkovo je vypracovaných 17 **rozvojových dokumentov na miestnej lokálnej úrovni**.

Aktuálny program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2015 – 2023 definuje príležitosti rozvoja a ciele programu v súlade so Stratégiou CLLD VSP Južný Gemer nasledovne:

Prioritná oblasť 1: Zdravé a adaptabilné prostredie - Zelený región

Prioritná oblasť 2: Lepšia kvalita života – Služby pre ľudí

Prioritná oblasť 3: Konkurencieschopná ekonomika – udržateľné a konkurencieschopné miestne ekonomiky

Prioritná oblasť 4: Partnerstvá

Aktivity, ktoré pomáhajú riešiť strategické ciele Banskobystrického samosprávneho kraja sú súčasťou Stratégie CLLD VSP Južný Gemer (základná + dodatočná alokácia).

Dunajská stratégia definuje štyri základné piliere stratégie a zameriava sa na hlavné problémy a oblasti rozvoja, ktoré sú:

- **Prepojenie podunajskej oblasti** - zlepšiť mobilitu a multimodalitu (vnútrozemské vodné cesty, cestné, železničné a letecké spojenia), podporovať udržateľnejšie zdroje energií, *podporovať kultúru a cestovný ruch, kontakty medzi ľuďmi*
- **Ochrana životného prostredia v podunajskej oblasti** - obnoviť a udržať kvalitu vôd, riadiť riziká v oblasti životného prostredia, *chrániť biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd*
- **Rozvíjanie prosperity v podunajskej oblasti** - rozvíjať znalostnú spoločnosť prostredníctvom výskumu, vzdelávania a informačných technológií, *podporovať konkurencieschopnosť podnikov vrátane rozvoja zoskupení, investovať do ľudí a zručností*
- **Posilnenie podunajskej oblasti** - *zvýšiť inštitucionálnu kapacitu a spoluprácu, spolupracovať s cieľom podporiť bezpečnosť a riešiť organizovanú a závažnú trestnú činnosť*

Stratégia CLLD VSP Južný Gemer sa zameriava na také ciele a činnosti stratégie **Európa 2020**, ktoré majú najväčšiu šancu spôsobiť pozitívne zmeny v území a podporiť tie oblasti rozvoja územia, kde existuje potenciál pre udržateľný rozvoj mikroregiónu s cieľom využiť kapacity miestnych zdrojov v súlade so stratégiou Európa 2020 – **inkluzívny, inteligentný a udržateľný rast**.

7.5. Popis multiplikačných efektov

VSP Južný Gemer patrí k tým iniciatívam rozvoja vidieka na Slovensku, ktoré svojou činnosťou aj v predchádzajúcom období dokázali vyvolať multiplikačné efekty. Napriek tomu, že v predchádzajúcom období nebolo VSP podporené cez iniciatívu LEADER, tak naše združenie realizovalo niekoľko rozvojových aktivít pre podnikateľský sektor aj prostredníctvom diverzifikácie či aktivít v rozvoji cestovného ruchu resp. rôznymi informačnými aktivitami. Veľkým prínosom pre realizáciu aktivít v predchádzajúcom období bol projekt podporený z programu HUSK, kde sa široká verejnosť dozvedela o aktivitách VSP, aktivitách EÚ. Tento trend plánujeme zachovať aj pre súčasné programovacie obdobie, tým, že sa plánuje podpora podnikateľov za účelom tvorby pracovných miest a realizáciou projektov spolupráce so zahraničnými partnermi v oblasti cestovného ruchu, výmeny skúseností v oblasti rozvoja a zapojením rôznych spolkov do činnosti, čím sa dosiahne zapojenie širokej verejnosti, aj marginalizovaných skupín obyvateľstva do činnosti MAS a ich integrácií do spoločnosti. Bodovacie a výberové kritériá podporujú tvorbu pracovných miest a disemináciu podpory do

celého územia, aby sa multiplikačne znásobili účinky podpory a zvýšila sa kvalita života v obciach zapojených do MAS. Inovatívne postupy a prístupy v oblasti rozvoja sú charakteristické pre iniciatívu LEADER a CLLD, pričom projekty podporené v rámci tejto metódy budú slúžiť následne ako príklady dobrej praxe pre široké okolie a do územia MAS sa budú organizovať rôzne tematické exkurzie a študijné cesty založené na silných stránkach a realizovaných projektoch v MAS. VSP Južný Gemer sa v minulosti pravidelne zúčastňovalo rôznych kultúrnych či spoločenských podujatí, niekoľko z nich aj samo organizovalo, či sa zúčastňovalo prezentácií regiónov na výstavách v Slovenskej republike a v zahraničí. Na túto činnosť plánujeme po získaní štatútu MAS nadviazať a pokračovať v budovaní partnerstiev a sietí v rámci celej EÚ. Identifikácia miestnych obyvateľov so značkou VSP Južný Gemer je v súčasnosti intenzívna a umocňuje ju pravidelné stretávanie sa s občanmi a realizácia spoločných aktivít VSP. Získaním podpory zo zdrojov EPFRV a EFRR sa toto spojenie obyvateľov územia s regiónom ešte viac prehĺbi a budú sa môcť realizovať aj iné inovatívnejšie aktivity prostredníctvom mobilných aplikácií a pod.

Hodnotiace kritérium B.6 Prínosy stratégie CLLD k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia, k napĺňaniu cieľov PRV, k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia a viacodvetvový charakter stratégie:

- Podiel rozpočtu stratégie CLLD VSP Južný Gemer k počtu predpokladaných novo vytvorených pracovných miest max. 135 tisíc €. V rámci stratégie sa z rozpočtu 2 542 800,00 € základnej alokácie plánuje vytvoriť 19 novo vytvorených pracovných miest čo predstavuje sumu menšiu ako 135 000 EUR na 1 pracovné miesto (**pozri kapitola 6.1 a kapitola 7.1 Stratégie CLLD VSP Južný Gemer**).
- Stratégia CLLD VSP Južný Gemer uvádza konkrétne opatrenia/podopatrenia, ktoré sú zamerané na zvyšovanie konkurencieschopnosti v určitých oblastiach a konkrétne opatrenia na riešenie prierezových cieľov (životné prostredie, zmierňovanie klimatických zmien a klimatická adaptácia) a opatrenia na podporu znevýhodnených skupín pri rozvoji ekonomického potenciálu územia (**pozri kapitola 7.2 Stratégie CLLD VSP Južný Gemer**).

Hodnotiace kritérium B.7 Prínosy stratégie CLLD k napĺňaniu cieľov IROP

- Stratégia CLLD VSP Južný Gemer napĺňa ciele IROP prostredníctvom príspevku aktivít stratégie CLLD k špecifickým cieľom Prioritnej osi 5 IROP. Na aktivity ŠC 5.1.1 IROP je vyčlenených v rámci stratégie 71,25 % alokácie z finančných prostriedkov pre aktivity podporované z IROP mimo zdrojov na chod MAS a zároveň MAS plánuje vytvoriť z podpory 669 000,00 € celkovo 14 novovytvorených pracovných miest, čo predstavuje

podporu 47 785,71 € na 1 pracovné miesto (**pozri kapitola 5.2, 5.3.2, 6,2 a 7 Stratégie CLLD VSP Južný Gemer**).

Hodnotiace kritérium B.8 Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

- Stratégia CLLD VSP Južný Gemer uvádza ďalšie relevantné stratégie na lokálnej, regionálnej a nadnárodnej úrovni pričom ich vzájomná doplnkovosť a synergický efekt s týmito stratégiami sú konkretizované a vecne zdôvodnené. V stratégií sú uvádzané 16 x PHSR členských obcí, PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja 2015-2023, Dunajská stratégia a Stratégia Európa 2020 (min. 3 stratégie) (**pozri kapitola 7.4 Stratégie CLLD VSP Južný Gemer**).

Hodnotiace kritérium B.11 Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

- Stratégia CLLD VSP Južný Gemer popisuje multiplikačné efekty ako napr. šírenie výsledkov a výstupov, ako aj priame resp. nepriame vplyvy na rozvoj socio – ekonomických činností územia MAS (**pozri kapitola 7.5 Stratégie CLLD VSP Južný Gemer**).
- Stratégia CLLD VSP Južný Gemer obsahuje aj popis a spôsob hodnotenia multiplikačných efektov, ktorý bude prebiehať súbežne s procesom monitorovania a hodnotenia Stratégie CLLD VSP Južný Gemer – konkrétne monitoring a hodnotenie príkladov dobrej praxe, ako aj procesy sebahodnotenia MAS (napr. činnosť manažmentu v procese implementácie a diseminácie výsledkov stratégie) (**pozri kapitola 5.3.1 Stratégie CLLD VSP Južný Gemer**).

Prílohy Stratégie CLLD VSP Južný Gemer:

Príloha č. 1: Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Príloha č. 2: Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS

Príloha č. 3: Mapa územia MAS

Príloha č. 4: Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)

Príloha č. 5: Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva

Príloha č. 5.1: Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity).

Príloha č.6: Zoznam zdrojov (analýzy) a vstupných dokumentov

Príloha č. 7: Organizačná štruktúra MAS

Príloha č. 8: Personálna matica MAS

Príloha č. 9: Štatúty, interné smernice, stanovy MAS

Odkazy na základné a podporné dokumenty:

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1301>

Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303>

Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1305>

Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

<http://www.mpsr.sk/sk/index.php?navID=935&navID2=935&sID=43&id=8644>

Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020:

<http://www.mpsr.sk/index.php?navID=1036&navID2=1036&sID=67&id=9006>

Operačný program Ľudské zdroje

<http://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>